

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2026,

**kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů,
a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o ochraně spotřebitele

Čl. I

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění zákona č. 217/1993 Sb., zákona č. 40/1995 Sb., zákona č. 104/1995 Sb., zákona č. 110/1997 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 64/2000 Sb., zákona č. 145/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 102/2001 Sb., zákona č. 452/2001 Sb., zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 227/2003 Sb., zákona č. 277/2003 Sb., zákona č. 439/2003 Sb., zákona č. 119/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 217/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 229/2006 Sb., zákona č. 36/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 298/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 28/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 211/2011 Sb., zákona č. 219/2011 Sb., zákona č. 468/2011 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 238/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 476/2013 Sb., zákona č. 356/2014 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 378/2015 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 264/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 179/2019 Sb., zákona č. 164/2020 Sb., zákona č. 205/2020 Sb., zákona č. 238/2020 Sb., zákona č. 374/2022 Sb., zákona č. 303/2023 Sb., zákona č. 412/2023 Sb., zákona č. 124/2024 Sb., zákona č. 180/2024 Sb., zákona č. 387/2024 Sb., zákona č. 218/2015 Sb., zákona č. 277/2025 Sb. a zákona č. .../2025 Sb., se mění takto:

1. V poznámce pod čarou č. 1 se slova „praktikách), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161“ nahrazují slovy „praktikách), ve znění směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161 a (EU) 2024/825“ a slova „a (EU) 2023/2673“ se nahrazují slovy „(EU) 2023/2673 a (EU) 2024/825“.

CELEX: 32024L0825

2. V poznámce pod čarou č. 1 se věta „Čl. 14 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES.“ nahrazuje větou „Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1799.“.

CELEX: 32024L1799

3. V poznámce pod čarou č. 48 se věta „Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013 ze dne 21. května 2013 o řešení spotřebitelských sporů on-line a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line).“ zrušuje.

CELEX: 32024R3228

4. V § 2 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena d) až l), která znějí:

- „d) environmentálním tvrzením jakékoliv sdělení nebo znázornění, včetně textového, obrazového, grafického nebo symbolického znázornění, jako je štítek, obchodní značka, jméno podnikatele anebo název výrobku nebo služby, které je učiněno v souvislosti s obchodním sdělením, není povinné a uvádí nebo naznačuje, že výrobek nebo služba, jejich kategorie, značka nebo prodávající
1. mají pozitivní nebo nulový dopad na životní prostředí,
 2. působí na životní prostředí méně škodlivě než jiný výrobek nebo služba, jejich kategorie, obchodní značka nebo prodávající, nebo
 3. že v průběhu času dopad na životní prostředí zlepšili,
- e) obecným environmentálním tvrzením environmentální tvrzení, které není obsaženo v označení udržitelnosti a jehož specifikace není uvedena jasným a výrazným způsobem na stejném nosiči, učiněné ústně nebo písemně, včetně audiovizuálních prostředků,
- f) označením udržitelnosti značka důvěry, značka kvality nebo rovnocenná značka, jejímž cílem je odlišit a propagovat výrobek nebo službu, postup nebo podnikatelskou činnost s odkazem na jejich dopad na životní prostředí nebo společnost, která současně nepředstavuje povinné označení,
- g) systémem certifikace systém ověřování třetí stranou, který osvědčuje, že výrobek nebo služba, postup nebo podnikatelská činnost splňuje požadavky umožňující použití odpovídajícího označení udržitelnosti, jehož podmínky, včetně požadavků, jsou veřejně dostupné a splňují tato kritéria:
1. systém je otevřený za transparentních, spravedlivých a nediskriminačních podmínek všem prodávajícím, kteří jsou ochotni a schopni splnit požadavky systému,
 2. požadavky systému jsou vypracovány jeho vlastníkem po konzultaci s odborníky příslušného oboru a zúčastněnými stranami,
 3. systém stanoví postupy pro řešení nesouladu s jeho požadavky a stanoví možnost odebrání označení udržitelnosti nebo pozastavení jeho používání, pokud prodávající požadavky systému nedodrží, a
 4. kontrola, zda prodávající dodržuje požadavky systému, podléhá objektivnímu postupu a provádí ji třetí strana, jejíž způsobilost a nezávislost na vlastníkově systému i prodávajícím vychází z mezinárodních, evropských nebo národních technických normách a postupech,
- h) uznaným vynikajícím environmentálním profilem environmentální profil, který je v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o ekoznačce EU, vnitrostátními nebo regionálními systémy ekoznaček podle technické normy ČSN EN ISO 14024 (typ I) úředně uznanými v členských státech Evropské unie nebo s nejvyšší úrovní environmentálního profilu v souladu s jinými předpisy Evropské unie,
- i) spotřebním materiálem jakákoli součást výrobku, která je opakovaně používána a musí být nahrazena nebo doplněna, aby výrobek fungoval v souladu s jeho účelem,
- j) životností schopnost výrobku zachovat si při obvyklém používání požadované funkce a výkonnost.“

CELEX: 32024L0825, 32019L0771

5. V § 3 odst. 1 písm. d) se za slovo „výrobků“ vkládají slova „a poskytování služeb“.
6. V § 5 odst. 2 písm. b) se slovo „příslušenství“ nahrazuje slovy „dopadu na životní prostředí nebo společnost, příslušenství, vlastnostech umožňující opětovné užití, jako je životnost, opravitelnost nebo recyklovatelnost“.

CELEX: 32024L0825

7. V § 5 odst. 3 písm. c) se slovo „nebo“ zrušuje.
8. V § 5 se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena e) a f), která znějí:
„e) enviromentální tvrzení, které se týká budoucího vlivu na životní prostředí bez jasných, objektivních, veřejně dostupných a ověřitelných závazků stanovených v podrobném a realistickém plánu provádění, který zahrnuje měřitelné a časově vymezené cíle a další prvky nezbytné k podpoře jeho provádění, jako je přidělování zdrojů, a který je pravidelně ověřován nezávislým odborníkem třetí strany, jehož zjištění jsou zpřístupněna spotřebitelům, nebo
f) inzerování přínosů pro spotřebitele, které nejsou relevantní a nevyplývají ze žádné charakteristiky výrobku, služby nebo podnikatelské činnosti.“.

CELEX: 32024L0825

9. V § 5a odst. 4 se za slovo „Poskytuje-li“ vkládá slovo „prodávající,“, za slovo „tržiště“ se vkládají slova „nebo jiný podnikatel“ a za slovo „osobami“ se vkládají slova „bez ohledu na to, kde je smlouva následně uzavřena“.

CELEX: 32019L2161

10. V § 5a se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který zní:
„(6) Poskytuje-li prodávající službu, která porovnává výrobky nebo služby, a poskytuje-li spotřebiteli informace o jejich dopadu na životní prostředí nebo společnost nebo vlastnostech umožňujících opětovné užití, jako je životnost, opravitelnost nebo recyklovatelnost, nebo o poskytovatelích těchto výrobků a služeb, považují se za podstatné také informace o metodě srovnání, o výrobcích a službách, které jsou předmětem srovnání, o jejich poskytovatelích a opatřeních zavedených k aktualizaci uvedených informací.“.

Dosavadní odstavce 6 a 7 se označují jako odstavce 7 a 8.

CELEX: 32024L0825

11. V § 13 odst. 2 se slova „název nebo“ zrušují.
12. V § 15 se odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 12 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

13. V § 19 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Prodávající je povinen při uplatnění reklamace výrobku upozornit spotřebitele na delší dobu, po kterou prodávající odpovídá za vadné plnění podle § 2165 odst. 4 nebo § 2168 odst. 2 občanského zákoníku, pokud bude reklamace vyřízena opravou.“.

Dosavadní odstavce 2 až 5 se označují jako odstavce 3 až 6.

CELEX: 32024L1799

- 14. V § 19 odst. 5 se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.
- 15. V § 19 odst. 6 se za slovo „spotřebiteli“ vkládá slovo „písemné“.
- 16. V § 20l se odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 36 zrušuje.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

CELEX: 32024R3228

- 17. Nad § 23 se vkládá nadpis „**Dozor nad ochranou spotřebitele**“ a nadpis § 23 se zrušuje.
- 18. V § 23 odst. 2 písm. a) a v § 23d se slova „a § 2159 odst. 1“ nahrazují slovy „§ 2159 odst. 1 a § 2174a odst. 1“.

CELEX: 32019L0771

- 19. V § 23 odst. 2 se písmeno e) zrušuje.

Dosavadní písmena f) až h) se označují jako písmena e) až g).

CELEX: 32024R3228

- 20. V § 23b odst. 1 se slova „a čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013,“ zrušují.

CELEX: 32024R3228

- 21. V § 23b odst. 2 se slova „v čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013“ zrušují.

CELEX: 32024R3228

- 22. V § 23b odst. 3 se slova „a povinností stanovených v čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013“ zrušují.

CELEX: 32024R3228

- 23. V § 24 odst. 5 písm. m) se slova „nebo čl. 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013“ zrušují.

CELEX: 32024R3228

24. V § 24 odst. 5 se písmeno o) zrušuje.

Dosavadní písmena p) až y) se označují jako písmena o) až x).

25. V § 24 odst. 5 písm. o) se číslo „3“ nahrazuje číslem „2“.

26. V § 24 odst. 5 písm. w) se slova „2 a 5“ nahrazují slovy „3 nebo 6“.

27. V § 24 odst. 16 písm. j) se za slovo „údajů“ vkládá slovo „uvedených“ a za text „e),“ se vkládají slova „m) bodu 2, písm.“.

CELEX: 32011L0083

28. V § 24 odst. 16 se na konci písmene r) doplňuje slovo „nebo“.

29. V § 24 se za odstavec 17 vkládá nový odstavec 18, který zní:

„(18) Poskytovatel záruky se dopustí přestupku tím, že nevydá spotřebiteli záruční list podle § 2174a odst. 1 občanského zákoníku.“

Dosavadní odstavce 18 až 25 se označují jako odstavce 19 až 26.

CELEX: 32019L0771

30. V § 24 odst. 25 písm. a) se slova „19 nebo 20“ nahrazují slovy „20 nebo 21“.

31. V § 24 odst. 25 písm. b) se slova „s), u), v) nebo y)“ nahrazují slovy „r), t), u) nebo x)“.

32. V § 24 odst. 25 písm. d) se slova „t), w) nebo x)“ nahrazují slovy „s), v) nebo w)“.

33. V § 24 odst. 25 písm. e) se slova „18 nebo 21 až 23“ nahrazují slovy „19, 22, 23 nebo 24“.

34. V příloze č. 1 se na začátek písmene z) vkládají slova „s cílem propagovat výrobek nebo službu“ a slova „spotřebitelské recenze nebo doporučení na sociálních sítích s cílem propagovat výrobek nebo službu“ se nahrazují slovy „doporučení na sociálních sítích nebo spotřebitelské recenze“.

CELEX: 32019L2161

35. V příloze č. 1 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) uvádí označení udržitelnosti, které se nezakládá na systému certifikace nebo není zavedeno orgánem veřejné správy.“

Dosavadní písmena c) až z) se označují jako písmena d) až za).

CELEX: 32024L0825

36. V příloze č. 1 se za písmeno d) vkládají nová písmena e) až g), která znějí:

„e) uvádí obecné environmentální tvrzení, u kterého není schopen prokázat uznaný vynikající environmentální profil relevantní pro dané tvrzení,

f) uvádí environmentální tvrzení o celém výrobku nebo službě nebo o své činnosti, pokud se ve skutečnosti týká pouze určitého znaku výrobku nebo služby nebo specifické činnosti prodávajícího,

g) uvádí tvrzení, že výrobek nebo služba má díky kompenzaci emisí skleníkových plynů neutrální, snížený nebo pozitivní dopad na životní prostředí, jde-li o emise skleníkových plynů,“.

Dosavadní písmena e) až za) se označují jako písmena h) až zd).

CELEX: 32024L0825

37. V příloze č. 1 se za písmeno m) vkládá nové písmeno n), které zní:

„n) uvádí jako charakteristický znak své nabídky požadavky stanovené právními předpisy nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie na výrobky nebo služby v jejich příslušné kategorii,“.

Dosavadní písmena n) až zd) se označují jako písmena o) až ze).

CELEX: 32024L0825

38. V příloze č. 1 se na konci písmene za) slovo „nebo“ zrušuje.

39. V příloze č. 1 písm. zd) se slovo „produkt“ nahrazuje slovy „výrobek nebo službu“.

40. V příloze č. 1 se na konci písmene ze) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena zf) až zl), která znějí:

„zf) zamlčuje před spotřebitelem informace, že aktualizace softwaru negativně ovlivní fungování věci s digitálními vlastnostmi, používání digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu,

zg) prezentuje aktualizaci softwaru jako nezbytnou, přestože pouze zlepšuje prvky funkčnosti,

zh) činí obchodní sdělení o výrobku, o kterém má k dispozici informaci o existenci a účincích zabudovaného prvku, jehož účelem je omezit životnost tohoto výrobku,

zi) nepravdivě uvádí, že za běžných podmínek používání má výrobek určitou životnost ve vztahu k době nebo intenzitě jeho používání,

zj) prezentuje výrobek jako opravitelný, pokud tomu tak není,

zk) usiluje o to, aby spotřebitel vyměnil nebo doplnil spotřební materiál ve výrobku dříve, než je to z technických důvodů nezbytné, nebo

zl) zamlčuje informace o narušení funkčnosti výrobku, pokud se použije spotřební materiál, náhradní díly nebo příslušenství, které nedodal původní výrobce, nebo nepravdivě uvádí, že k takovému narušení funkčnosti dojde.“.

CELEX: 32024L0825

41. V příloze č. 2 písm. c) se text „e)“ nahrazuje textem „c)“ a slova „zákona č. 101/2000 Sb.“ se nahrazují slovy „zákona č. 110/2019 Sb.“.

42. V příloze č. 3 u příslušného orgánu „Česká obchodní inspekce“ se řádek č. 22 zrušuje.
43. V příloze č. 3 u příslušného orgánu „Česká národní banka“ se řádek č. 22 zrušuje.
44. V příloze č. 3 u příslušného orgánu „Energetický regulační úřad“ se řádek č. 22 zrušuje.
45. V příloze č. 3 u příslušného orgánu „Český telekomunikační úřad“ se řádek č. 22 zrušuje.

ČÁST DRUHÁ

Změna občanského zákoníku

Čl. II

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 460/2016 Sb., zákona č. 303/2017 Sb., zákona č. 111/2018 Sb., zákona č. 171/2018 Sb., zákona č. 33/2020 Sb., zákona č. 163/2020 Sb., zákona 192/2021, zákona č. 374/2022 Sb., zákona č. 429/2022 Sb., zákona č. 414/2023 Sb., zákona č. 31/2024 Sb., zákona č. 123/2024 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 144/2024 Sb., zákona č. 32/2025 Sb., zákona č. 78/2025 Sb., zákona č. 120/2025 Sb., zákona č. 176/2025 Sb., zákona č. 268/2025 Sb., zákona č. 270/2025 Sb., zákona č. 290/2025 Sb., zákona č. 333/2025 Sb. a zákona č. .../2025 Sb., se mění takto:

1. V § 1811 odst. 2 se na konci úvodní části ustanovení doplňuje čárka.
2. V § 1811 odst. 2 písmeno f) zní:

„f) údaj o existenci práv z vadného plnění, případně také o záruce za jakost, poprodejním servisu a jejich podmínkách, přičemž

1. jde-li o zboží, také údaj o hlavních prvcích práv z vadného plnění, včetně doby, ve které se může projevit vada, kterou kupující může vytknout; tyto údaje poskytne zřetelně prostřednictvím harmonizovaného oznámení, jehož podobu a náležitosti stanoví nařízení Komise (EU) 2025/1960, a
2. pokud výrobce, dovozce nebo osoba, která se za výrobce prohlásí, poskytuje záruku za životnost bezplatně na celé zboží po dobu delší než dva roky a zpřístupní tyto údaje podnikateli, také údaje o záruce za životnost; tyto údaje podnikatel poskytne zřetelně prostřednictvím harmonizovaného štítku, jehož podobu a náležitosti stanoví nařízení Komise (EU) 2025/1960,“.

CELEX: 32024L0825

3. V § 1811 odst. 2 se na konci písmene h) slovo „a“ zrušuje.
4. V § 1811 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena j) a k), která znějí:

„j) údaj o době, po kterou bude poskytována bezplatná aktualizace programového vybavení pro zachování shody digitálního obsahu, služby digitálního obsahu nebo věci s digitálními vlastnostmi se smlouvou, a to uvedením její délky nebo odkazem na konkrétní datum, pokud výrobce nebo jiný poskytovatel aktualizace tento údaj podnikateli zpřístupnil, a

k) údaj o hodnocení opravitelnosti zboží podle přímo použitelných předpisů Evropské unie; nestanoví-li jej přímo použitelné předpisy Evropské unie, údaj o dostupnosti náhradních dílů, jejich předpokládané ceně a postupu jejich získání, údaj o dostupnosti pokynů pro údržbu a opravu zboží a údaj o omezení opravy zboží, pokud výrobce tyto údaje podnikateli zpřístupnil.“.

CELEX: 32024L0825

5. V § 1811 odst. 3 písmeno d) zní:

„d) týkající se služeb v oblasti přepravy cestujících,“.

6. V § 1820 odst. 1 písm. h) se slova „případně pravidla“ nahrazují slovy „existují-li, pak údaj o dodání šetrném k životnímu prostředí a pravidla podnikatele pro“.

CELEX: 32024L0825

7. V § 1820 odst. 1 písmeno m) zní:

„m) údaj o existenci práv z vadného plnění, případně také o záruce za jakost, poprodejním servisu a jejich podmínkách, přičemž

1. jde-li o zboží, také údaj o hlavních prvcích práv z vadného plnění, včetně doby, ve které se může projevit vada, kterou kupující může vytknout; tyto údaje poskytne zřetelně prostřednictvím harmonizovaného oznámení, jehož podobu a náležitosti stanoví nařízení Komise (EU) 2025/1960, a

2. pokud výrobce, dovozce nebo osoba, která se za výrobce prohlásí, poskytuje záruku za životnost bezplatně na celé zboží po dobu delší než dva roky a zpřístupní tyto údaje podnikateli, také údaj o záruce za životnost; tyto údaje podnikatel poskytne zřetelně prostřednictvím harmonizovaného štítku, jehož podobu a náležitosti stanoví nařízení Komise (EU) 2025/1960,“.

CELEX: 32024L0825

8. V § 1820 odst. 1 se na konci písmene r) slovo „a“ zrušuje a za písmeno r) se vkládají nová písmena s) a t), která znějí:

„s) údaj o době bezplatné aktualizace programového vybavení digitálního obsahu, služby digitálního obsahu nebo věci s digitálními vlastnostmi podle § 1811 odst. 2 písm. j),

t) údaj o hodnocení opravitelnosti podle § 1811 odst. 2 písm. k), a“.

Dosavadní písmeno s) se označuje jako písmeno u).

CELEX: 32024L0825

9. V § 1826a odst. 1 se text „o), p)“ nahrazuje slovy „m) bodu 2, písm. o) a p)“.

CELEX: 32024L0825

10. V § 1840 písm. h) se slova „o přepravě osoby“ nahrazují slovy „týkající se služeb v oblasti přepravy cestujících“.
11. V § 2114 odst. 1 se slova „poskytovatel záruky“ nahrazují slovy „výrobce, dovozce nebo osoba, která se za výrobce prohlásí“, za slovo „výkonnost“ se vkládají slova „(záruka za životnost)“ a na konci odstavce 1 se doplňuje věta „Je-li kupujícím spotřebitel, § 2170 se použije obdobně.“.

CELEX: 32024L0825, 32019L0771

12. V § 2161 odst. 2 písm. b) se za slovo „životnosti“ vkládá slovo „,opravitelnosti“.

CELEX: 32024L1799

13. V § 2165 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Byla-li vada odstraněna opravou, činí doba podle odstavce 1 tři roky.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

CELEX: 32024L1799

14. § 2168 zní:

„§ 2168

(1) Při koupi použité věci mohou strany zkrátit dobu podle § 2165 odst. 1 až na jeden rok.

(2) Byla-li vada použité věci odstraněna opravou, prodlužuje se doba ujednaná podle odstavce 1 při prvním odstranění vady opravou o jeden rok.“.

CELEX: 32024L1799

15. V § 2169 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Požádá-li o to spotřebitel výslovně, může mu prodávající dodat namísto nové věci jinou věc bez vady, která je renovovaná.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

CELEX: 32024L1799

16. V § 2171 odst. 2 se slova „jako rozdíl mezi hodnotou věci bez vady a vadné věci, kterou kupující obdržel“ nahrazují slovy „podle poměru hodnoty věci s vadou k hodnotě, kterou by měla věc bez vady“.

CELEX: 32019L0771

17. V poznámce pod čarou č. 1 se slova „a (EU) 2023/2673“ nahrazují slovy „, (EU) 2023/2673 a (EU) 2024/825“.

CELEX: 32024L0825

18. V poznámce pod čarou č. 1 se za slova „směrnice 1999/44/ES“ vkládají slova „ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1799“.

CELEX: 32024L1799

Čl. III

Přechodné ustanovení

Právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 31. července 2026, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 1, 4, 6 až 8, 10, 27, 28 a 35 až 40 a ustanovení části druhé čl. II bodů 2, 3, 4, 6 až 9 a 17, která nabývají účinnosti dnem 27. září 2026.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

A. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

A.1 Transpozice směrnice 2024/825

Stále většímu počtu spotřebitelů záleží na tom, jaký vliv na životní prostředí má jejich nákupní chování, čemuž se přizpůsobují i obchodní modely společností. Ty se snaží spotřebitelům nabízet své ekologicky šetrné, biologicky rozložitelné, uhlíkově neutrální a jinak environmentálně označené produkty. Na trhu se také vyskytuje velké množství ekoznačení a pro spotřebitele je stále těžší se orientovat, které tvrzení či značení se zakládá na ověřitelných a pravdivých informacích. Proto byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/825 ze dne 28. února 2024, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a prostřednictvím poskytování lepších informací (dále jen „směrnice 2024/825“).

Právní úprava ochrany spotřebitele je ovlivněna právními předpisy Evropské unie, které jsou v převážné míře postaveny na principu úplné harmonizace, což členským státům ponechává minimální prostor pro vlastní normotvorbu. Nejinak je tomu v případě směrnice 2024/825, která navíc neumožňuje členským státům ani žádnou legislativní volbu.

Směrnice 2024/825 reviduje dvě stávající směrnice, které jsou v právním řádu České republiky provedeny zejména v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“), a v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“ nebo „ZOS“). Dozor nad stanovenými povinnostmi vykonávají dozorové orgány vyjmenované v § 23 až 23d zákona o ochraně spotřebitele.

Revidovanými směrnicemi jsou směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (dále jen „směrnice 2005/29“) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (dále jen „směrnice 2011/83“). Tyto dvě směrnice jsou měněny z důvodu, aby se zabránilo praktikám, které spočívají zejména v tzv. lakování spotřebitele nazeleno nebo předčasném zastarávání výrobků¹, a dále aby se zvýšila informovanost spotřebitele o udržitelnosti a opravitelnosti výrobků. Těmito změnami se má posílit postavení spotřebitele v tom ohledu, že bude schopen činit informovanější rozhodnutí a rozhodovat se tak o udržitelnější spotřebě. Cílem této úpravy je tedy zvýšit důvěru spotřebitelů. Tím se nepřímo i do spotřebitelské legislativy promítá potřeba chránit životní prostředí.

Změna směrnice 2005/29

¹ V textu je většinou používán pojem „výrobek“ v souvislosti se zákonem o ochraně spotřebitele, pojem zboží pak v souvislosti s úpravou občanského zákoníku, nicméně tyto dva pojmy jsou pro účely této důvodové zprávy používány ve stejném významu.

Otázka udržitelnosti je pro mnoho spotřebitelů stále důležitější a podle průzkumů Komise by spotřebitelé rádi svým odpovědným přístupem snížili negativní dopady na životní prostředí, ať už spojené s koupí výrobků s delší dobou životnosti nebo výrobků s nižší energetickou spotřebou nebo ekologicky šetrnou výrobou aj. Mnohé společnosti jsou si tohoto trendu vědomy, a proto se na trhu objevila řada environmentálních tvrzení, které však nejsou vždy podloženy a mohou tak spotřebitele klamat a ovlivňovat jejich rozhodnutí o koupi, které by jinak neučinili. Z těchto důvodů dochází v čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2005/29 k rozšíření seznamu hlavních charakteristik produktu (tj. výrobků a služeb), o kterých nesmí být spotřebitel uváděn v omyl. Nově nesmí být spotřebitel klamán o environmentálních nebo sociálních znacích a aspektech oběhovosti. Mezi sociální znaky patří informace o spravedlivých pracovních podmínkách, bezpečnosti pracovního prostředí, rovných podmínkách mezi muži a ženami, nebo například o dodržování lidských práv. Aspekty oběhovosti se rozumí zejména životnost (trvanlivost), opravitelnost nebo recyklovatelnost. Do čl. 6 odst. 1 směrnice 2005/29 se dále směrnicí 2024/825 doplňují dvě nová písmena, a to písmena d) a e). V písm. d) se zakazují environmentální tvrzení o budoucím vlivu na životní prostředí bez jasných, objektivních, veřejně dostupných a ověřitelných závazků, které jsou stanovené v podrobném a realistickém plánu provádění a ověřované nezávislým odborníkem třetí strany. Pro účely této směrnice je definován pojem environmentální tvrzení, kterým se rozumí jakékoli sdělení, které se týká vlivu, ať už pozitivního, nulového nebo méně škodlivého na životní prostředí. V písm. e) téhož odstavce se zakazuje inzerování přínosů, které jsou k propagovanému produktu nerelevantní. Jako příklady je uváděno například tvrzení, že balení vody neobsahuje lepek. Článek 6 směrnice 2005/29 je proveden v § 5 ZOS.

V čl. 7 směrnice 2005/29 se zpřesňuje, že za podstatné informace, jejichž nesdělení spotřebiteli je považováno za nekalou obchodní praktiku, se považují informace pro porovnávání výrobků z hlediska environmentálních, sociálních znaků a aspektů oběhovosti, informace o dodavateli porovnávaných produktů, metoda porovnávání, porovnávané výrobky a opatření přijatá k zajištění aktuálnosti těchto informací. Srovnávání produktů je totiž stále běžnější praktikou a spotřebitelé nejsou vždy schopni posoudit spolehlivost daných informací. Aby porovnání byla objektivní, měly by být porovnávány pouze produkty, které plní stejnou funkci, měly by být používány stejné metody a porovnávány podstatné a ověřitelné rysy srovnávaných produktů.

V neposlední řadě je měněna příloha obsahující seznam nekalých obchodních praktik, které jsou zakázány za všech okolností (Příloha I směrnice 2005/29). Tento seznam před změnou obsahoval 27 položek. Nově na tomto seznamu vždy zakázaných nekalých praktik bude uvedeno celkem 39 praktik, tj. o 12 více. Těchto 12 položek míří primárně na eliminaci praktik spočívajících v tzv. lakování nazeleno a předčasném zastarávání výrobků.

V první řadě se zakazuje používat označení udržitelnosti, které není založeno na systému certifikace nebo není zavedeno orgány veřejné správy. Jinými slovy, jiná, než takto doložená označení není možné prezentovat spotřebitelům. Označením udržitelnosti se podle směrnice rozumí jakákoli dobrovolná značka důvěry, kvality nebo jakékoli jiné rovnocenné značky, kterými se propagují environmentální nebo sociální znaky, ať už produktu, nebo podnikatele. Systémem certifikace se pak rozumí nezávislé ověření třetí stranou, jehož podmínky a požadavky jsou veřejně dostupné a který splňuje stanovená kritéria, jako je například transparentní, otevřený a nediskriminační systém, nastavení systému kontroly, včetně možnosti odebrání tohoto označení aj. Mezi příklady označení udržitelnosti zavedenými orgány veřejné správy jsou ve směrnici například uvedena loga udělená na

základě splnění požadavků pro ekoznačku EU v souladu nařízením (ES) č. 66/2010² (dále jen „nařízením 66/2010“).

Druhou praktikou, která bude nově zakázána za všech okolností, je uvádění nepodloženého obecného environmentálního tvrzení. Takovým obecným tvrzením může být tvrzení spočívající v prezentování výrobku jako „zelený“, „šetrný k životnímu prostředí“, „biologicky rozložitelný“, „ekologicky šetrný“ nebo „šetrný ke klimatu“. Dovolena jsou pouze taková tvrzení, která je možná prokázat prostřednictvím tzv. uznaného vynikajícího environmentálního profilu, například ekoznačkou EU, nebo ekoznačkou „ekologicky šetrný výrobek“ nebo „ekologicky šetrná služba“ či dalšími značkami v souladu s nařízením 66/2010 nebo normou EN ISO 14024, typ I.

Zakazuje se rovněž prezentování environmentálního tvrzení, které je zavádějící v tom směru, že se vztahuje na celý produkt nebo celou činnost podniku, ačkoli se ve skutečnosti týká pouze dílčí části produktu, tj. výrobku nebo služby nebo činnosti podnikatele. Například tvrzení, že jde o výrobek vyrobený z recyklovaného materiálu, ačkoli z recyklovaného materiálu je vyroben pouze jeho obal.

Tvrzení o nulovém, neutrálním nebo pozitivním dopadu na životní prostředí založené na kompenzaci emisí skleníkových plynů může spotřebitele uvádět v omyl, že toto tvrzení se týká samotného produktu (tj. výrobku nebo služby) nebo činnosti podnikatele. Proto tvrzení typu „klimaticky neutrální“, „uhlíkově pozitivní“, „bez dopadu na klima“, „vykompenzované z hlediska klimatu“ a jiná podobná environmentální tvrzení jsou zakázána za všech okolností, pokud jsou tato tvrzení založena pouze na kompenzacích emisí skleníkových plynů. Taková tvrzení by byla povolena pouze tehdy, pokud by tyto dopady byly prokázány ve vztahu k samotným produktům nebo činnosti podnikatele.

Prezentovat by se rovněž měla jen taková tvrzení, která spotřebitele neklamou o dosahování lepších výsledků, než je běžnou praxí v daném odvětví. Podnikatelé by proto neměli prezentovat soulad s platnou legislativou jako výhodu nebo environmentální vlastnost produktu. Například, že výrobek neobsahuje určitou látku, která je však legislativou pro daný produkt zakázána.

Výše uvedené položky jsou praktiky vztahující se k environmentálním tvrzením. Předčasnému zastarávání výrobků má zabránit například zákaz zatajování informací o aktualizacích softwaru, které mají negativní dopad na fungování nebo používání výrobku s digitálními prvky nebo službami digitálního obsahu. Například spotřebitel by měl při aktualizaci chytrého zařízení, ať už hodinek nebo telefonu, vědět, že aktualizace může mít negativní dopad například na výdrž baterie, nebo že po aktualizaci operačního systému dojde k jeho zpomalení aj. Zakázané bude také prezentování aktualizace softwaru jako nezbytné, ačkoli se ve skutečnosti bude jednat pouze o aktualizaci zlepšující funkčnost výrobku, tedy nic nezbytného k tomu, aby byl výrobek v souladu se smlouvou.

Další ze zakázaných praktik je jakýmkoli způsobem nabízet spotřebiteli výrobek, který obsahuje tzv. kazítko, tj. například software, který omezuje jeho životnost. Pokud by se například prodávající o takové zabudované funkce na omezení životnosti výrobku dozvěděl, a přesto by takový výrobek dál prodával, byla by taková praktika považována vždy za nekalou, tedy zakázanou. S tím souvisí i klamání o životnosti výrobku, například že výrobek za běžného způsobu použití vydrží po určitou dobu, například že žárovka má životnost X hodin svícení.

Zakazuje se dále tvrzení, že výrobek je opravitelný, ačkoli oprava není možná. Spotřebitel by také neměl být nucen předčasně vyměňovat spotřební části výrobku, které ještě není třeba měnit. To se

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU

týká například indikace prázdné baterie nebo toneru v tiskárně, ačkoli jejich výměna stále není třeba. V neposlední řadě by neměl být spotřebitel klamán o používání neoriginálních náhradních dílů, ať už jde o zamlčení skutečnosti, že s neoriginálními díly dojde k omezení či narušení funkčnosti výrobku, nebo o klamavém uvádění, že k takovému narušení dojde, pokud si spotřebitel nekoupí originální náhradní díl od výrobce.

Směrnice 2005/29 je provedena do zákona o ochraně spotřebitele. Většina nově zaváděných definic pro účely revize směrnice 2005/29 (tj. definice obsažené ve směrnici 2024/825 v části měnící směrnici 2005/29) není v zákoně o ochraně spotřebitele vymezena. Měněný článek 6 směrnice 2005/29 je proveden do § 5 zákona o ochraně spotřebitele a článek 7 do § 5a téhož zákona. Příloha I směrnice 2005/29 je provedena do přílohy č. 1 k zákonu o ochraně spotřebitele.

Změna směrnice 2011/83

Směrnice 2011/83 je měněna převážně v části upravující informace, které musí být spotřebiteli prodávajícím sděleny jasně a srozumitelně a v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy. Jak pro smlouvy uzavírané v kamenných provozovnách, tak pro smlouvy uzavírané mimo tyto prostory či prostřednictvím prostředků komunikace na dálku, se jednotně rozšiřuje seznam informací, které musí prodávající spotřebiteli sdělit; konkrétně o informace o opravitelnosti a životnosti výrobků a dostupnosti aktualizací jejich softwaru.

Podle Komise je dobrým ukazatelem životnosti výrobku obchodní záruka výrobce na trvanlivost (životnost) ve smyslu čl. 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES (dále jen „směrnice 2019/771“). Vymezení této záruky je provedeno v § 2114 odst. 1 občanského zákoníku. Informaci, že se na výrobek vztahuje tato bezplatná záruka, za předpokladu, že se vztahuje na celý výrobek a je poskytována na delší dobu než zákonem požadované dva roky, by měla být spotřebiteli poskytnuta prostřednictvím harmonizovaného štítku. Forma i obsahové náležitosti jsou stanoveny v prováděcím nařízení Komise (EU) 2025/1960 ze dne 25. září 2025 o podobě a obsahu harmonizovaného oznámení o zákonné záruce za soulad zboží se smlouvou a harmonizovaného štítku pro obchodní záruku na trvanlivost (dále jen „nařízení Komise 2025/1960“). Toto prováděcí nařízení měla Komise povinnost přijmout do 27. září 2025.

Aby nedocházelo k záměně mezi směrnicí nazývanou zákonnou zárukou (odpovědností prodávajícího za vadné plnění) a obchodní zárukou na životnost (vymezeným typem záruky za jakost v § 2114 odst. 2 občanského zákoníku), obsahuje harmonizovaný štítek i připomenutí existence zákonné záruky, tedy práv spotřebitelů v případě vadného plnění. Protože Komise získala informace, že spotřebitelé neznají svá práva z vadného plnění, byla přijata povinnost spotřebitele o těchto právech informovat prostřednictvím harmonizovaného oznámení. Forma a obsahové náležitosti harmonizovaného oznámení byly stanoveny nařízením Komise 2025/1960. Toto oznámení by mělo spotřebitele seznámit s hlavními prvky odpovědnosti prodávajícího za vadné plnění. Mezi tyto prvky podle nařízení patří informace o minimální době, po kterou prodávající za vady odpovídá, včetně informace, že vnitrostátní právo může stanovit tuto dobu delší než dva roky. V neposlední řadě musí být spotřebiteli připomenuta existence práv z vadného plnění u smluv o digitálním obsahu nebo službách digitálního obsahu. Tyto informace ale nemusí být poskytovány prostřednictvím harmonizovaného oznámení. Pokud prodávající poskytuje i poprodejní servis či jiné obchodní záruky (terminologií občanského zákoníku záruky za jakost), měl by informovat i o těchto službách a

zárukách. Tyto informace by ale neměly být poskytovány takovým způsobem, aby vyvolávaly klamavý dojem, například že se jedná o záruku vztahující se k celému výrobku, pokud se záruka vztahuje pouze na jeho část aj.

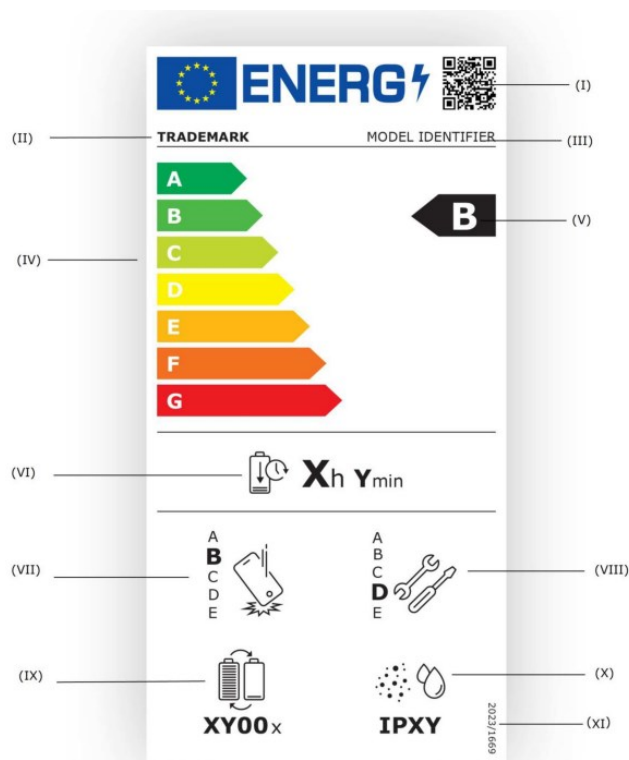
U věcí s digitálními vlastnostmi, digitálním obsahem či službou digitálního obsahu musí navíc spotřebitel obdržet informaci, po jakou dobu nebo k jakému datu budou aktualizace jejich softwaru bezplatně poskytovány.

Nově by měl prodávající spotřebitele informovat o hodnocení opravitelnosti zboží a dostupnosti náhradních dílů. Hodnocení opravitelnosti zboží se poskytuje v případech, stanoví-li tak právní předpis EU. V době zveřejnění návrhu směrnice 2024/825 nebyl žádný takový předpis přijat, a proto v bodech odůvodnění směrnice 2024/825 není uveden žádný odkaz na předpis, který tuto povinnost stanovoval. V průběhu vyjednávání tohoto návrhu bylo přijato Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/1669 ze dne 16. června 2023, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369, pokud jde o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích chytrých telefonů a počítačů typu slate (dále jen „nařízení Komise 2023/1669“). Nařízení Komise 2023/1669 bude účinné od 20. června 2025 a stanoví povinnost uvádět energetický štítek u mobilních telefonů a tabletů, který musí informovat i o třídě opravitelnosti, která se stanovuje na základě indexu opravitelnosti podle níže uvedené tabulky nařízení Komise:

Tabulka 4

Třídy opravitelnosti chytrých telefonů a počítačů typu slate

Třída opravitelnosti	Index opravitelnosti (R)
A (největší opravitelnost)	$R \geq 4,00$
B	$4,00 > R \geq 3,35$
C	$3,35 > R \geq 2,55$
D	$2,55 > R \geq 1,75$
E (nejmenší opravitelnost)	$1,75 > R \geq 1,00$

1 Třída opravitelnosti viz bod (VIII)

Pokud takové hodnocení není pro kategorii výrobků stanoveno, měl by prodávající poskytnout spotřebiteli informace o dostupnosti náhradních dílů, o jejich odhadovaných nákladech a způsobu, jakým je lze objednat.

Žádná z těchto nových informací nemá představovat pro prodávajícího povinnost aktivně tyto informace zjišťovat nebo vyhledávat na stránkách výrobce nebo poskytovatele aktualizací. Tyto informace mají být spotřebitelům poskytovány v případě, jsou-li tyto informace zpřístupněny uvedenými subjekty prodávajícímu.

Na rozdíl od článku 5 se v článku 6 směrnice 2011/83 doplňuje povinnost informovat spotřebitele o možnosti dodat zboží šetrným způsobem k životnímu prostředí. Jako příklady těchto způsobů dopravy jsou směrnicí zmiňovány například dopravy elektrickými vozidly nebo sdruženou přepravou kusových zásilek.

Článek 5 odst. 1 a 6 odst. 1 směrnice 2011/83 byly provedeny do občanského zákoníku. Článek 5 je proveden do § 1811 odst. 2 občanského zákoníku a čl. 6 do § 1820 odst. 1 občanského zákoníku.

V neposlední řadě dochází ke změně čl. 8 odst. 2 směrnice 2011/83, kdy prodávající musí spotřebiteli před uzavřením úplatné smlouvy poskytnout nově údaje, které obsahuje harmonizovaný štítek. Článek 8 odst. 2 směrnice 2011/83 je v právním řádu ČR proveden do § 1826 odst. 1 občanského zákoníku.

A.2 Transpozice části směrnice 2024/1799 (konkrétně čl. 16 této směrnice)

Udržitelná spotřeba a přínos pro životní prostředí při zachování vysoké míry ochrany spotřebitele je i jedním z cílů, který si klade směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1799 ze dne 13. června 2024 o společných pravidlech na podporu oprav zboží a o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnic (EU) 2019/771 a (EU) 2020/1828 (dále jen „směrnice 2024/1799“). Účelem dané směrnice

je stanovení takových opatření, která by spotřebitele motivovala k delšímu užívání výrobků a zabránila tak jejich předčasné likvidaci, i když by dále mohly sloužit svému účelu, a to například tím, že by se tyto výrobky opravily. Přijatá opatření směřují jak na opravy vad, které vzniknou během doby, po kterou prodávající odpovídá za vadné plnění, tak mimo tuto dobu či poskytnutou obchodní záruku (záruku za jakost). Tato důvodová zpráva se věnuje pouze části, která se vztahuje na opatření v rámci tzv. odpovědnostní doby, neboť tímto návrhem zákona se provádí pouze určitá část uvedené směrnice. Konkrétně ta část směrnice 2024/1799, která ve svém čl. 16 reviduje směrnici 2019/771.

Ve směrnici 2019/771 se doplňuje, že mezi objektivní kritéria pro posuzování shody výrobku se smlouvou patří i kritérium opravitelnosti zboží. To je upraveno v čl. 7 odst. 1 písm. d) směrnice, který je v českém právu proveden do § 2161 odst. 2 písm. b) občanského zákoníku. Stávající úprava neodpovídá požadavkům nového znění citovaného článku směrnice 2019/771, proto je třeba příslušné ustanovení občanského zákoníku změnit. Dále se ve směrnici mění čl. 10, kde se vkládá nový odstavec 2a, který stanovuje, že v případě spotřebitelovy volby opravy výrobku jako prostředku nápravy vadného plnění, bude prodávající za vadné plnění odpovídat nikoli po dva roky, ale po dobu 3 let. Tato konkrétní úprava je úpravou minimální, která umožňuje členským státům stanovit odpovědnostní dobu delší. Delší odpovědnostní doba je podle Evropské komise jednou z hlavních motivací spotřebitelů, aby se chovali šetrněji k životnímu prostředí. Jedná se o nové pravidlo, které není v právním řádu ČR obsaženo. Další změnou je zavedení nové informační povinnosti v čl. 13 odst. 2a směrnice 2019/771. Tato směrnice prodávajícím stanoví povinnost informovat spotřebitele, že mají právo zvolit si mezi opravou a výměnou, a o výhodě volby opravy v podobě 3leté odpovědnostní doby. Proávající musí tuto informaci spotřebiteli sdělit dříve, než zjedná nápravu. Tato povinnost je částečně pokryta § 13 zákona o ochraně spotřebitele, který stanovuje prodávajícím povinnost řádně informovat spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění práva z vadného plnění spolu s údaji o tom, kde toto právo uplatnit. Rovněž se mění čl. 14 odst. 1 směrnice 2019/771. Povinnost opravit výrobek v přiměřené lhůtě, bezplatně a bez značných obtíží pro spotřebitele zůstává zachována. Doplňuje se však možnost prodávajícího zapůjčit spotřebiteli bezplatně výrobek po dobu vyřízení reklamace. To se týká zejména výrobků, které potřebuje mít spotřebitel neustále k dispozici, například mobilní telefon, který je spotřebiteli v dnešní době využíván i jako platební prostředek či jako doklad o úhradě jízdného atd. Stávající (česká) právní úprava nebrání prodávajícímu takovou nabídku spotřebiteli učinit.

A.3 Adaptace nařízení 2024/3228

Na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3228 ze dne 19. prosince 2024, kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 524/2013 a mění nařízení (EU) 2017/2394 a (EU) 2018/1724, pokud jde o ukončení činnosti evropské platformy pro řešení sporů on-line (dále jen „nařízení 2024/3228“), se ke dni 20. července 2025 zrušuje citované nařízení 524/2013³ a ukončuje tak činnost evropské platformy, prostřednictvím které mohli spotřebitelé s podnikateli řešit spor vzniklý ze smluv uzavřených online mimosoudní cestou. V bodu odůvodnění č. 4 nařízení 2024/3228 je uvedeno, že platforma nebyla téměř využívána. Konkrétně je zde uvedeno, že přes platformu je řešeno přibližně 200 případů ročně v rámci celé Unie. Takové nakládání se zdroji EU není efektivní ani účinné, proto bylo rozhodnuto o ukončení činnosti této platformy. Ke dni 20. března 2025 již nebude možné

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013 ze dne 21. května 2013 o řešení spotřebitelských sporů on-line a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line)

prostřednictvím této platformy podat žádost o řešení sporu a do 20. července 2025 musí být veškeré informace související s podanými případy, včetně osobních údajů, vymazány.

Ačkoli se jedná o přímo účinné nařízení EU rušící jiné přímo účinné nařízení EU, je potřeba adaptovat český právní řád na dané nařízení EU a zrušit ty části zákona, které jsou implementací zrušovaného nařízení 524/2013. Jedná se především o vypuštění role Evropského spotřebitelského centra Česká republika coby kontaktního místa pro zrušované nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line (§ 201 odst. 2 ZOS), přestupku spočívajícího v porušení povinnosti uvedené v čl. 14 zrušovaného nařízení [§ 24 odst. 5 písm. m) ZOS] a dozorových kompetencí České obchodní inspekce [§ 23 odst. 2 písm. e) ZOS], České národní banky (§ 23b odst. 1 ZOS), Českého telekomunikačního úřadu (§ 23b odst. 3 ZOS) a Energetického regulačního úřadu (§ 23b odst. 2 ZOS) ve vztahu k plnění čl. 14 zrušovaného nařízení.

A.4 Zákaz diskriminace a rovnost mužů a žen

Stávající právní úprava nevykazuje nedostatky z hlediska zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen. Regulace se vztahuje obecně na vztahy mezi podnikateli a spotřebiteli, resp. mezi jinak obecně vymezenými subjekty. Ani z hlediska nepřímé diskriminace nebyly zjištěny nedostatky.

B. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a shrnutí nejdůležitějších změn, které oproti stávající právní úpravě zavádí, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Hlavním principem navrhované právní úpravy je zajištění slučitelnosti právního řádu ČR s právem EU, konkrétně se směrnicí 2024/825, která byla přijata s účelem posílit postavení spotřebitelů, kteří chtějí svým rozhodnutím o koupi přispět k zelené transformaci a splnění cílů Zelené dohody. Dále zajištění slučitelnosti se směrnicí 2024/1799, resp. její částí, konkrétně s čl. 16, kterým je revidována směrnice 2019/771 upravující práva z vadného plnění. Konkrétně novou úpravou má být spotřebitel motivován, aby při reklamaci vadného výrobku zvolil jeho opravu, a tím šetřil životní prostředí. Navrhovanou právní úpravou bude také zajištěna adaptace právního řádu ČR na nařízení 2024/3228.

Návrhem zákona se do zákona o ochraně spotřebitele zavádí nové definice, které jsou nezbytné pro vymezení působnosti nově stanovovaných či úpravě stávajících povinností tak, aby bylo dosaženo zamýšlených cílů a účelu, pro něž byly transponované směrnice přijaty.

Do zákona o ochraně spotřebitele se proto navrhuje zavést ty definice, které jsou nezbytné pro řádné vymezení nově stanovovaných povinností zejména ve vztahu k nekalým praktikám. V této souvislosti se tak zavádí nové definice, jako je environmentální tvrzení, obecné environmentální tvrzení, označení udržitelnosti, systém certifikace a uznaný vynikající environmentální profil. Dále se zavádí definice životnosti a spotřebního materiálu.

Návrhem se do zákona o ochraně spotřebitele doplňuje úprava nekalých obchodních praktik o nové požadavky, aby bylo zabráněno takovým praktikám, které brání spotřebitelům v udržitelné spotřebě. V první řadě se zpřesňuje vymezení hlavních znaků výrobků nebo služeb, mezi které nově patří i dopad na životní prostředí nebo společnost, ve směrnici vymezené jako „environmentální nebo sociální znaky“, a vlastnosti umožňující jejich opětovné užití, ve směrnici uvedené pod pojmem „aspekty oběhovosti“, kterými jsou životnost, opravitelnost nebo recyklovatelnost. Zakazuje se také klamavé konání v podobě nepodložených a neověřitelných environmentálních tvrzení o budoucím vlivu na životní prostředí. Prodávající také nesmí klamat spotřebitele o přínosech výrobku nebo služby, které jsou zcela pro daný produkt nerelevantní. Dále se rozšiřuje příloha obsahující seznam

vždy zakázaných nekalých praktik. To je seznam nekalých praktik, u nichž se nemusí zkoumat, zda prodávající jednal v rozporu s odbornou péčí ani to, zda bylo či mohlo být ovlivněno spotřebitelovo nákupní chování. Praktika uvedená v tomto „černém seznamu“ je za všech okolností praktikou nekalou, tedy zakázanou. Na tento seznam se v souladu s požadavky směrnice 2024/825 navrhuje například přidat praktiky spočívající v uvedení neoficiálního, certifikačního nebo státním orgánem nezavedeného označení udržitelnosti, dále nepodloženého obecného environmentálního tvrzení (například že výrobek je ekologický, aniž by pro to existovaly jakékoli důkazy). Navrhuje se zakázat také environmentální tvrzení o celém výrobku či službě, ačkoli toto tvrzení se ve skutečnosti vztahuje pouze k jeho části. Zakazuje se též klamat spotřebitele o nulové uhlíkové stopě výrobku nebo služby. Spotřebitel nesmí být klamán ani o životnosti výrobku, opravitelnosti či recyklovatelnosti výrobku. Zakázány mají být i praktiky, kvůli kterým dochází k předčasnému zastarávání výrobků, které by jinak mohly sloužit déle svému účelu.

V zákoně o ochraně spotřebitele se rovněž navrhuje upravit některá ustanovení tak, aby lépe odpovídala požadavkům předpisů EU, které provádí. To se týká například užší působnosti povinnosti stanovené v § 5a odst. 4, kterou se provádí čl. 7 odst. 4a směrnice 2005/29, ve znění směrnice 2019/2161⁴.

Návrhem se navrhuje novelizovat i občanský zákoník, zejména informační povinnosti podnikatele vůči spotřebiteli. Navrhuje se v souladu se směrnicí 2024/825 stanovit povinnost podnikatele poskytnout spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy podrobnější informace o jeho právech z vadného plnění a případné záruce za životnost poskytovanou výrobcem, a to prostřednictvím harmonizovaného oznámení a štítku. Spotřebitel musí být dále informován o udržitelnosti, opravitelnosti výrobku, případně dostupnosti náhradních dílů, o době, po kterou mají být bezplatně poskytovány aktualizace softwaru daného výrobku s digitálními vlastnostmi, digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu.

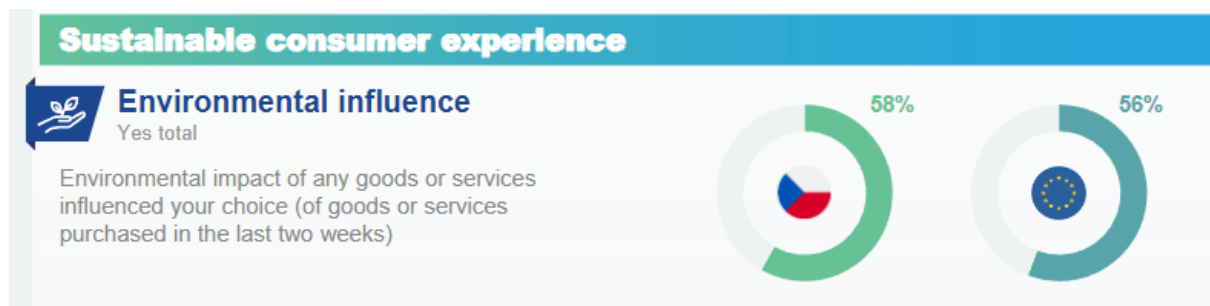
Předkladatel při zvažování nejvhodnějšího způsobu naplnění cílů stanovených dotčenými směrnicemi zvažoval různé varianty řešení. Předkladatel se zaměřil na posouzení, jaký dopad by mělo nepřijetí požadované evropské legislativy, dále míry provedení těchto předpisů, tj. zda předpisy EU umožňují přijetí rozdílné úpravy, a pokud ano, pak zdali tuto možnost využije. Dále se předkladatel zabýval otázkou, komu svěří výkon dozoru a v jakém rozsahu a v jaké výši bude trestat nedodržení nově stanovovaných povinností.

I. Zachování stávajícího stavu (nepřijetí žádné úpravy)

Směrnice jsou právní akty, které jsou adresované členským státům. Pokud členský stát, včetně České republiky, směrnici neprovede do svého právního řádu řádně a včas, vystavuje se postihu ze strany Evropské komise za porušení povinnosti vyplývajících se Smlouvy o fungování EU (dle článku 258 Smlouvy o fungování EU, dále též „SFEU“). Komise zpřísnila dohled nad dodržováním této povinnosti a v souladu s článkem 260 odst. 3 SFEU nemusí v řízeních navrhopat Soudnímu dvoru EU pouze uložení penále, ale i paušální částky. Ta je v případě České republiky stanovena na 1.736.000 eur. Pokud náprava není zjednána do vynesení rozsudku, je vůči takovému členskému státu uplatňováno penále, přičemž jednotná základní paušální sazba pro výpočet penále je stanovena na 680 eur za den.

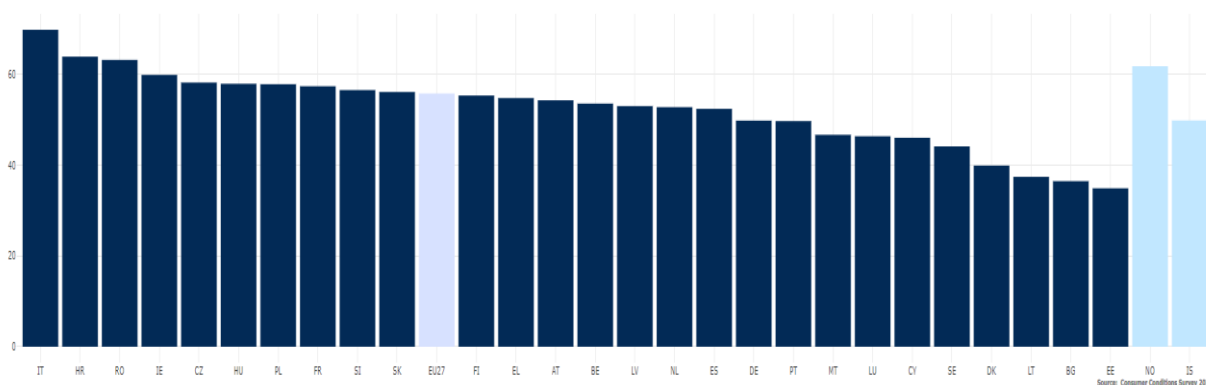
⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2161 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES, 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o lepší vymáhání a modernizaci právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele.

Stávající právní úprava neodpovídá požadavkům výše uvedených právních předpisů EU. Pokud zůstane zachován stávající (nevyhovující) stav, budou čeští spotřebitelé méně chráněni než spotřebitelé z těch členských států, které směrnice provedly řádně. Z průzkumu provedeného pro účely Hodnoticí zprávy o podmínkách na spotřebitelských trzích v roce 2022 bylo zjištěno, že v téměř 58 % ovlivňuje otázka environmentálního dopadu české spotřebitele při jejich nákupním chování. Konkrétně bylo zjištěno, že v 15,2 % otázka environmentálního dopadu hrála vždy roli při rozhodování o koupi výrobku či poskytnutí služby. V 33,7 % tento dopad spotřebitelé posuzovali, ale pouze ve vybraných případech a v 9,3 % spotřebitelé tento dopad zvažovali pouze u jednoho maximálně u dvou výrobků či služeb. To české spotřebitele řadí na 5. místo z celé EU, za Itálii, Chorvatsko, Rumunsko a Irsko.

Zdroj: https://commission.europa.eu/publications/2022-consumer-conditions-survey-country-factsheets_en

Attention to environmental impact before purchasing - total % 2022

Zdroj: https://commission.europa.eu/system/files/2023-10/consumer_conditions_scoreboard_2023_v1.1.pdf

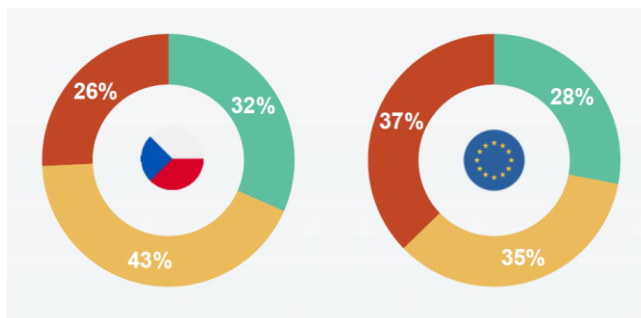
Z průzkumu provedeného pro účely Hodnoticí zprávy o podmínkách na spotřebitelských trzích v roce 2022⁵ také vyplynulo, že spotřebitelé mají v průměru nízké znalosti o svých právech. Konkrétně se průzkum zaměřil na 4 problematické okruhy, u nichž zjistil, že více než polovina spotřebitelů (56 %) ví, že v případě nákupu přes internet mají právo od smlouvy odstoupit. Stejně procento dotázaných vědělo, že smlouva nesmí obsahovat ustanovení, které by jednostranně měnilo cenu, aniž by měl spotřebitel možnost od takové smlouvy odstoupit. Málo přes 2/5 dotázaných (43 %) rozumělo svým právům z vadného plnění. Pouze 31 % dotázaných vědělo, že nemusí platit za nevyžádané plnění. V rámci tohoto průzkumu byly spotřebitelům položeny otázky ohledně jejich práva vrátit zboží zakoupené online do 14 dnů, práva z vadného plnění, otázky týkající se jednostranné změny smlouvy. Protože Komise zjistila, že povědomí spotřebitelů o jejich právech z vadného plnění je stále nízké,

⁵ https://commission.europa.eu/document/download/89ea35fe-728f-4749-b95d-88544687583c_en?filename=consumer_conditions_scoreboard_2023_v1.1.pdf

přijala opatření, díky kterému musí spotřebitelé obdržet harmonizované oznámení se základními informacemi o těchto svých právech. Revize směrnice 2011/83 tedy cílí i na zvýšení povědomí spotřebitelů o svých právech z vadného plnění.

Knowledge of consumer rights

- High (4 or 3 questions correctly answered)
- Medium (2 questions correctly answered)
- Low (1 or no question correctly answered)

[2https://commission.europa.eu/publications/2022-consumer-conditions-survey-country-factsheets_en](https://commission.europa.eu/publications/2022-consumer-conditions-survey-country-factsheets_en)

Podnikatelé by se také dostali do konkurenční nevýhody, pokud by se na ně vztahovala rozdílná pravidla, zejména pokud obchodují přeshraničně.

S ohledem na výše uvedené byla tato varianta vyhodnocena jako nedostatečné řešení.

II. Provedení unijních předpisů do právního řádu ČR, zvažení využití legislativní volby

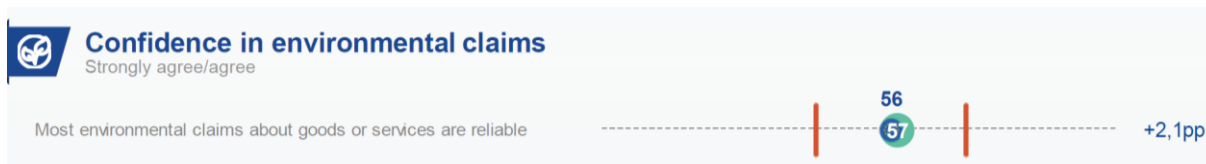
Právní úprava ochrany spotřebitele je ovlivněna právními předpisy Evropské unie, které jsou v převážné míře postaveny na principu úplné harmonizace, což členským státům ponechává minimální prostor pro vlastní normotvorbu. Směrnice 2024/825 neumožňuje členským státům žádnou legislativní volbu. To jinými slovy znamená, že členské státy musí přijmout taková opatření, aby jejich právní řády byly plně slučitelné s právní úpravou obsaženou v dané směrnici, tzn. aby bylo dosaženo cílů a účelu, pro které byla směrnice přijata.

Směrnice však nemusí být přebírána doslovně, pokud bude provedena právě takovým způsobem, aby byl naplněn účel a dosaženo cílů, pro které byla směrnice přijata (viz judikatura Soudního dvora EU, například rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-151/12). Rovněž není třeba přebírat definice obecně známých pojmů, které jsou samy o sobě vysvětlující a nelze je v českém jazyce vykládat jinak.

Předkladatelem návrhu bylo v tomto směru zvažováno, zda do zákona o ochraně spotřebitele zavede všechny definice, které směrnice 2024/825 v části revidující směrnici 2005/29 vymezuje. Většina definic vymezuje pojmy, které jsou nezbytné pro vymezení působnosti nově stanovovaných pravidel, převážně dotýkajících se environmentálního prostředí, konkrétně environmentálních tvrzení. V tomto ohledu nepanovala pochybnost o nezbytnosti jejich vymezení. Směrnice ale rovněž operuje s pojmy jako je trvanlivost, funkčnost, aktualizace softwaru či spotřební materiál. Zde bylo nutné posoudit, zda vymezení těchto pojmů se shodují s obecným významem těchto slov, nebo zda je třeba tyto definice v zájmu právní jistoty do zákona zavést. Trvanlivost, respektive životnost, což je pojem v našem jazyce více zažitý a v právním řádu používaný, je většinou chápána jako doba, po kterou si věc zachová svou užitnou funkci, resp. své původní vlastnosti, jinými slovy, jak dlouho budeme určitou věc schopni používat. Samozřejmě vždy záleží na způsobu i frekvenci použití. Z tohoto důvodu definice trvanlivosti je ve směrnici vázána na obvyklý způsob používání a je vymezena jako schopnost zboží zachovat si své požadované funkce a výkonnost při obvyklém používání. Aktualizací

softwaru běžně rozumíme získání novější verze softwaru, například z důvodu odstranění chyb nebo zavedení nových funkcí. Toto běžné pojetí se v zásadě neliší od pojetí této definice ve směrnici. Nicméně tato definice navíc zpřesňuje, že se aktualizacemi softwaru rozumí i aktualizace nezbytné k zajištění souladu věci se smlouvou v souladu se směrnicemi (EU) 2019/770 a (EU) 2019/771, což je v některých případech vázáno s dobou, po kterou spotřebitel může rozumně očekávat, že mu budou aktualizace dodávány. Definice spotřebního materiálu, byť se na první pohled zdá jako zavedený pojem nemá tak jednoznačné vymezení, byť lze jeho význam přisuzovat věci, která se často spotřebovává a je třeba ji častěji nahrazovat/obměňovat. Tento pojem ve směrnici je vymezen jako součást zboží, která je opakovaně používána a musí být nahrazena/doplněna, aby zboží dále sloužilo svému účelu, typicky se jedná o náplň do tiskáren. Funkčnost je obecně chápána jako schopnost věci plnit svůj účel. Definice používaná ve směrnici se od tohoto vymezení nikterak neodlišuje. Definice funkčnosti a definice aktualizace softwaru se shodují s obecným chápáním tohoto pojmu v ČR, proto bylo vyhodnoceno jako nadbytečné tyto definice do zákona o ochraně spotřebitele zavést.

Významnou oblastí, která je návrhem zaváděna, je úprava, díky níž má dojít k zastavení tzv. lakování spotřebitelů nazeleno. Jak již bylo uvedeno výše, čeští spotřebitelé při zvažování koupě výrobku či pořízení služby berou v potaz i ekologickou stránku svého rozhodnutí. Čeští spotřebitelé stejně jako většina občanů EU v průměru environmentálním tvrzení spíše věří, a proto klamavá tvrzení prodávajících o ekologických dopadech jimi nabízených produktů, ať už výrobků nebo služeb, mohou mít na spotřebitele negativní ekonomický dopad.

Zdroj: https://commission.europa.eu/publications/2022-consumer-conditions-survey-country-factsheets_en

Podle důvodové zprávy Komise k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady COM(2023) 166 final o dokládání a sdělování výslovných environmentálních tvrzení (směrnice o environmentálních tvrzeních) [dále jen „návrh směrnice o environmentálních tvrzeních“] bylo na základě dvou kontrol provedených v letech 2014 a 2020 potvrzeno, že „značná část environmentálních tvrzení (53,3 %) napříč EU a u široké škály kategorií produktů poskytuje nejasné, zavádějící nebo nepodložené informace o environmentálních vlastnostech. Inventura environmentálních tvrzení z roku 2020 rovněž analyzovala jejich doložení, přičemž se zaměřila na jasnost, správnost a míru podložení ověřitelnými důkazy. Analýza zjistila, že 40 % tvrzení nebylo doložených“⁶.

Tomuto klamání má zabránit například to, že prodávající budou moci používat jen taková environmentální značení, která budou založena na systému certifikace nebo budou zavedená veřejnými orgány. Jiná označení nejsou povolena. Zakazuje se také používat obecná environmentální tvrzení, pokud nejsou doložitelná, například získanou ekoznačkou či jiným uznatelným způsobem.

Ze shromážděných údajů pro posouzení dopadů návrhu směrnice 2024/825 vyplynulo, že k tzv. lakování nazeleno a nedostatečné transparentnosti a důvěryhodnosti environmentálních značek dochází v různých fázích spotřeby, ať už se jedná o reklamu, samotný nákup či používání výrobku nebo služby.⁷ V tomto ohledu je rovněž pro spotřebitele důležitá informace o životnosti výrobků a také o

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0166&qid=1734690283357>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2022:85:FIN>

jejich opravitelnosti. Jinými slovy, jak dlouho výrobek bude fungovat a pokud se rozbije, zda je možné jej opravit. I to jsou důležité parametry, které hrají při rozhodování o koupi důležitou roli a spotřebitel by o nich neměl být klamán. Spotřebitel také nově musí získat informace o opravitelnosti výrobku, a to buď prostřednictvím hodnocení opravitelnosti, pokud pro daný výrobek tato povinnost existuje, nebo případně informace o dostupnosti náhradních dílů, jejich odhadované ceně a způsobu jejich získání, také o dostupnosti pokynů k opravě.

Předčasné zastarávání výrobků je dalším problémem, který byl v posouzení dopadů návrhu směrnice³⁾ identifikován. K zákazu veškeré formy plánovaného předčasného zastarávání výrobků, včetně softwarových omezení, vyzýval zákonodárce již Evropský parlament ve své rezoluci z roku 2021⁸, pro který byla otázka cirkulární ekonomiky velmi významnou. Podle zjištění Komise přestanou výrobky předčasně fungovat před jejich očekávanou dobou životnosti, a to je nejčastěji u výrobků s informační či komunikační technologií (47 %), domácích spotřebičů (20 %), oblečení a obuvi (19 %). To víceméně potvrzují i data získaná v rámci EU financovaného projektu PROMT (*The EU-funded project PROMPT (Premature Obsolescence Multi-stakeholder Product Testing Program)*). V rámci tohoto projektu byly sledovány vybrané kategorie výrobků, kterými byly mobilní telefony, tiskárny, pračky, myčky, kávovary, televizory, ledničky, chladničky, notebooky, vysavače, fény a tablety⁹. Do průzkumu byly zapojeny spotřebitelské organizace z vybraných členských států, které po sledované období sbíraly porovnatelné údaje. Tyto spotřebitelské organizace byly z Belgie, Francie, Německa, Itálie, Portugalska, Španělska a Nizozemska. Z průzkumu vyplynulo, že mezi nejvíce hlášené kategorie výrobků, u nichž došlo k předčasnému selhání, patřily mobilní telefony, tiskárny, pračky, televizory a myčky nádobí. Z průzkumu též plyne, že spotřebitelé většinou uvedli výrobky, které jsou pro ně důležité, tj. výrobky vyšší hodnoty nebo ty, u nichž obecně očekávají, že vydrží déle. Mimo sledované kategorie výrobků byly spotřebiteli též hlášeny kotle a systémy centrálního vytápění.

⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0040_EN.html

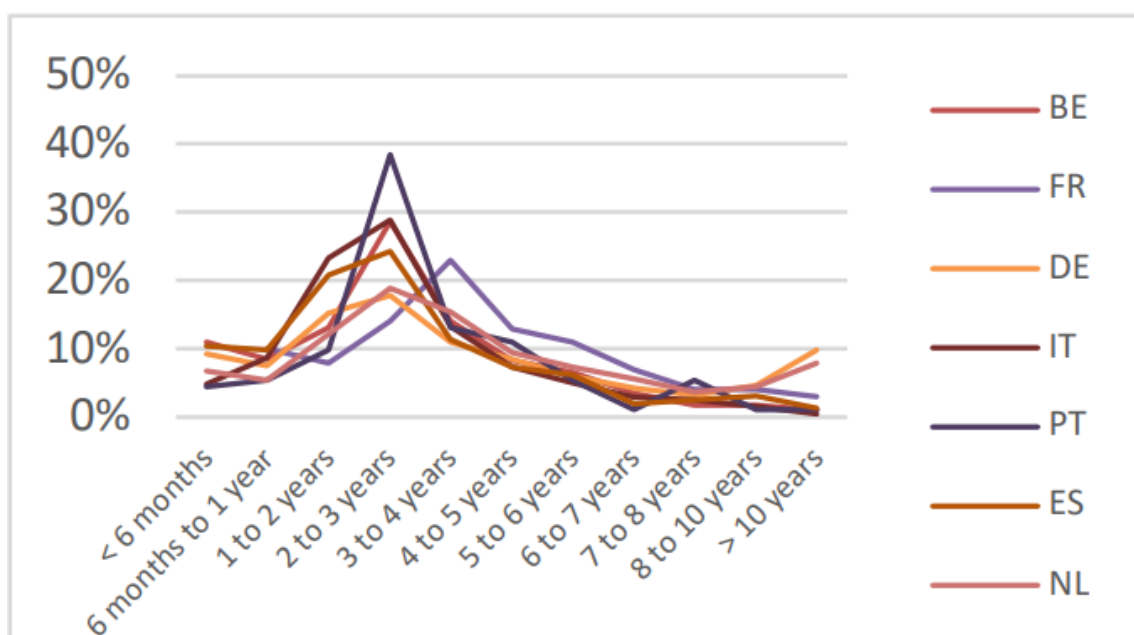
⁹ https://prompt-project.eu/wp-content/uploads/2021/09/Thysen_and_Berwald_2021_Consumers_experiences.pdf

Table 2. Five most reported products per country on 1/10/2020.

	BE	FR	DE	IT	PT	ES	NL
Mobile phones							
Printers							
Washing machines							
Dishwashers							
Televisions							
Coffee machines							
Fridges & freezers							
Laptops							
Vacuum cleaners							
Tumble dryers							
Tablets							

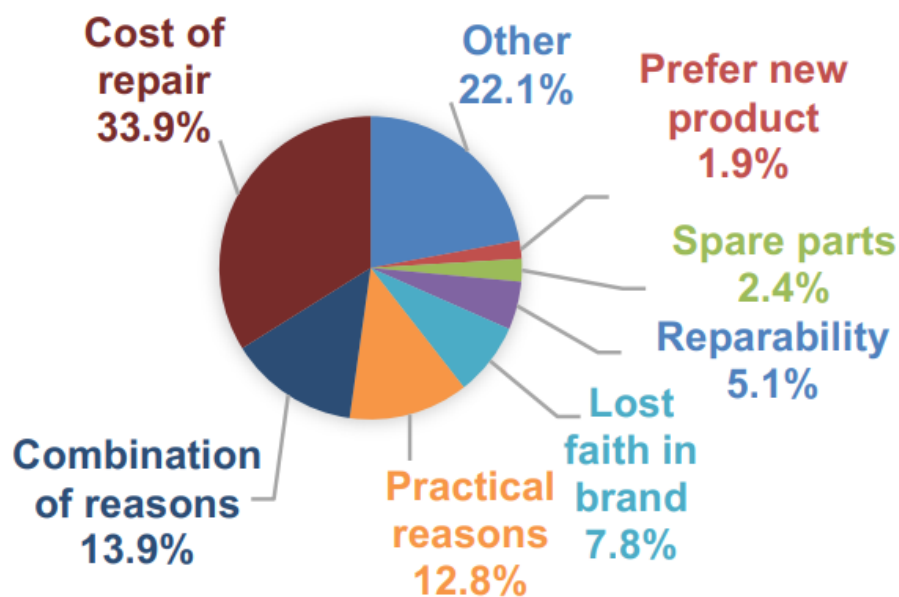
Celkově bylo ve sledovaném období k 1. říjnu 2020 nahlášeno (ať už prostřednictvím webového aplikace nebo průzkumem) téměř 20 tisíc výrobků, které předčasně selhaly. Nejvíce hlášení bylo zaznamenáno v Belgii (9411), Německu (4774) a Francii (3493).

Ze získaných dat dále vyplynulo, že k výskytu první vady dochází nejčastěji mezi 2. a 3. rokem, tedy ve většině případů po uplynutí odpovědnostní (záruční) doby. Nicméně zpráva uvádí, že nejde o dobu, v níž dochází k nejčastějšímu selhání výrobku, ale o dobu, kdy se poprvé vyskytne vada, která je podle spotřebitelů předčasná vzhledem k tomu, jaká mají spotřebitelé od daného výrobku/kategorie očekávání.

Průzkum se také zaměřil na to, zda se spotřebitelé pokusili nahlášené výrobky nechat opravit. Z dat vyplynulo, že téměř u 1/3 tomu tak nebylo, to se týkalo převážně drobných domácích spotřebičů. Mezi nejčastější důvody, proč nedochází k opravě výrobků, patří vysoká cena opravy (cena opravy je nezdědká porovnávána se zůstatkovou hodnotou výrobku, kdy je spotřebiteli zvažováno, zda se jim vyplatí oprava nebo koupě nového výrobku).

REASONS FOR NOT

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2022:85:FIN>

K vyššímu počtu oprav má spotřebitele motivovat delší odpovědnostní doba prodávajícího za vadné plnění. Směrnice 2024/1799 v části prováděné tímto návrhem konkrétně požaduje, aby v případě reklamace, kdy spotřebitel zvolí jako prostředek nápravy vadného plnění opravu výrobku, byla doba, po kterou prodávající odpovídá z vadného plnění, prodloužena jedenkrát alespoň o 12 měsíců. Směrnice tedy členským státům umožňuje, aby stanovily tuto dobu delší.

Pro účely vyhodnocení účelnosti využití této diskrece oslovil v listopadu 2024 předkladatel návrhu zástupce vybraných spotřebitelských a podnikatelských subjektů. Možnost vyjádřit se využily všechny oslovené spotřebitelské organizace (dTest, Sdružení českých spotřebitelů, Sdružení obrany spotřebitelů - Asociace, Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska), z podnikatelských subjektů se vyjádřila Hospodářská komora. Většina spotřebitelských organizací se domnívá, že delší odpovědnostní doba by mohla být vhodným nástrojem k tomu, aby spotřebitelé preferovali opravu před výměnou. Spotřebitelé totiž podle jejich zkušeností preferují výměnu vadného výrobku za nový, a to i čistě z praktického hlediska (například nedůvěra v daný kus výrobku, získání nového výrobku bez opotřebení), samozřejmě svou roli zde může hrát i druh vady a preference spotřebitele k ponechání původního výrobku. Jedna ze spotřebitelských organizací poukázala na paradox navržené úpravy spočívající v tom, že spotřebitel si při výskytu první vady může zvolit opravu, nicméně nic mu nebrání požadovat při druhém výskytu vady výměnu zboží. To je relevantní poznámka, navíc spotřebitel může při výskytu druhé vady odstoupit od smlouvy. Podle této organizace by vhodnou motivací pro volbu opravy byla delší odpovědnost prodávajícího za vadné

plnění, nicméně sama organizace připouští, že aby byly naplněny cíle směrnice, muselo by být právo spotřebitele v podobě volby nápravy vadného plnění omezeno. To však směrnice 2019/771 neumožňuje. Podle další spotřebitelské organizace by delší doba naopak přinesla více sporů. Spotřebitelské organizace totiž dlouhodobě poukazují na to, že v případě sporu bývá pro spotřebitele problematické prokázat, že vada existovala v okamžiku převzetí zboží, a prokazování této skutečnosti leží vždy na obchodníkovi pouze po dobu 1 roku od převzetí zboží; poté je to opět spotřebitel, kdo tuto skutečnost prokazuje. Možnost omezení volby prostředku nápravy v případě vadného plnění byla unijními zákonodárci při vyjednávání dotčeného návrhu směrnice skutečně zvažována. Komise totiž předložila k projednávání návrh, který počítal s tím, že spotřebitelovo právo volby bude omezeno, a to v případě, pokud náklady na opravu budou nižší nebo rovny nákladům na výměnu vadného výrobku. Proti tomu se postavila většina členských států, které nesouhlasily s omezením práv spotřebitelů na úkor ochrany životního prostředí. Členské státy také vyjádřily skepsi ohledně navrhovaného řešení dále z toho důvodu, že podnikatel může požadované řešení odmítnout i například z titulu nemožnosti plnění (neopravitelnost vady, neexistence náhradních dílů). Prodávajícímu také stávající právní úprava nebrání v nabídnutí vyšší ochrany, tedy přímo může spotřebiteli nabídnout výměnu či okamžité odstoupení od smlouvy. Ostatně minimální zájem spotřebitelů o opravy potvrdila i Hospodářská komora, podle níž spotřebitelé vždy preferují výměnu vadného výrobku, případně i odstoupení od smlouvy, není-li již daný výrobek dostupný. Hospodářská komora též potvrdila, že problémem může být rovněž nedostupnost náhradních dílů.

Informační povinnost prodávajících o tom, že spotřebitelé mají právo volby mezi opravou a výměnou vadného výrobku a že v případě opravy dochází k prodloužení odpovědnostní doby, spotřebitelské organizace vítají. Nicméně vyjádřily obavu, že pokud tato informace bude pouze součástí všeobecných obchodních podmínek, nebude mít žádnou přidanou hodnotu. Hospodářská komora uvedla, že již dnes jsou spotřebitelé o svých právech z vadného plnění informováni prostřednictvím reklamačních řádů. Ty budou muset být změněny tak, aby informovaly spotřebitele i o prodloužené odpovědnostní době, změněny budou muset být i reklamační protokoly. Větší náklad bude představovat proškolení zaměstnanců, kteří vyřizují reklamace. Podle Hospodářské komory budou nezbytné i revize stávajících smluv prodávajících s dodavateli výrobků. Všechny tyto nemalé náklady mohou být podle Hospodářské komory promítnuty do konečné ceny výrobků.

Podle spotřebitelských organizací již dnes nebrání právní úprava prodávajícím, aby po dobu běhu reklamace byl spotřebiteli poskytnut náhradní výrobek. V tomto ohledu by bylo více efektivní, kdyby zejména u velkých společností se nejednalo o možnost, ale o povinnost. Další spotřebitelská organizace by zase uvítala, pokud by zde existovala povinnost prodávajícího informovat spotřebitele o tom, zda bezplatně zapůjčuje náhradní výrobek a případně za jakých podmínek. K možnosti prodávajícího zjednat nápravu poskytnutím renovovaného výrobku namísto výměny vadného výrobku za výrobek nový se většina spotřebitelských organizací staví skepticky. Zkušenosti totiž ukazují, že v tomto ohledu bývá nezdůvěryhodně zneužívána důvěra/nepozornost spotřebitelů, kteří svůj souhlas udělí, aniž by skutečně rozuměli důsledkům. Proto jsou spíše k této možnosti spíše skeptičtí.

Ve výše uvedených případech mohou členské státy přijmout rozdílnou úpravu pouze ve vztahu k délce doby, po kterou budou prodávající odpovídat za vadné plnění. Při rozhodování o využití možnosti stanovit tuto dobu delší vycházel předkladatel návrhu nejenom ze získaných stanovisek zainteresovaných subjektů, ale i z cílů této úpravy a dalších atributů, jako je dostupnost náhradních dílů. Cílem nové úpravy je především motivovat spotřebitele k tomu, aby preferovali v případě vadného výrobku jeho opravu před výměnou. Motivovat spotřebitele má delší doba, po kterou

prodávající odpovídá za vadné plnění, konkrétně 3 roky od převzetí výrobku. Toto minimální prodloužení původní doby o 12 měsíců je podle většiny spotřebitelských i podnikatelských subjektů dostatečným stimulem, neboť podle jejich zkušeností spotřebitelé preferují ve větší míře výměnu. Pro výměnu vadného výrobku za bezvadný se podle zkušeností spotřebitelských organizací rozhodují z řady důvodů, mezi něž patří i přesvědčení, že jím zakoupený výrobek byl vadný, ale nový již nebude, anebo čistě z pragmatického důvodu, že budou mít nový výrobek, který není opotřeбенý a mohl by tak déle vydržet. Problematické podle předkladatele návrhu je i to, že delší doba pro reklamaci výrobku neznámá, že se vada již znovu neprojeví a že v opačném případě bude spotřebitel znovu žádat opravu namísto výměny. Navíc při výskytu druhé vady může spotřebitel od smlouvy odstoupit, což může vést k předčasné likvidaci výrobku, který mohl být opraven a dál sloužit svému účelu. Problematické může být i to, že povinnost výrobců zajistit dostupnost náhradních dílů je na unijní úrovni stanovena pouze pro vybrané kategorie výrobků. Mezi tyto výrobky patří například pračky, ledničky, myčky, sušičky, vysavače, nově i mobilních telefonů a tablety. Právě nedostupnost náhradních dílů může být problematická i při volbě opravy jako prostředku nápravy, zejména pro menší podnikatelské subjekty, kteří nemají takové postavení, aby si s dodavateli výrobků/výrobci zavedených značek vyjednaly lepší podmínky při vyřizování reklamací. Vzhledem k získaným poznatkům se předkladatel návrhu přiklonil k většinovému názoru, že základní rozšíření doby odpovědnosti z vadného plnění, tj. jedenkrát o 12 měsíců, je dostatečným nástrojem, který může spotřebitele motivovat k opravě výrobků, a tedy přispět k cílům směrnice při zachování vysoké úrovně ochrany spotřebitelů.

III. Rozsah vymezení přestupků, správních trestů a určení orgánů dozoru

Směrnice 2024/825 novelizuje směrnici 2005/29 a směrnici 2011/83. Obě tyto směrnice obsahují povinnost členského státu zajistit, aby porušení směrnicemi stanovených povinností bylo účinně, přiměřeně a odrazujícím způsobem trestáno.

Výkon správního dozoru v oblasti ochrany spotřebitele, jak u dodržování povinností stanovených zákonem o ochraně spotřebitele, včetně porušení zákazu užívání nekalých obchodních praktik, tak u vybraných povinností daných občanským zákoníkem, je vymezen v § 23 až 23e zákona o ochraně spotřebitele.

Zákaz použití nekalých obchodních praktik dozoruji podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele vedle České obchodní inspekce (§ 23 ZOS) dozorové orgány podle úseku příslušejícího do jejich věcné působnosti (§ 23a až 23d ZOS):

- Státní zemědělská a potravinářská inspekce provádí dozor na úseku potravin, zemědělských a tabákových výrobků,
- krajské hygienické stanice provádí dozor na úseku prodeje výrobků a poskytování služeb upravených v zákoně o ochraně veřejného zdraví,
- Státní veterinární správa provádí dozor na úseku veterinární péče,
- Státní ústav pro kontrolu léčiv provádí dozor na úseku léčiv,
- Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva provádí dozor na úseku střelných zbraní a střeliva,
- Česká národní banka provádí dozor u osob podléhajících jejímu dohledu,
- správní úřady podle zákona o regulaci reklamy (viz § 7 zákona o regulaci reklamy) provádí dozor v oblasti regulace reklamy, která je nekalou obchodní praktikou,
- Energetický regulační úřad provádí dozor na úseku podnikání v energetických odvětvích,

- Český telekomunikační úřad provádí dozor na úseku služeb elektronických komunikací a poštovních služeb,
- orgán stanovený zvláštním právním předpisem u profese vykonávané členem profesní komory s povinným členstvím provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem,
- celní úřady provádí dozor při provozování hazardních her,

Česká obchodní inspekce provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených v zákoně o ochraně spotřebitele v případech, kdy nevykonává dozor některý z výše uvedených orgánů.

Nedodržení informačních povinností stanovených směrnicí 2011/83 a transponovaných do občanského zákoníku, dozoruji vyjma České národní banky, profesních komor a celních úřadů Česká obchodní inspekce a výše jmenované dozorové orgány. Nadto tyto povinnosti dozoruji též obecní živnostenské úřady, a to pro oblast obchodu a služeb.

Přestupky jsou v zákoně o ochraně spotřebitele vymezeny v § 24. V tomto ustanovení jsou vymezeny přestupky i za nedodržení povinností plynoucích z občanského zákoníku. Důvodem je to, že přijetí pouze sankcí soukromoprávních, nikoli stanovení veřejnoprávního dozoru nad dodržováním povinností přijatých na základě směrnice 2011/83, bylo již dříve Evropskou komisí označeno jako nedostatečné. Česká republika v rámci dialogu vedeného s Komisí (EU Pilot č. 7592/15/JUST) přislíbila zjednání nápravy, k čemuž došlo novelou zákona o ochraně spotřebitele provedenou zákonem č. 374/2023 Sb.

Směrnice 2024/825 pozměňuje, nahrazuje či doplňuje již existující pravidla upravující nekalé obchodní praktiky a do nastaveného systému jejich posuzování není nikterak zasazeno. To znamená, že praktiky uvedené v přílohách směrnice jsou praktikami za všech okolností zakázanými. U klamavého konání a opomenutí se posuzuje, zda tato nekalá praktika je způsobilá přivést spotřebitele k rozhodnutí, které by jinak neučinil. V ostatních případech se musí mj. zkoumat rozpor podnikatele s požadavky odborné péče.

Za spáchání přestupku v podobě porušení zákazu užití nekalých obchodních praktik může být příslušnými dozorovými orgány pokutován podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel (například zprostředkovatel). Přestupky jsou v tomto ohledu vymezeny široce proto, protože samotná směrnice 2005/29 pracuje s pojmem obchodníka, který je chápán jako každý podnikatel (fyzická nebo právnická osoba neohledně na veřejný či soukromoprávní vlastnictví), který v obchodních praktikách spadajících do působnosti směrnice jedná za účelem, který lze považovat za provozování jeho obchodu, živnosti nebo řemesla nebo výkonu jeho povolání, a kdokoli, kdo jedná jeho jménem nebo v jeho zastoupení.

V principu jediným správním trestem, který zákon o ochraně spotřebitele umožňuje uložit, je peněžitá pokuta. Za porušení zákazu užití nekalých obchodních praktik může být pachatel uložen pokuta až do výše 5 milionů Kč.

Přestupky za nedodržení informací povinností podle občanského zákoníku jsou vymezeny podle § 24 odst. 15 zákona o ochraně spotřebitele vůči prodávajícímu. Za spáchání tohoto přestupku hrozí jeho pachatel pokuta rovněž až do výše 5 milionů Kč.

Směrnice 2019/771 neobsahuje výslovně povinnost členských států přijmout účinné, přiměřené a odrazující sankce (správní tresty). Nicméně povinnost zajistit účinné prostředky pro zajištění souladu právního řádu ČR s touto směrnicí obsahuje. Předkladatel při transpozici nové povinnosti

prodávajícího informovat spotřebitele před zjednáním nápravy (vyřízení reklamace) o právu spotřebitele volby mezi opravou a výměnou, a v případě volby opravy o prodloužené odpovědnostní době za vadné plnění (čl. 13 odst. 2a směrnice, ve znění směrnice 2024/1799), zvažoval, který je nejvhodnější nosič pro tuto informační povinnost. Směrnice 2019/771 je z převážné části provedena do § 2158 až 2174b občanského zákoníku. Jedna ze zvažovaných variant proto byla zapracovat tuto informační povinnost do § 2169 občanského zákoníku, který obsahuje práva spotřebitele, která má v rámci první fáze, kdy se projeví vada, za niž prodávající odpovídá. Dále byla předkladatelem posuzována vhodnost vložení této informační povinnosti do zákona o ochraně spotřebitele. Ten již od svého počátku upravuje povinnosti prodávajících spojených s vyřizováním reklamací, zejména s cílem zamezit případům, aby se prodávající odmítali reklamacemi vůbec zabývat. Této problematice se věnuje konkrétně § 19 zákona o ochraně spotřebitele. Ten je od účinnosti novely zákona o ochraně spotřebitele (zákon č. 374/2022 Sb.) koncipován tak, aby jednotlivé povinnosti prodávajícího odpovídaly časové posloupnosti vyřizování reklamace, tj. od přijetí reklamace po její vyřízení. Účelem této nové informační povinnosti je motivovat spotřebitele k udržitelnějšímu chování a preferenci opravy vadného výrobku před jeho opravou, čímž dochází ke snížení negativních dopadů na životní prostředí. Proto má být spotřebitel informován před zjednáním nápravy, že má právo volby prostředku nápravy, a také o tom, že pokud zvolí opravu, resp. pokud bude reklamace vyřízena opravou, pak je doba, po kterou prodávající odpovídá za vadné plnění, namísto dvou let prodloužena na tři roky. Jde o informaci, která je pro spotřebitele důležitá v okamžiku uplatnění reklamace, proto také její uvedení pouze ve všeobecných obchodních podmínkách nemůže být vyhodnoceno jako její splnění. Z uvedených důvodů bylo nakonec předkladatelem upřednostněno vložení této povinnosti do § 19 zákona o ochraně spotřebitele.

Dále předkladatel zvažoval, zda i pro nekalé obchodní praktiky vztahující se k environmentálním tvrzením, a to především s ohledem na vyjednávaný návrh směrnice o environmentálních tvrzeních¹⁰, je nastavený systém dozoru vhodný; či by vzhledem ke složitosti této materie nebylo vhodnější systém dozoru upravit. Dne 25. června 2024 se proto uskutečnilo jednání s dotčenými dozorovými orgány příslušnými k výkonu dozoru podle zákona o ochraně spotřebitele. Předkladatel zúčastněným představil nové povinnosti a požádal je o vyjádření, zda je podle jejich zkušeností proveditelné, aby jejich úřady vykonávaly dozor nad novými povinnostmi, zejména povinnostmi pro oblast greenwashingu. Řada zástupců dotčených úřadů volala po zachování stávajícího systému, mj. už i proto, že jejich speciální úprava oblasti, v níž vykonávají dozor, již některé environmentální okruhy upravuje či upravovat bude. Tyto úřady nejsou nakloněné také tomu, aby byl jeden výrobek kontrolován více různými subjekty; to by podle nich představovalo nepřiměřenou zátěž pro kontrolovanou osobu. Naopak některé dozorové orgány vyjádřily obavu, zda budou schopny takovou praxi kontrolovat, problematika totiž není jednoduchá a kontrola nebude spočívat v pouhém zjištění, zda existuje například ekoznačka. Ostatně to, že vykonávání dozoru v této oblasti nebude jednoduché, se shodovali všichni přítomní zástupci dozorových úřadů a byl vznesen požadavek na vytvoření školení a srozumitelné příručky (metodiky) pro inspektory, aby byli schopni tuto oblast kontrolovat. Účastníci se také shodli, že za tímto účelem by bylo vhodné oslovit Ministerstvo životního prostředí. To bylo následně osloveno a přislíbilo v tomto ohledu předkladateli součinnost.

¹⁰ Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o dokládání a sdělování výslovných environmentálních tvrzení (směrnice o environmentálních tvrzeních) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0166&qid=1736940181940>

Zvažováno je rovněž zřízení pracovní skupiny při Ministerstvu průmyslu a obchodu, na které by si dozorové orgány mohly vyměňovat zkušenosti a sdílet osvědčené postupy.

IV. Náprava zjištěných nedostatků

V rámci analýzy stávajícího stavu a prací na legislativním návrhu transpozičních ustanovení byly předkladatelem identifikovány nepřesnosti v zákoně o ochraně spotřebitele, které se vedle nedostatků legislativně technické povahy dotýkají převážně transpozice směrnice 2005/29. Například čl. 7 odst. 4a směrnice 2005/29, ve znění směrnice 2019/2161, definuje zakázané klamavé opomenutí jako praktiku, které se může dopustit obchodník ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 2005/29. Podle této definice se obchodníkem rozumí jakákoli fyzická nebo právnická osoba, která jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení. Stávající ustanovení § 5a odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele, do něhož byl tento článek proveden, se však vymezuje pouze vůči poskytovatelům on-line tržiště. Z tohoto důvodu je navrhovaná změna dané úpravy, jejímž cílem je zajistit, aby spotřebitelé věděli v každém případě, na základě čeho se řadí výsledky zobrazené jako výsledky hledání na základě jimi zadaného dotazu. Obdobná úprava platí i pro poskytovatele online tržišť, která je provedena v § 11b zákona o ochraně spotřebitele (a vycházející z čl. 6a směrnice 2011/83), nicméně tato úprava vycházející ze směrnice 2005/29 má širší působnost.

Dále byly předkladatelem zaznamenány nejasnosti související s provedením bodu 23c přílohy I směrnice 2005/29 do písm. z) přílohy č. 1 k zákonu o ochraně spotřebitele. Transpozice tohoto bodu vycházela z nepřesného českého překladu, podle kterého se tento zákaz mohl vykládat tak, že se zakazují falešné recenze a dále zkreslování recenzí na sociálních sítích. V bodu odůvodnění č. 49 směrnice 2019/216, kterou byla směrnice 2005/29, resp. její příloha novelizována, je definován účel tohoto bodu, kterým je zakázat, „aby obchodníci prezentovali falešné spotřebitelské recenze a doporučení, jako jsou označení „to se mi líbí“ na sociálních médiích, nebo zadali jiným osobám, aby tak učinily, s cílem podpořit jejich produkty, nebo aby manipulovali se spotřebitelskými recenzemi a doporučeními, například tím, že zveřejní pouze pozitivní recenze a smažou recenze negativní.“ Zobrazení pouze pozitivních recenzí má vyjadřovat pojem zkreslování (v anglické verzi pojem „misrepresenting“), který není vázán pouze k sociálním sítím. K sociálním sítím se vztahuje i označování zboží na sociálních sítích převážně prostřednictvím tzv. lajků, v anglickém pojetí tzv. „social endorsements“.

V. Adaptace ZOS na nařízení 2024/3228

V důsledku přijetí nařízení 2024/3228, kterým se ruší nařízení 524/2013, je třeba zrušit úpravu, která byla vykázána jako adaptace zrušovaného nařízení. Jedná se především o zrušení § 20l odst. 2 ZOS a vypuštění role Evropského spotřebitelského centra Česká republika coby kontaktního místa pro zrušované nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line a dále o zrušení přestupku spočívajícího v porušení povinnosti uvedené v čl. 14 zrušovaného nařízení, tj. příslušné části přestupku obsažené v § 24 odst. 5 písm. m) ZOS. Rovněž je nebytné upravit i dozorové kompetence u České obchodní inspekce [§ 23 odst. 2 písm. e) ZOS], České národní banky (§ 23b odst. 1 ZOS), Českého telekomunikačního úřadu (§ 23b odst. 3 ZOS) a Energetického regulačního úřadu (§ 23b odst. 2 ZOS), kterými byly uvedené příslušné orgány k výkonu dozoru ve stanoveném rozsahu (tj. dohledem nad dodržováním povinnosti podle čl. 14 zrušovaného nařízení) pověřeny. V neposlední řadě je třeba upravit přílohu č. 3 ZOS, kterou se podle § 24d odst. 3 ZOS stanoví působnost příslušných orgánů dozoru pro konkrétní oblasti upravené předpisy EU uvedené v příloze nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2394 ze dne 12. prosince 2017 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány

příslušnými pro vymáhání dodržování právních předpisů na ochranu zájmů spotřebitelů a o zrušení nařízení (ES) č. 2006/2004 (dále jen „nařízení 2017/2394“). Tuto přílohu je třeba upravit tak, aby již odkazy na nařízení 524/2013 neobsahovala.

VI. Diskriminace a rovnost mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen, neboť nepředpokládá jakýkoli dopad ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů.

C. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Navrhovaná úprava je nezbytná k zajištění slučitelnosti právního řádu České republiky s právní úpravou EU v oblasti ochrany spotřebitele. Cílem předkládaného návrhu zákona je konkrétně transpozice směrnice 2024/825 a části směrnice 2024/1799 (konkrétně článek 16 této směrnice) a dále adaptace nařízení 2024/3228.

Směrnice 2024/825 vstoupila v platnost dne 27. března 2024 a musí být členskými státy provedena do 27. března 2026 s tím, že přijatá pravidla musí být účinná od 27. září 2026.

Směrnice 2024/1799 vstoupila v platnost dne 30. července 2024 a musí být členskými státy provedena do 31. července 2026. Do téhož data musí nabýt transpoziční ustanovení účinnosti.

Směrnice 2024/825 novelizuje dvě stávající směrnice, a to směrnici 2005/29, která je transponována do zákona o ochraně spotřebitele, a směrnici 2011/83, která je transponována převážně do občanského zákoníku a částečně také do zákona o ochranně spotřebitele. Směrnice 2024/1799 v části, která je prováděna tímto návrhem, novelizuje směrnici 2019/771, která je provedena zejména do občanského zákoníku. Dosavadní právní úpravu, resp. citované právní předpisy, je třeba novelizovat, neboť nevyhovují požadavkům směrnic.

Směrnice 2024/825 i 2024/1799 jsou založené na principu úplné harmonizace. Byly přijaty z důvodu zlepšení fungování vnitřního trhu za současného zajištění vysoké míry ochrany spotřebitele, ale i životního prostředí. Těchto cílů mají dosáhnout tím, že prostřednictvím přijatých opatření dojde k odstranění nedostatků, které se v současné době na trhu vyskytují. Tyto nedostatky jsou definovány níže.

Pokud by Česká republika tyto dvě směrnice do svého právního řádu neprovedla, vystavila by se nejenom sankcím za porušení povinnosti plynoucích z čl. 258 Smlouvy o fungování EU, ale dopustila by také, že spotřebitelé v České republice by byli méně chráněni než spotřebitelé v jiných členských státech, kde byly tyto směrnice řádně transponovány.

Nařízení 2024/3228 zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013 ze dne 21. května 2013 o řešení spotřebitelských sporů on-line a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line) ke dni 20. července 2025.

C.1 Transpozice směrnice 2024/825

Komise při posuzování dopadů návrhu směrnice 2024/825 identifikovala dva zásadní body, které brání spotřebitelům v udržitelné spotřebě^{11,12}. V první řadě spotřebitelé nedostávají spolehlivé informace ohledně udržitelnosti výrobků a služeb a dále čelí klamavým praktikám, zejména tzv. lakování zboží nazeleno, předčasnému zastarávání zboží nebo netransparentnímu označování výrobků různými značkami udržitelnosti. Spotřebitelé tak nemají důvěru v poskytované informace, což negativně dopadá i na společnosti, které skutečně udržitelné výrobky nabízejí. Podle Komise je příčinou nejenom nedostatečná regulace trhu, ale i neexistence dostatečných pobídek, které by podniky vedly k odpovědnějšímu chování.

Tyto identifikované problémy Komise navrhovala řešit zavedením nových informačních povinností, například informováním o existenci, ale i o neexistenci, obchodní záruky výrobce za životnost zboží, informováním o době poskytování bezplatných aktualizací softwaru a o opravitelnosti zboží. Členské státy ale během vyjednávání nepodpořily, aby obchodníci byli povinni informace aktivně vyhledávat anebo informovat o tom, že výrobce neposkytuje obchodní záruku za životnost. Takové informace nemají pro spotřebitele takovou přidanou hodnotu, navíc by to představovalo pro podnikatele neodůvodněné zatížení.

Zároveň se navrhlo zakázat určité praktiky související s předčasným zastaráváním výrobků. Pro Evropský parlament, a i pro některé spotřebitelské organizace jsou však opatření přijatá v předmětné směrnici málo ambiciózní. Podle Evropského parlamentu by se například mělo zakázat předčasné zastarávání zboží jako takové¹³. Evropský parlament rovněž požadoval, aby bylo zakázáno výrobcí nabízet stejný produkt za nevýhodných podmínek nebo s kratší dobou obchodní záruky v jednom nebo více členských státech. Argumentem bylo, že taková situace vede k nevýhodnému a rozdílnému postavení spotřebitelů.

Opatření byla navrhována i k zamezení tzv. lakování nazeleno, a to společně v balíčku s návrhem směrnice o zelených tvrzeních¹⁴. Směrnice stanovuje soubor pravidel, která mají zajistit důvěryhodnost environmentálních tvrzení a označení udržitelnosti. Informace o udržitelnosti jsou pro spotřebitele důležité, což ostatně vyplynulo z řady provedených průzkumů a studií. Například Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) ve svém stanovisku k návrhu směrnice¹⁵ uvádí, že

¹¹ Pracovní dokument útvarů Komise Zpráva o posouzení dopadů Průvodní dokument k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací (SWD/2022/85 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022SC0085&qid=1725004949573>

¹² Pracovní dokument útvarů Komise Souhrn zprávy o posouzení dopadů Průvodní dokument k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací (SWD/2022/86 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022SC0086&qid=1725004949573>

¹³ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací (COM(2022) 143 final – 2022/0092 (COD)), EESC 2022/01950, dostupné na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.443.01.0075.01.CES&toc=OJ%3AC%3A2022%3A443%3AFULL

¹⁴ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o dokládání a sdělování výslovných environmentálních tvrzení (směrnice o environmentálních tvrzeních), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0166>

¹⁵ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací (COM(2022) 143 final – 2022/0092 (COD)), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.443.01.0075.01.CES&toc=OJ%3AC%3A2022%3A443%3AFULL

z průzkumu Eurobarometru z roku 2012 na téma „Chování a postoje evropských spotřebitelů k ekologickým výrobkům“ vyplynulo, že 92 % evropských respondentů podporuje poskytování informací o životnosti výrobků. Podle studie EHSV, do které se zapojilo 3 000 unijních spotřebitelů, se prodá o 56 % více výrobků s dlouhou životností, je-li tato informace o jeho životnosti na výrobku uvedena. Bylo tedy potvrzeno, že tyto informace mají vliv na rozhodování spotřebitele a je tedy nanejvýš žádoucí, aby tyto informace byly nejenom dostupné, ale i pravdivé. Řada spotřebitelů posuzuje u výrobku i jeho dopad na životní prostředí, ať už z pohledu jeho výroby, tak i užívání i následné likvidace.

Není pochyb, že informace hrají při rozhodování o koupi konkrétního výrobku či služby důležitou roli. Jistý je i rostoucí zájem spotřebitelů o udržitelnější spotřebu. Nicméně je namístě rovněž uvést, že ne vždy se spotřebitelé chovají tak, jak sami uvedou v průzkumech, nebo jak by se sami rádi chovali. Tomuto jevu se říká tzv. „say-do-gap“¹⁶. Záměr spotřebitelů chovat se určitým způsobem je vždy ovlivněn řadou faktorů, ať už ekonomických nebo časových (potřeba prostudovat a ověřit všechny informace), nedostatečnou nabídkou či nedůvěrou k informacím. Komise ve svém shrnutí píše, že ačkoli lze očekávat mírný nárůst cen, jsou spotřebitelé připraveni tuto část nést výměnou za trvanlivější výrobek. To je ale v rozporu se zjištěním, které zveřejnila na základě svého výzkumu OECD¹⁷. Podle tohoto průzkumu jsou sice lidé ochotni udělat kompromisy ve svém životním stylu ve prospěch životního prostředí, a to téměř 65 % respondentů, nicméně skoro stejný počet respondentů (63 %) si není ochoten za tento kompromis připlatit. To platí zejména pro domácnosti s nižšími příjmy. Studie OECD¹⁸ potvrdila, že mezi překážky, které „brání“ spotřebitelům v udržitelné spotřebě, patří i nedostatečné přesvědčení o tom, že jejich rozhodnutí něco změní, a také nedostatek jasných informací, konkrétně, který výrobek je skutečně šetrnější k životnímu prostředí. Průzkum také ukázal, že spotřebitelé velmi málo rozumí environmentálním tvrzením. Spotřebitelé často nerozumí ani takovým pojmům, jako je recyklovaný nebo recyklovatelný, a pojmy jako uhlíkově neutrální nebo offsety jsou pro spotřebitele absolutně matoucí. Průzkum také ukázal, že pokud výrobci pravdivě uvádí určité konkrétní tvrzení, například že obal je vyroben z recyklovaného materiálu, pak spotřebitelé více věří výrobkům s ekoznačkou, ačkoli se v daném průzkumu jednalo o smyšlenou ekoznačku bez žádného ověření třetí stranou.

Komise k environmentálnímu tvrzení uvádí¹⁹, že přibližně 80 % eshopů, webových stránek a reklam obsahuje informace o dopadech na životní prostředí, tzv. zelená tvrzení. Přičemž řada spotřebitelů (56 %) uvedla, že se setkali s tím, že tyto informace byly klamavé. K ekoznačení či značkám udržitelnosti Komise dále uvedla, že v EU existuje 230 dobrovolných ekoznačení, 901 schémat označování potravin a 100 privátních energetických označení. Pouze 35 % z označení udržitelnosti požaduje konkrétní údaje k prokázání souladu s požadavky na označení.

¹⁶ <https://www.sbs.ox.ac.uk/oxford-answers/accounting-say-do-gap>

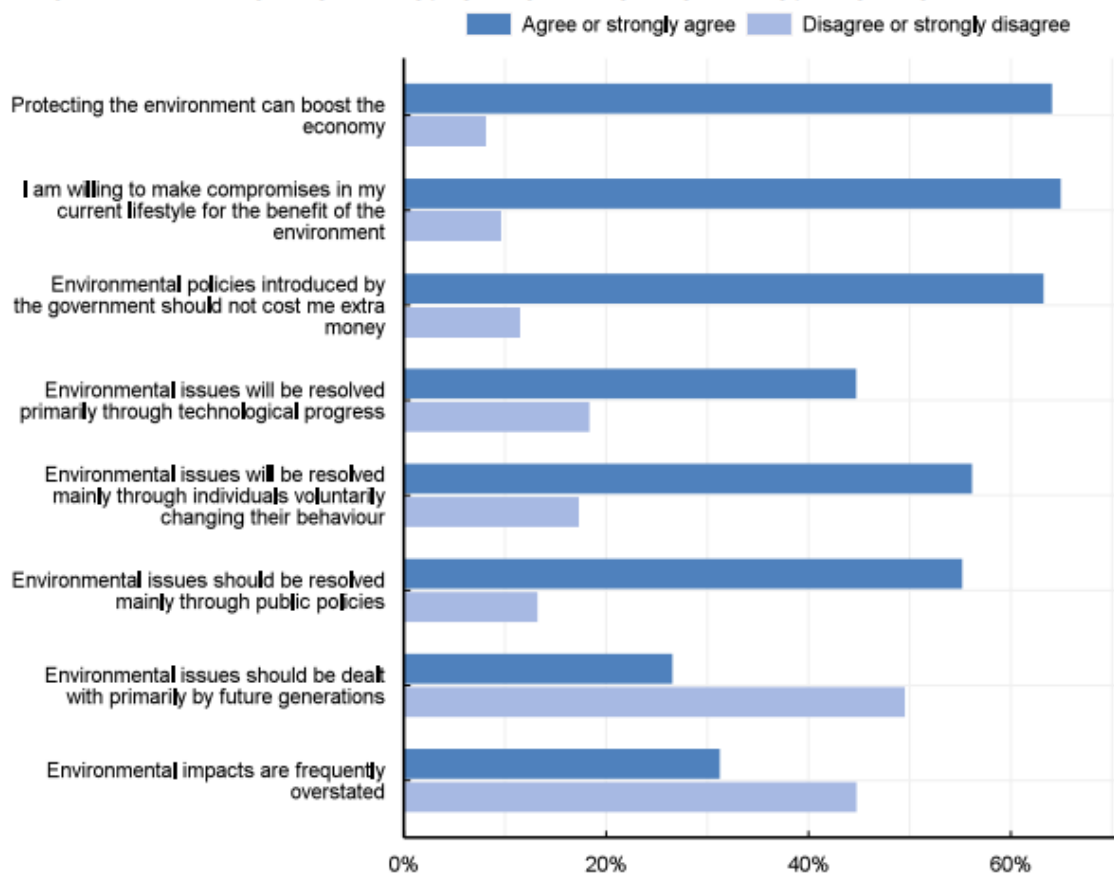
¹⁷ <https://www.oecd.org/en/topics/greening-household-and-firm-behaviour.html>

¹⁸ Room document 1 - Preliminary findings of CCP's empirical study on sustainable consumption, 10. 4. 2024

¹⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_22_2099

Figure 1.5. Most respondents would make lifestyle compromises to benefit the environment

Percentage of respondents agreeing or strongly agreeing, or disagreeing or strongly disagreeing, with statements

Note: This survey item asked respondents: "To what extent do you agree with each of the following statements?" Respondents stated their level of agreement on a 5-point scale from "strongly disagree" to "strongly agree".

Source: OECD (2022), Environmental Policies and Individual Behaviour Change Survey.

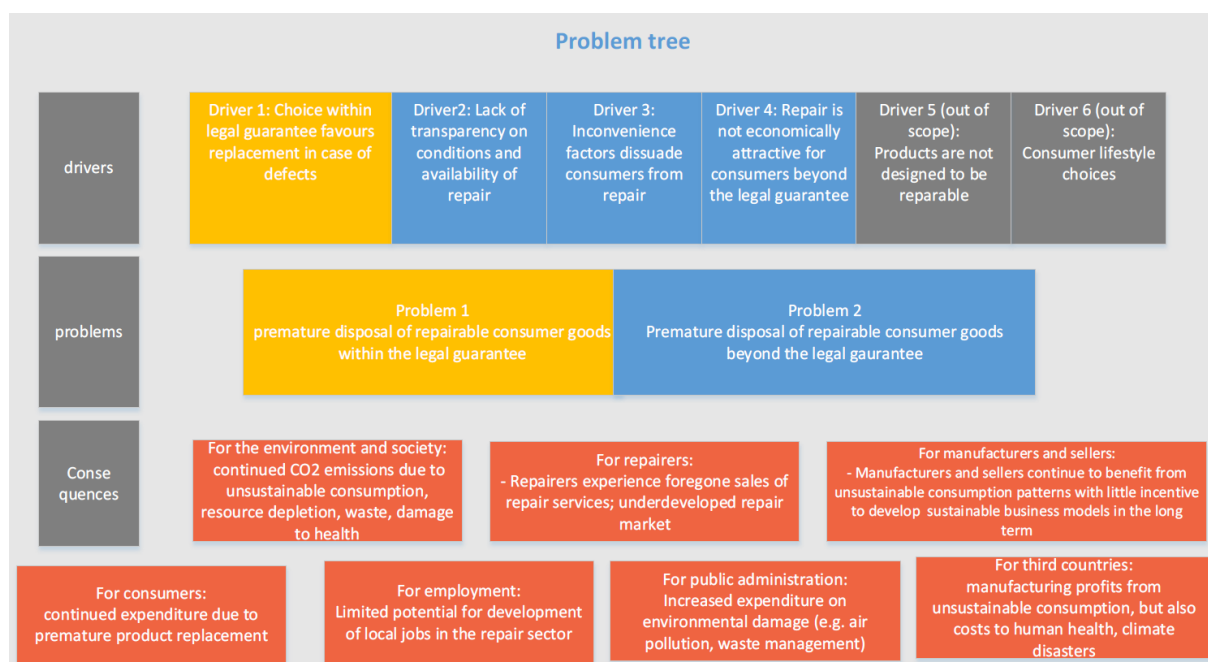
StatLink <https://stat.link/2uaw5d>

Podle EHSV je zavedení informační povinnosti o opravitelnosti výrobku správným krokem, protože opravitelnost je podle Výboru jedním z nejsnáze měřitelných ukazatelů trvanlivosti (životnosti) výrobku. Podle EHSV, aby tato informační povinnost měla význam, musí být hodnocení opravitelnosti uváděno u co nejvíce elektrických (domácích) spotřebičů a hodnocení musí zahrnovat jak náklady na opravu, tak ale i dostupnost a cenu náhradních dílů a softwarovou podporu.

C.2 Transpozice směrnice 2024/1799

Komise odůvodnila přijetí směrnice nezbytností zamezit předčasné likvidaci výrobků, které by po jejich opravě mohly sloužit dále svému účelu. K tomu dochází například i tím, že spotřebitelé při reklamaci vadného výrobku preferují výměnu vadného výrobku za nový, bezvadný, namísto jeho opravy. Komise v hodnocení dopadů návrhu této směrnice mj. uvádí, že podnikatelé o tomto trendu spotřebitelů vědí a ve snaze si své zákazníky udržet tuto alternativu spotřebitelům nabízí, ačkoli je oprava výrobku nejenom možná, ale i levnější²⁰.

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023SC0059>

Obrázek: Přehled identifikovaných problémů²¹

Z veřejné konzultace, kterou Komise v rámci příprav návrhu směrnice 2024/1799 zahájila²², vyplynulo, že většina respondentů potvrdila užívání výrobků po kratší dobu, než je jejich životnost. Mezi příčiny, které k této skutečnosti vedou, patří i již zmíněná preference výměny vadného výrobku za nový v rámci tzv. zákonné záruky. V hodnotící zprávě Komise dále uvádí, že tuto preferenci má 64 % spotřebitelů. Toto číslo se liší v různých kategoriích výrobků, například u textilu a obuvi je procento, u kterého spotřebitelé preferují výměnu, vyšší, tuto volbu preferuje přibližně okolo 78 % spotřebitelů. U mobilních telefonů preferuje nový výrobek okolo 68 % spotřebitelů, u ledniček 60 %, u nábytku 56 %, u automobilů je číslo nižší než 50 % (cca 45 % volí spíše výměnu). Podle Komise prodávající upřednostňují opravu, ale když spotřebitel volí výměnu, vyhoví mu. Nicméně podle názoru spotřebitelských organizací (údaje z veřejné konzultace) je to spíše naopak, že to jsou obchodníci, kdo upřednostňují výměnu před opravou. Pokud dojde k výměně vadného výrobku za výrobek nový, je vrácený vadný výrobek většinou likvidován, ačkoli by po opravě mohl dále sloužit svému účelu. To podle Komise vede k nárůstu produkovaného odpadu a k nárůstu emisí CO₂ a tedy i plýtvání vzácnými zdroji²³.

Podle údajů Institutu OSN pro vzdělávání a výzkum (*UNITAR - United Nations Institute for Training and Research*)²⁴ roste roční produkce elektronického odpadu celosvětově o 2,6 milionu tun, v roce 2022 bylo zdokumentováno 62 milionu tun odpadu a do roku 2030 dosáhne 82 milionů tun, což představuje další 32% nárůst oproti roku 2022. Podle odhadů vyprodukuje jediný člověk za svůj život více než 1 tunu odpadu vysloužilých elektrospotřebičů. Jak bylo uvedeno výše, k výměně vadného elektrospotřebiče v rámci zákonné odpovědnosti prodávajícího za vady dochází u více než poloviny reklamovaných výrobků. Nová úprava má spotřebitele motivovat, aby si namísto výměny zvolili

²¹ str. 8, Pracovní dokument útvarů Komise Zpráva o posouzení dopadů Průvodní dokument k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech na podporu oprav zboží a o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnic (EU) 2019/771 a (EU) 2020/1828

²² Veřejné konzultace se zúčastnilo 331 respondentů, podrobné informace na https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13150-Sustainable-consumption-of-goods-promoting-repair-and-reuse/public-consultation_cs

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=SWD%3A2023%3A0060%3AFIN>

²⁴ <https://ewastemonitor.info/the-global-e-waste-monitor-2024/>

opravu. Motivací má být delší záruční doba, která se díky této volbě prodlouží o 12 měsíců. V případě opravy výrobku pak prodávající nebude odpovídat za vadné plnění po 2 roky od koupě, ale po dobu 3 let od koupě, resp. převzetí výrobku spotřebitelem. Volba prostředku nápravy vadného plnění zůstává pro spotřebitele zachována. Zachována zůstává i možnost prodávajícího volbu spotřebitele odmítnout, je-li zvolený prostředek nápravy nemožný nebo ve srovnání s druhou možností nepřiměřeně nákladný. Na druhou stranu je také zachována možnost, aby prodávající nabídl spotřebiteli větší míru ochrany, tedy i nadále může prodávající nabízet přímo výměnu vadného výrobku za nový. Volba bude tedy čistě záviset na spotřebiteli a jeho životních postojích. Tato motivace necílí na ty spotřebitele, kteří vždy preferují nové výrobky a nové technologie či jen nové módnější výrobky.

D. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s ostatními součástmi právního řádu

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem, zejména s

- čl. 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“), podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon,
- čl. 41 odst. 2 Ústavy, podle kterého má vláda právo zákonodárné iniciativy, a také v souladu s § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné uvádí, že ministerstva připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim uložila vláda,
- čl. 79 odst. 1 Ústavy, podle něhož lze působnost ministerstev a správních orgánů stanovit pouze zákonem.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s Listinou základních práv a svobod, vyhlášenou usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), a to zejména s

- čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví,
- čl. 4 odst. 1 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování lidských práv a svobod,
- čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá.

Navrhovaná právní úprava splňuje ústavní požadavek stanovení povinnosti na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny. Návrh zákona rovněž respektuje zásadu „*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*“ podle čl. 39 Listiny.

Navrhovaná úprava sleduje legitimní cíl, kterým je ochrana slabší strany (spotřebitele), který se objektivně nalézá ve slabším postavení (informační asymetrie, nerovná vyjednávací síla). Zatížení podnikatele novými informačními povinnostmi je kompenzováno vytvořením jednotné podoby, jakým budou vybrané informace spotřebitelům poskytovány, a to prostřednictvím přijetí harmonizovaného oznámení a harmonizovaného štítku Vyššími požadavky na transparentnost informací o environmentálních vlastnostech výrobků prodávaných spotřebitelům a na informace o

jejich životnosti nebo opravitelnosti návrh usiluje o udržitelnější spotřebu, jež by byla šetrná k životnímu prostředí.

Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu.

E. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona směřuje k zajištění takové slučitelnosti. Je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

Konkrétně se návrhem zákona do právního řádu ČR transponuje směrnice 2024/825. Tato směrnice je postavena na principu úplné harmonizace, která neumožňuje členským státům žádnou legislativní volbu. Dále se tímto návrhem zákona transponuje část směrnice 2024/1799, která reviduje stávající směrnici 2019/771. Tato část směrnice dává mj. členským státům možnost přijmout delší dobu, po kterou prodávající odpovídá za vadné plnění, pokud spotřebitel v případě výskytu vady nárokuje jeho opravu. ČR tuto možnost nevyužívá. Návrhem zákona bude rovněž zajištěna adaptace právního řádu ČR na nařízení 2024/3228.

F. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je plně v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána, včetně Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, a dále s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod, zejména se zásadou práva na spravedlivý proces (článek 6 Úmluvy), uložení trestu jen na základě zákona (článek 7 Úmluvy) a práva nebýt souzen nebo potrestán dvakrát (článek 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě) a dále s judikaturou s tím související.

G. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky

Navrhovaná právní úprava bude mít omezený dopad na rozpočty příslušných orgánů dozoru. S ohledem na dosavadní praxi a zkušenosti z kontrolní činnosti lze očekávat, že některé kontrolní orgány budou část nových kompetencí řešit formou rozšíření stávajícího zaměření kontrol a využití stávajícího personálního obsazení, technického vybavení apod. Na druhou stranu některé povinnosti související s environmentální oblastí si vyžádají zaškolení nových specialistů. Bez zajištění odpovídajícího personálního obsazení a kontinuálního vzdělávání nelze splnit cíl směrnice 2024/825, kterým je posílení vymahatelnosti práv spotřebitelů. Finanční prostředky budou čerpány v rámci rozpočtových kapitol příslušných úřadů bez nároků na jejich dodatečné navýšení. Případná personální potřeba bude řešena v rámci stávajících limitů počtu pracovních míst a objemu prostředků na platy daných kapitol.

Návrh zákona bude mít dopad na podnikatelské prostředí, neboť přináší některé povinnosti podnikatelů vůči spotřebiteli. Evropská právní úprava ochrany spotřebitele nezavádí žádné výjimky pro malé a střední podniky ani mikropodniky. Důvodem je skutečnost, že takové výjimky by

odporovaly obecnému účelu těchto předpisů, a to zajištění vysoké míry ochrany spotřebitelů. Takové výjimky by se mohly obrátit i proti samotným malým a středním podnikům, protože by spotřebitelé nemuseli mít takovou důvěru nakupovat od těchto subjektů. Nicméně jistý pozitivní dopad, zvláště pak právě pro malé a střední podniky, spočívá v zavedení některých plně harmonizovaných pravidel jednotných na celém vnitřním trhu. Úprava některých podmínek podnikání navíc může přispět k narovnání podmínek na trhu. Jistý pozitivní dopad lze spatřovat i v důsledném prosazování nápravy tam, kde došlo k pochybení, tím budou zajištěny rovné podmínky pro všechny účastníky na trhu. Dopad na trh práce bude nulový.

Podle Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů České republiky (dále jen „KZPS“) vyvstávají vážné pochybnosti o skutečné efektivitě přijatých opatření, zejména s ohledem na jejich ekonomickou náročnost a omezený praktický přínos. Podle názoru KZPS nově vyplývající povinnosti, zejména v oblasti poskytování informací, nepředstavují z hlediska ochrany životního prostředí ani spotřebitele zásadní přínos. Naopak tvrdí, že zde existuje reálné riziko, že povedou ke zvýšené administrativní zátěži podnikatelských subjektů, které budou nuceny vynaložit dodatečné prostředky na zajištění souladu s novou právní úpravou. Podle KZPS lze rovněž důvodně předpokládat, že s těmito náklady budou spojeny vyšší koncové ceny, což se negativně projeví na spotřebitelích. Těm navíc hrozí informační přetížení bez odpovídajícího praktického užitku. KZPS dále očekává zvýšené nároky i u dozorových orgánů, jejichž kapacitní možnosti nejsou úměrně posilovány. Dle KZPS je v tomto ohledu situace srovnatelná s nařízením o odlesňování, jehož praktická aplikace přináší dle jejího názoru zejména zvýšení byrokratické zátěže, aniž by vedla k odpovídajícímu environmentálnímu efektu. Navrhovanou právní úpravu z těchto důvodů považuje KZPS za nadbytečnou a pro spotřebitele nevýhodnou.

Navrhovaná právní úprava má potenciálně pozitivní dopad na státní rozpočet v tom smyslu, že má předejít možnému finančnímu postihu ze strany Evropské unie. Z důvodu chybné transpozice je rovněž stát odpovědný za škodu vzniklou v této souvislosti fyzickým a právnickým osobám.

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na ostatní veřejné rozpočty.

Vzhledem k tomu, že směrnici 2024/825 je nezbytné transponovat do právního řádu České republiky a jedná se o čistou transpozici (směrnice neumožňuje žádnou legislativní volbu), bylo požádáno o uplatnění výjimky z povinnosti zpracovávat RIA na základě čl. 5 bodu 7 Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA). Této žádosti bylo předsedou Legislativní rady vlády, JUDr. MgA. Michalem Šalomounem, Ph.D., vyhověno (dopisem čj. 14986/2024-UVCR ze dne 16. dubna 2024).

Směrnice 2024/1799 umožňuje ve stanovených případech legislativní uvážení členských států. V rámci přípravy návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2025 bylo na základě přehledu dopadů návrhů právních předpisů transponujících příslušnou směrnici, i s ohledem na uvedení skutečnosti, že předkladatel nepředpokládá úpravy nad rámec požadavků práva EU, rozhodnuto o nevypracování RIA.

Nařízení 2024/3228 zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013 ze dne 21. května 2013 o řešení spotřebitelských sporů on-line a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line) ke dni 20. července 2025 a je přímo účinné.

Předložený návrh právní úpravy nejde nad rámec požadavků práva EU a nebylo tedy potřeba přistoupit k dodatečnému hodnocení dopadů RIA.

H. Zhodnocení, zda návrhem zákona není zakládána veřejná podpora

Navrhovaná právní úprava nezakládá veřejnou podporu.

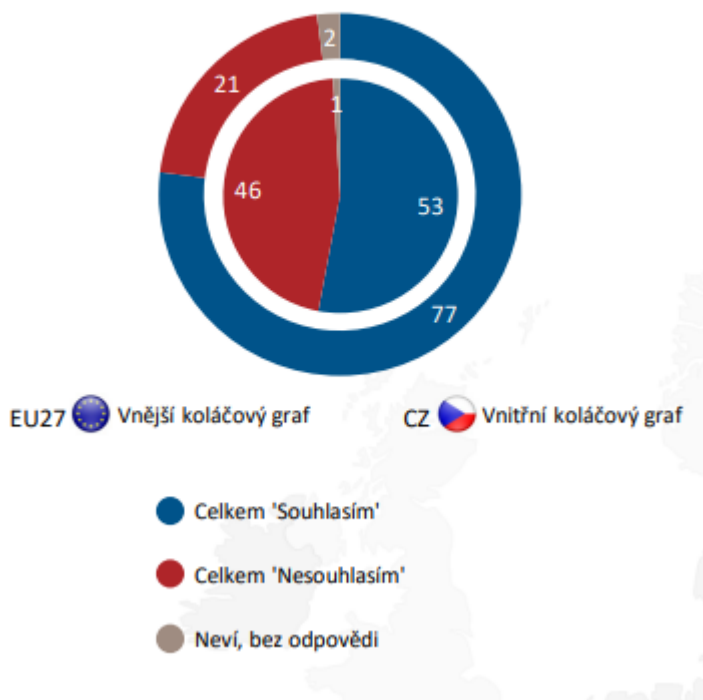
I. – J. Zhodnocení dopadů na práva a povinnosti fyzických a právnických osob; zhodnocení sociálních dopadů, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopadů na ochranu práv dětí a dopadů na životní prostředí

Návrh zákona nemá bezprostřední sociální dopady a nezakotvuje žádné rozdíly, které by ve svém důsledku bylo možné vnímat jako diskriminační z pohledu specifických skupin obyvatelstva.

Navrhovaná právní úprava však bude mít pozitivní dopad na některé skupiny obyvatel - spotřebitele, kteří díky transparentním a důvěryhodným informacím budou moci činit lépe informovaná rozhodnutí o koupi produktů (tj. výrobků a služeb) a přispět tak více k udržitelné spotřebě. Například spotřebitelé budou informováni o záruce za životnost, o tom, zdali výrobek je opravitelný a o dostupnosti náhradních dílů, dále získají informaci, po jakou dobu bude poskytována aktualizace softwaru. Toto jsou důležité informace, které mohou spotřebiteli mnohé vypovědět o udržitelnosti výrobku, případně služby.

Návrhem by měly být chráněny i ekonomické zájmy spotřebitelů. Z provedených studií vyplývá, že spotřebitelé chtějí hrát aktivnější roli a svými rozhodnutími přispívat k ochraně životního prostředí. Například z průzkumu Eurobarometru, který byl proveden v období od 30. května – 28. června 2022, o celkovém počtu 26 395 rozhovorů s občany EU a 10002 pohovorů provedených v ČR, a to jak osobně, tak online, vyplynulo, že většina respondentů podporuje cíle ekologické transformace, která by neměla nikoho opomíjet. Tuto podporu vyjádřilo 88 % občanů EU, z českých respondentů tento cíl podpořilo téměř 84 % všech oslovených. Osobní odpovědnost za realizaci zelené transformace cítí 77 % unijních občanů a více než polovina oslovených českých občanů, konkrétně 53 %.

QA1.1. Do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?
Cítíte osobní odpovědnost za činy pro omezení změny klimatu (%)

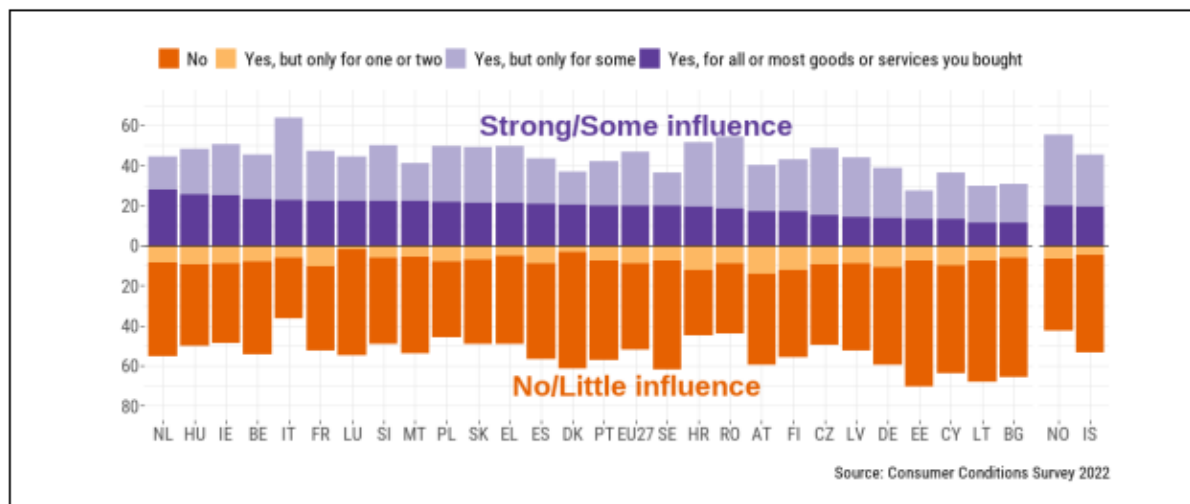

<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/1>

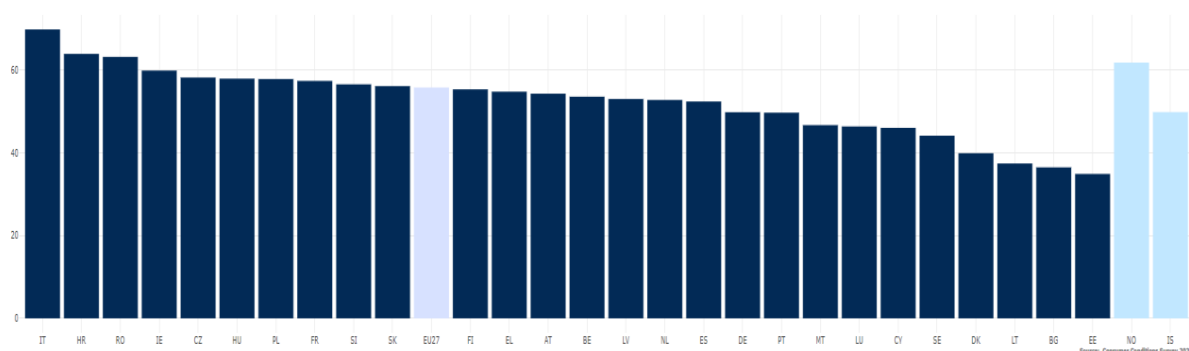
Toho všeho jsou si podnikatelé vědomi a ve svých marketingových kampaních stále častěji odkazují na ekologické vlastnosti jimi nabízených produktů. Z průzkumu provedeného pro účely Hodnotící zprávy o podmínkách na spotřebitelských trzích v roce 2022²⁵ vyplynulo, že přibližně 20 % evropských spotřebitelů zohlednilo ve všech nebo ve většině svých nákupů učiněných během posledních 14 dní před dotázaním faktor životního prostředí. Tento údaj zůstává konstantní od roku 2018. Naopak 43 % evropských spotřebitelů tento faktor nezohlednilo, byť o naléhavosti zohlednění tohoto faktoru měli vysoké povědomí. V České republice životní prostředí při svých nákupech vždy či téměř vždy zohledňuje asi 15,2 % dotázaných, téměř 34 % tento faktor zohledňuje u vybraných produktů a 9 % respondentů tento faktor zohlednilo pouze v 1 nebo v max. 2 případech. Naopak ve 40 % faktor životního prostředí neovlivňoval jejich nákupní rozhodnutí. Jedním z možných vysvětlení je nízká důvěra spotřebitelů v udržitelná tvrzení obchodníků a růst životních nákladů.

²⁵ https://commission.europa.eu/document/download/89ea35fe-728f-4749-b95d-88544687583c_en?filename=consumer_conditions_scoreboard_2023_v1.1.pdf

FIGURE 15: WHETHER ENVIRONMENTAL IMPACT OF GOODS OR SERVICES PURCHASED IN LAST TWO WEEKS INFLUENCE CHOICE (%)

Attention to environmental impact before purchasing - total % 2022

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/consumers/consumer-protection-policy/key-consumer-data_en#consumer-conditions-survey

Spotřebitelé by také měli těžit z vyšší ochrany před praktikami, které vedou například k předčasnému zastarávání zakoupeného výrobku a tím i jeho kratší životnosti. Nabízení takových výrobků bude nově výslovně zakázáno a porušení tohoto zákazu trestáno. Zakázáno bude rovněž označování výrobků označením udržitelnosti, které nebude certifikované nebo zavedené orgány veřejné správy.

Cílem návrhu zákona, stejně jako směrnice 2024/825, je podpořit hospodářskou soutěž, která povede k environmentálně udržitelnějším produktům, čímž se sníží negativní dopad na životní prostředí. Podle pracovního dokumentu útvarů Komise²⁶, který představuje souhrn zprávy o posouzení dopadů návrhu směrnice o společných pravidlech na podporu oprav zboží a o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnic (EU) 2019/771 a (EU) 2020/1828, je zdůrazněno, že tato směrnice a její dopady se musí posuzovat společně s dopady dalších právních předpisů, které tvoří jeden balíček cílící na nižší zatížení životního prostředí a oživení cirkulární ekonomiky. Těmito dalšími předpisy jsou směrnice 2024/825 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781 ze dne 13. června 2024 o vytvoření rámce pro stanovení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků, o změně směrnice (EU) 2020/1828 a nařízení (EU) 2023/1542 a o zrušení směrnice 2009/125/ES (dále jen „nařízení 2024/1781“). Podle této zprávy se za 15 let díky směrnici 2024/1799 sníží emise CO₂ o 18,4 tun, díky nařízení 2024/1781 o 471 milionů tun a díky směrnici 2024/825 o 0,33–0,47 milionu tun.

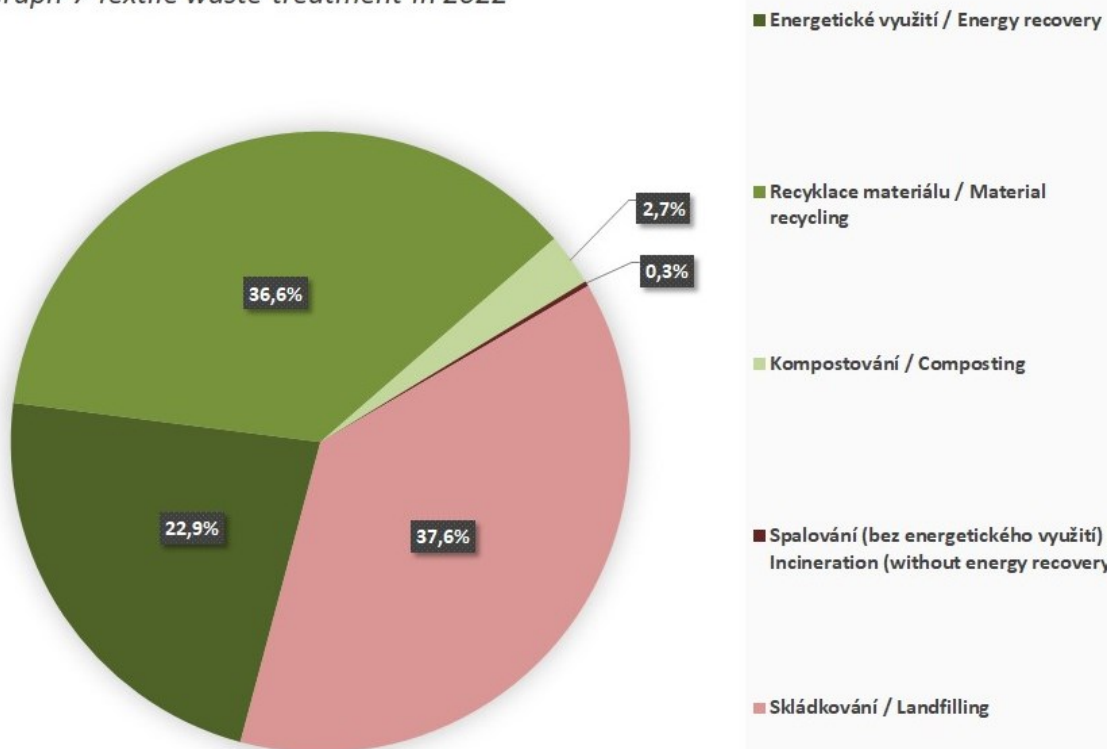
²⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52023SC0060>

Komise má proto za to, že kombinovaný dopad těchto opatření na životní prostředí je velmi významný a musí se posuzovat dohromady, protože se daná opatření navzájem doplňují.

Komise nepopírá negativní dopad navrhovaných opatření na podnikatele, který zejména spatřuje v poklesu poptávky po novém zboží. Komise ale celkově přínos navrhovaných opatření vnímá pozitivně, protože tyto ztráty jsou vyváženy přírůsky, resp. úsporami spotřebitelů, které Komise odhaduje na 176,5 miliardy EUR za patnáct let. Komise věří, že spotřebitelé budou díky těmto opatřením motivováni k udržitelnému a odpovědnému chování a že v dlouhodobém horizontu dojde ke změně jejich nákupních zvyklostí směrem k udržitelnosti. Například podle Komise u textilního zboží, u kterého se projevuje vada v záruce, dochází k jeho vrácení a výměně v 78 %. Z přehledu statistického úřadu²⁷ lze vyčíslit hodnotu vyprodukovaného textilního odpadu za rok 2022 přibližně o hodnotě 111 tisíc tun v ČR, z toho dochází ve 37,6 % k jeho spalování bez energetického využití.

Graf 7 Nakládání s textilními odpady v roce 2022

Graph 7 Textile waste treatment in 2022

Balíček upřednostňovaných možností dlouhodobě mění spotřební návyky spotřebitelů směrem k udržitelnosti, takže spotřebitelé utrácejí méně peněz díky nižší spotřebě. Ztráty podnikatelů tedy odrážejí přesun z jejich příjmů směrem k blahobytu spotřebitelů a je pravděpodobné, že spotřebitelé ušetřené peníze investují do celé ekonomiky, což následně povede k růstu a investicím.

Z výše uvedeného rovněž vyplývá, že navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopad na životní prostředí.

K. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Je zajištěna jejich standardní ochrana v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne

²⁷ Tabulka 6 o produkci odpadů podle mezinárodní klasifikace EWC-STAT, <https://csu.gov.cz/docs/107508/7bbd968c-ec24-2d93-4823-609097c71d43/2800202306.xlsx?version=1.0>

27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Orgány dozoru příslušné podle zákona o ochraně spotřebitele mají zavedený systém ochrany osobních údajů podle citovaného nařízení EU.

Návrh zákona není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.).

L. Zhodnocení korupčních rizik

Při zpracování návrhu zákona bylo předkladatelem zohledněno kritérium omezení korupčních příležitostí při jeho aplikaci. Navrhovanou právní úpravou dojde k rozšíření okruhu povinností, které pro podnikatele převážně vyplývají ze zákona o ochraně spotřebitele.

V případech, kdy rozhodování o zjištěném přestupku umožňuje správní uvážení, vyhodnocuje příslušný dozorový orgán rozsah a nebezpečnost deliktního jednání, dopad ukládaného správního trestu ve vztahu k poměrům příslušného podnikatele (zda se jedná o živnostníka či obchodní řetězec apod.), jakož i k dalším souvisejícím skutečnostem. Rozhodnutí o přestupku jsou v souladu s obecnými pravidly a judikaturou řádně odůvodněna a jsou přezkoumatelná.

O své kontrolní činnosti a jejich výsledcích informují dozorové orgány na svých webových stránkách. Dále jsou poskytovány informace podle č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), čímž je zajištěna transparentnost jejich činnosti.

Návrh zákona nemá vliv na dostupnost informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Návrh dále není v rozporu s požadavky na transparentnost a otevřenost dat.

M. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava, jak vyplývá z povahy věci, neobsahuje žádné ustanovení, které by mělo dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

N. Zhodnocení dopadů na rodiny

Návrh zákona nemá bezprostřední dopady na rodiny.

O. Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Návrh zákona nemá bezprostřední dopady do dané oblasti.

P. Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy

Při vypracování navrhované právní úpravy byly zohledněny Zásady pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy.

Návrh zákona nestanovuje technické podrobnosti využívání služeb informačních systémů veřejné správy (ISVS) a ani technické podrobnosti přístupu oprávněných subjektů k údajům v ISVS. Navrhovaná právní úprava nezavádí práva a povinnosti, pro jejichž plnění by měly být nezbytně budovány nové digitální služby.

Při výkonu dozoru jsou možné všechny způsoby komunikace jak s podnikateli, tak i s dotčenými spotřebiteli. Bude tedy možné využít datových schránek, uznávaného elektronického podpisu, prostředku pro elektronickou identifikaci vydaného v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace a některých elektronických aplikací.

Navrhovaná právní úprava se netýká zásady „Budování služeb přístupných a použitelných pro všechny, včetně osob se zdravotním postižením“, „Sdílené služby veřejné správy“ a „Konsolidace a propojování informačních systémů veřejné správy“.

Návrh zákona nevyžaduje konkrétní technologické prvky.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první, článku I (novela zákona o ochraně spotřebitele)

Obecná poznámka k návrhu zákona

Předkladatel při provádění transpozice směrnice 2024/825 do příslušných zákonů nevycházel primárně z české jazykové verze dané směrnice. Důvodem je, že některé pasáže nebyly zcela přesně přeloženy. Také v některých případech došlo k rozdílnému překladu původních směrnic, které byly směrnicí 2024/825 jen částečně pozměněny či doplněny. Některá ustanovení směrnice dále nebyla jasně formulovaná, například co do otázky, kdy má být daná povinnost plněna a v jakém konkrétním rozsahu. V těchto případech se předkladatel obrátil na Komisi s žádostí o vysvětlení a její odpovědi do návrhu zákona reflektoval. Na všechny tyto skutečnosti, tj. kdy bylo vycházeno z anglické a nikoli české jazykové verze směrnice 2024/825 nebo kdy do návrhu ustanovení bylo promítnuto vysvětlení Komise, je v následujícím textu výslovně odkazováno.

K bodům 1 a 2 (k poznámce pod čarou č. 1)

Aktualizuje se poznámka pod čarou č. 1, pokud se týká výčtu zákonem implementovaných právních předpisů EU, tento výčet se doplňuje o transponované směrnice. K rozdělení aktualizace tohoto výčtu do dvou novelizačních bodů bylo přistoupeno z důvodu potřeby stanovení dělené účinnosti návrhu zákona s ohledem na rozdílnou účinnost implementovaných právních předpisů EU.

K bodu 3 (k poznámce pod čarou č. 48)

Z důvodu zrušení nařízení 524/2013 nařízením 2024/3228 dochází i ke zrušení odkazu na tento zrušovaný přepis v poznámce pod čarou č. 48.

K bodu 4 (k § 2 odst. 2, nové definice)

Do zákona se vkládají nové definice obsažené ve směrnici 2024/825, významné z hlediska jasného vymezení nových povinností a působnosti právní úpravy.

k definici environmentálního tvrzení

Směrnice 2005/29 se vztahuje na jakékoli dobrovolné tvrzení o dopadu výrobku nebo služby, ať už se toto tvrzení týká jen jejich části či celku, nebo samostatné činnosti podnikatele, ve kterém se tvrdí nebo naznačuje pozitivní nebo nulový dopad nebo že ve srovnání s jinými produkty je dopad na životní prostředí nižší, nebo tvrzení, že dopad na životní prostředí se neustále zlepšuje. Dobrovolné tvrzení znamená, že toto označení není povinné na základě právního předpisu EU ani vnitrostátního právního předpisu. Tato tvrzení mohou být jak výslovná, tak implicitní. Implicitním environmentálním tvrzením může být uvedení obrázku například v podobě stromu nebo použití zelené barvy na obale, což může ve spotřebiteli vyvolat dojem výrobku šetrného k přírodě. Výslovné environmentální tvrzení se dělí na konkrétní a obecné a jedná se o tvrzení učiněné ústně nebo písemně. Konkrétní environmentální tvrzení jsou taková výslovná tvrzení, u nichž je jejich specifikace uvedena jasným a výrazným způsobem na stejném nosiči. Příkladem takového tvrzení může být tvrzení, že „obal obsahuje 30 % recyklovaných plastů“. Za environmentální tvrzení by mělo být podle bodu odůvodnění č. 8 směrnice 2024/825 považováno i obchodní sdělení, které je obsaženo nebo zahrnuto do označení udržitelnosti a které naznačuje nebo vytváří dojem, že výrobek nebo služba mají pozitivní, méně škodlivý nebo nulový dopad na životní prostředí.

k definici obecného environmentálního tvrzení

Opakem konkrétního tvrzení je tvrzení obecné, tj. takové výslovné environmentální tvrzení (učiněné ústně nebo písemně), které není obsaženo ve značce udržitelnosti a jehož specifikace není uvedena jasným a výrazným způsobem na stejném nosiči. Příklady takových tvrzení jsou uvedeny v bodu odůvodnění č. 9 směrnice 2024/825, například: „environmentálně šetrné“, „ekologicky šetrné“, „zelené“, „přátelské k přírodě“, „ekologické“, „šetrné k životnímu prostředí“, „biologicky rozložitelné“ nebo „uhlíkově šetrné“.

k definici označení udržitelnosti

Označením udržitelnosti se rozumí značka důvěry, značka kvality nebo rovnocenná značka. Může se jednat o značku veřejnou nebo soukromou, jejímž cílem je odlišit a propagovat výrobek nebo službu, postup nebo činnost obchodníka s odkazem na jejich dopad na životní prostředí nebo společnost. Jedná se vždy o dobrovolnou značku, tj. značku, která není povinná podle vnitrostátního či práva EU. Označení udržitelnosti mohou být založena na systému certifikace (viz vysvětlení níže) anebo mohou být zavedena veřejnými orgány. Mezi taková označení udržitelnosti patří například logo ekoznačky EU²⁸ nebo označení udělovaná na základě zapojení do systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS)²⁹. Podle bodu odůvodnění č. 7 směrnice 2024/825 mohou některé certifikační ochranné známky fungovat jako označení udržitelnosti, pokud při jejich propagaci odkazují na environmentální nebo sociální znaky.

Tato definice pracuje v anglickém znění s pojmem „business“, který je v české verzi překládán jako „podnik“. Samotný pojem „business“ je již ve směrnici 2005/29 používán v různých významech. Předně toto slovo najdeme v definici spotřebitele a obchodníka, tj. v čl. 2 písm. a) a b) směrnice 2005/29. V těchto definicích slovo „business“ je překládáno jako živnost. Ve směrnici 2011/83 je naopak tento pojem překládán ve stejných definicích jako „podnikání“. Ve směrnici 2005/29 je dále daný pojem použit v čl. 2 písm. d) této směrnice v definici „business-to-consumer commercial practices“, do českého jazyka překládané jako „obchodní praktiky vůči spotřebiteli“. V definici kodexu chování v čl. 2 písm. f) téže směrnice je slovo „business“ překládáno jako „podnikání“. Předkladatel se proto obrátil na Komisi s žádostí o bližší vyjasnění tohoto pojmu. Komise ve své odpovědi upřesnila, že tento pojem odkazuje na „activities of the trader“ (činnosti obchodníka) a že v tomto ohledu by měl být tento pojem vykládán i v dalších nově vkládaných ustanoveních, tj. v definici systému certifikace, tj. nový čl. 2 písm. r) a v příloze č. 1 písm. 4b. směrnice 2005/29, ve znění směrnice 2024/825.

Zásady pro zelené dluhopisy, které vyvinula a zveřejnila Mezinárodní asociace kapitálových trhů (ICMA), představují soubor dobrovolných standardů osvědčených postupů, jejichž cílem je podpořit transparentnost, integritu a zveřejňování informací na trhu se zelenými dluhopisy. V bodu odůvodnění č. 7 směrnice 2024/825 je upřesněno, že dobrovolné tržní standardy a dobrovolné veřejné standardy pro zelené a udržitelné dluhopisy nejsou primárně určeny pro drobné investory, podléhají specifickým právním předpisům a z těchto důvodů by neměly být považovány za označení udržitelnosti podle směrnice 2025/825.

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU.

²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 761/2001, rozhodnutí Komise 2001/681/ES a 2006/193/ES.

k systému certifikace

Systémem certifikace (*pozn. běžněji zaužívaný pojem je program environmentálního značení, resp. program certifikace*) se rozumí systém ověřování, který provádí třetí strana nezávislá jak na vlastníkově systému, tak podnikateli, a který potvrzuje, že výrobek, služba, postup nebo činnost obchodníka splňuje stanovené požadavky k tomu, aby mohlo být použito označení udržitelnosti. Podmínky systému musí být veřejně dostupné a musí splňovat stanovená kritéria, mezi která patří otevřený, transparentní a nediskriminační systém, podmínky musí být vytvořeny ve spolupráci s odborníky a musí být stanovené postupy řešení nesouladu s podmínkami, včetně možnosti odebrání označení udržitelnosti.

Vlastníkem systému se podle Komise rozumí osoba, která zřídila certifikační systém a stanovila jeho kritéria. Pokud podnikatel požádá certifikační systém o získání označení udržitelnosti, je to třetí strana, tj. subjekt nezávislý na vlastníkově systému i na podnikateli, která ověří, zda žádající podnikatel splňuje požadavky systému. Problematické je, že žádný předpis toto institucionální nastavení neupravuje. Ani v případě ekoznačky EU není toto pravidlo ve všech státech dodrženo, a to včetně ČR, kde je vlastníkem programu i subjektem udílejícím certifikát Ministerstvo životního prostředí. Nicméně i v případě států, kde je tato role delegována na jiný subjekt, lze hovořit pouze o nezávislé právní subjektivitě, nikoliv o plné nezávislosti. Důvodem je existence smluvního vztahu mezi vlastníkem a subjektem ověřujícím splnění kritérií. V mnoha případech pak vlastník programu (většinou stát) platí ověřujícímu subjektu i část nákladů, aby nebylo udělení ekoznačky zbytečně zatíženo vysokými poplatky. Příkladem takových programů může být německý „Blue Angel“, skandinávská „Nordic Swan“ (v Dánsku) a národní ekoznačka Francie.

Formulace této definice v návrhu zákona vychází nikoli z české jazykové verze směrnice 2024/825, ale z verze anglické. Podle anglické verze jsou to požadavky systému, které musí být veřejně dostupné a musí splňovat stanovená kritéria v novém čl. 2 písm. r) body i) až iv) směrnice 2005/29, čemuž odpovídá i znění bodu odůvodnění č. 7 směrnice 2024/825. Česká jazyková verze směrnice rovněž v této definici přeložila spojení „to all traders“ jako „všem hospodářským subjektům“, ačkoli pojem „trader“ je ve směrnici vymezen a konzistentně překládán jako „obchodník“. Pojmu „obchodník“ v zákoně o ochraně spotřebitele odpovídá pojem „prodávající“, který je vymezen v § 2 odst. 1 písm. b) tohoto zákona. Proto bylo v tomto ohledu vycházeno nikoli z české, ale anglické jazykové verze směrnice 2024/825.

k definici uznaného vynikajícího environmentálního profilu

Uznaným vynikajícím environmentálním profilem se podle nové definice v čl. 2 písm. s) směrnice 2005/29, ve znění směrnice 2024/825, rozumí environmentální profil, který je v souladu s: (1) nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) 66/2010 o ekoznačce EU,

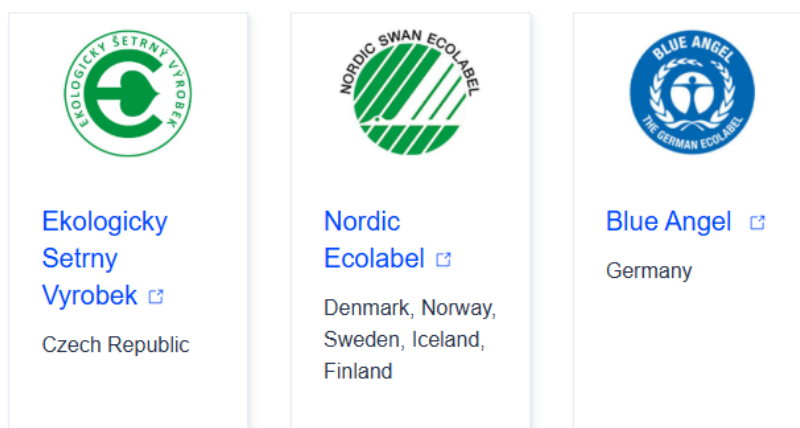
(2) vnitrostátními nebo regionálními systémy ekoznaček podle normy EN ISO 14024 (typ I) úředně uznávanými v členských státech, nebo (3) environmentálním profilem nejvyšší úrovně podle práva EU. Tato definice je blíže osvětlena v bodu odůvodnění č. 10 směrnice 2024/825, kde je uvedeno, že uznaný vynikající environmentální

profil lze prokázat souladem s požadavky na
Ekoznačku EU pro daný konkrétní produkt.

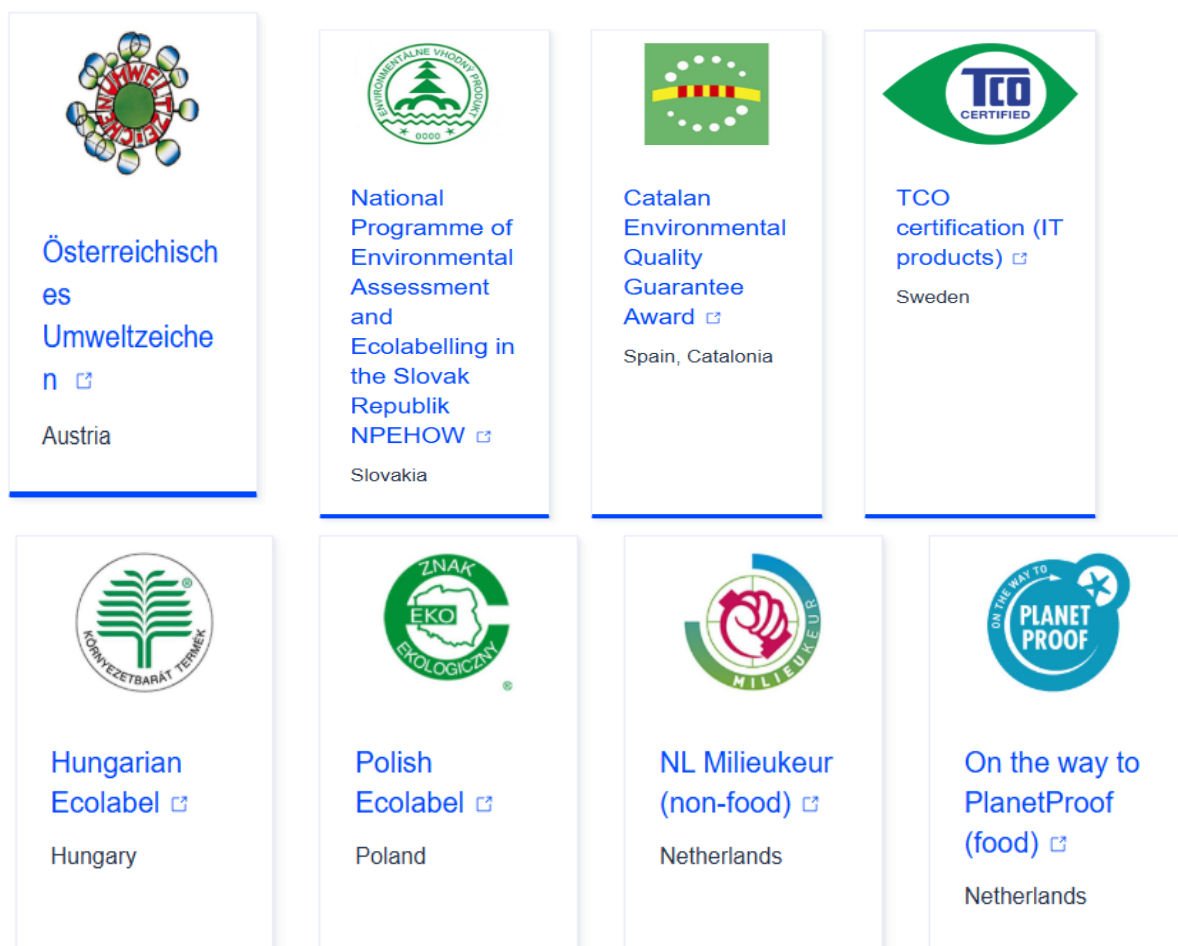
Mezi ekoznačení typu I patří například národní ekoznačky založené na mezinárodní normě EN ISO 14024, například „Ekologicky šetrný výrobek/služba“ v České republice, „Blue angel“ (Blauer engel) v Německu, „The Nordic Swan Ecolabel“ ve Skandinávii (Dánsko, Finsko,

Island, Norsko a Švédsko). U těchto úředně uznávaných ekoznaček typu I neznámá, že musí získat daný certifikát ISO, postačí, pokud jsou kritéria certifikace založena na těchto normách a zároveň musí být úředně uznávanými v členských státech (pozn. „proces úředního

uznávání“ není žádným předpisem definován a upraven. Členské státy proto budou muset tyto procesy nastavit). V současné době neexistuje oficiální seznam, který by obsahoval všechna tato úředně uznávaná ekoznačení. Ukázky těchto typů značení, jsou uvedeny níže³⁰.

30 https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/community-and-helpdesk_en#national-ecolabels

k definici spotřebního materiálu

Definice spotřebního materiálu je vymezena jako součást zboží, která je opakovaně používána a musí být nahrazena nebo doplněna, aby zboží dále sloužilo svému účelu, typicky se jedná o náplň do tiskáren.

k definici životnosti

Definice životnosti (v českém překladu směrnice trvanlivosti) je ve směrnici vázána na obvyklý způsob používání a je vymezena jako schopnost zboží zachovat si své požadované funkce a výkonnost při obvyklém používání. Pojem trvanlivost se v českém jazyce více používá ve vztahu k potravině, s výrobkem se většinou užívá pojem životnost, a to i v právních předpisech. Protože je tento pojem vymezen i v dalších právních předpisech EU (například v nařízení 2024/1781 jako schopnost výrobku zachovat si v průběhu času svou funkčnost a výkonnost za stanovených podmínek používání, údržby a oprav), je z důvodu právní jistoty vhodnější tento pojem vymezit přímo pro účely zákona o ochraně spotřebitele.

K bodu 5 [k § 3 odst. 1 písm. d)]

Shodně se stávajícím § 3 odst. 1 zákona, který se v písmenech b) a c) vztahuje na prodej výrobků a poskytování služeb, se navrhuje doplnit povinnost používat úředně ověřená měřidla nejenom při prodeji výrobků, ale také při poskytování služeb. Například při výkupu surovin by spotřebitel měl mít garantované, že vykupovaná věc bude správně zvážena a vyplacená cena bude odpovídat skutečné hmotnosti vykupované věci/surovin.

K bodu 6 [k § 5 odst. 2 písm. b)]

Navrhovanou změnou je prováděn čl. 1 odst. 2 písm. a) směrnice 2024/825 revidující znění čl. 6 odst. 1 písm. b) směrnice 2005/29, který byl proveden do § 5 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně spotřebitele. Konkrétně se navrhuje v souladu s požadavky směrnice 2024/825 rozšířit seznam hlavních charakteristik výrobku nebo služby, o kterých nesmí být spotřebitel uváděn v omyl, a to o dopadu na životní prostředí nebo společnost, příslušenství a vlastnostech umožňujících opětovné užití. Vlastnostmi umožňujícími opětovné užití se pak rozumí zejména životnost, opravitelnost nebo recyklovatelnost.

Uvedené aspekty rovněž patří mezi požadavky, které jsou kladeny na ekodesign výrobků tak, aby jejich zlepšením došlo ke snížení negativních dopadů na životní prostředí. Sociálními znaky mohou být informace o kvalitě a spravedlnosti pracovních podmínek, jako je například bezpečnost pracovního prostředí zaměstnanců, jejich pracovního ohodnocení či sociální ochrany. Dalšími příklady informací dotýkajících se sociálních znaků jsou informace o rovných podmínkách mezi muži a ženami, o dodržování lidských práv a etických závazcích (například o dobrých životních podmínkách zvířat). Další příklady jsou uvedeny v příslušném bodu odůvodnění č. 3 směrnice 2024/825.

K bodu 7 [k § 5 odst. 3 písm. c)]

Navrhovaná úprava je legislativně technické povahy, která je prováděna v souvislosti s doplněním nových písmen d) a e) do § 5 odst. 3.

K bodu 8 [k § 5 odst. 3 písm. e) a f)]

Navrhovanou změnou jsou prováděna nová písmena d) a e), která byla vložena do čl. 6 odst. 1 směrnice 2005/29. V písm. e) se zakazují environmentální tvrzení o budoucím vlivu na životní prostředí bez jasných, objektivních, veřejně dostupných a ověřitelných závazků, které jsou stanovené v podrobném a realistickém plánu provádění a ověřované nezávislým odborníkem třetí strany. Podle bodu odůvodnění č. 4 směrnice 2024/825 se environmentální tvrzení o budoucím vlivu na životní prostředí prezentují v podobě přechodu na uhlíkovou či klimatickou neutralitu nebo dosažení podobného cíle do konkrétně stanoveného data. Takováto tvrzení budící dojem nízkouhlíkového hospodářství nesmí být uváděna, pokud nejsou opřena o podrobný a realistický plán, který uvádí, jak těchto závazků bude dosaženo. Vymezené závazky musí být jasné, objektivní a musí být veřejnosti zpřístupněné. Realizace tohoto plánu musí být zajištěna odpovídajícími zdroji a být ověřována nezávislými odborníky. Zajištění tohoto přezkumu musí podnikatel zpřístupnit spotřebitelům. Splnění těchto podmínek bude kontrolováno orgánem dozoru. Skutečnost, že plnění požadovaných podmínek pro uvedení environmentálního tvrzení o budoucím vlivu na životní prostředí bylo orgány dozoru zkontrolováno, neznamená, že uvedený plán provádění byl přezkoumán nezávislým odborníkem. Naopak, povinností podnikatele je dozorovému orgánu i prokázat, že jeho podrobný a realistický plán je pravidelně nezávislým odborníkem kontrolován a jeho zjištění jsou podnikatelem spotřebiteli veřejně zpřístupněny, například na stránkách podnikatele.

V písm. f) se zakazuje inzerování přínosů, které jsou k propagovanému výrobku nebo službě nerelevantní. Jedná se například o tvrzení, že balení vody neobsahuje lepek, nebo že list papíru neobsahuje plast.

K bodu 9 (k § 5a odst. 4)

Navrhuje se upravit působnost povinnosti stanovené v § 5a odst. 4 v souladu s čl. čl. 7 odst. 4a směrnice 2005/29, ve znění směrnice 2019/2161. Stávající povinnost je vymezena pouze vůči poskytovatelům online tržiště, což ale neodpovídá danému prováděnému článku, který je vymezen vůči obchodníkům. Pod tímto pojmem se rozumí ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 2005/29 jakákoli fyzická nebo právnická osoba, která jedná za účelem, který lze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího svobodného povolání, a kdokoli, kdo jedná jménem obchodníka nebo v jeho zastoupení. Dále se zpřesňuje, že tato povinnost se vztahuje na poskytování internetového vyhledávání nehledě na to, kde byla smlouva následně uzavřena. Podle bodu odůvodnění č. 22 směrnice 2019/2161 by se tato povinnost tedy měla vztahovat na všechny obchodníky, kteří spotřebitelům „umožňují vyhledávat zboží a služby, jako jsou doprava, ubytování a volnočasové aktivity, nabízené různými obchodníky nebo spotřebiteli“. Podle výkladu Komise³¹ se tato povinnost nevztahuje na obchodníky, kteří umožňují vyhledávání v rámci vlastní nabídky. Tato povinnost se též nevztahuje na internetové vyhledávače ve smyslu nařízení (EU) 2019/1150³², neboť tento předpis již tuto povinnost obsahuje.

K bodu 10 (k § 5a odst. 6)

Cílem této úpravy je zajistit, aby srovnávání výrobků a služeb z hlediska jejich udržitelnosti bylo transparentní, a to zejména díky tomu, že spotřebitelé získají potřebné informace o této službě i porovnávaných výrobcích či službách. Nově se tedy stanovuje, že v případě, pokud prodávající nabízí službu porovnávání výrobků nebo služeb z hlediska dopadu na životní prostředí nebo společnost nebo vlastností umožňujících opětovné užití, považují se za podstatné informace o metodě srovnávání, o porovnávaných výrobcích či službách, o poskytovatelích těchto porovnávaných produktů, a také informace o opatřeních přijatých k zajištění aktuálnosti těchto informací. V bodu odůvodnění č. 6 směrnice 2024/825 je dále vysloven názor, že díky této úpravě budou moci spotřebitelé činit informovanější rozhodnutí, pokud by se o tato objektivní srovnávání opírali. Objektivnost přitom Komise spatřuje v tom, že srovnávány budou výrobky nebo služby, které mj. plní stejnou funkci. Podle názoru předkladatele ale žádná omezení v podobě srovnávání výrobků nebo služeb o stejné funkci ze samotného znění daného opatření neplynou.

K bodu 11 (k § 13 odst. 2)

Podle § 132 odst. 1 občanského zákoníku je jménem právnické osoby její název. Z tohoto důvodu se ve stávajícím § 13 odst. 2 slova „název nebo“ pro nadbytečnost zrušují.

K bodu 12 (ke zrušení § 15 odst. 2)

Revizí směrnice 2011/83 dochází k zavedení povinného poskytování harmonizovaného oznámení, což je dokument, který má spotřebitele jednotně informovat o právech z vadného plnění. Prostřednictvím tohoto dokumentu, jehož forma a obsahové náležitosti jsou stanoveny v nařízení Komise 2025/1960, bude spotřebiteli připomenuto, že prodávající odpovídá za vadné plnění, a jaké jsou hlavní prvky, resp. práva spotřebitele, a že doba, po kterou prodávající odpovídá, je na úrovni EU stanovena min. v délce 2 let. V kamenné prodejně může být toto harmonizované oznámení umístěno ve formě plakátu na dobře viditelném místě. V případě distančního prodeje (internet, telefon) nebo mimo obchodní prostory (například na ulici, u spotřebitele doma) musí spotřebitel

³¹ Sdělení Komise (2021/C 526/01): Pokyny k výkladu a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu.

³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb.

získat všechny předsmuvní informace na trvalém nosiči dat (u distančního prodeje musí spotřebitel potvrzení uzavření smlouvy a těchto informací obdržet nejpozději v okamžiku dodání zboží/služby). Vzhledem k této nové informační povinnosti, která bude provedena do § 1811 odst. 2 písm. f) a § 1820 odst. 1 písm. m) občanského zákoníku, se proto navrhuje povinnost, která spočívá v obdobné povinnosti vydat písemné potvrzení o spotřebitelových právech z vadného plnění, zrušit.

K bodu 13 (k novému § 19 odst. 2)

V úvodu je třeba zdůraznit, že se tato informační povinnost týká pouze výrobků, nehledě na to, zda se jedná o koupi nového či použitého výrobku. Jedná se o transpozici čl. 16 odst. 3 směrnice 2024/1799 (tímto článkem se do směrnice 2019/771 přidává v čl. 13 nový odst. 2a).

Nově se stanovuje prodávajícím povinnost při reklamaci výrobku spotřebitele informovat o tom, že v případě vyřízení reklamace opravou bude doba, po kterou prodávající odpovídá za vady, činit 3 roky namísto 2 let podle § 2165 odst. 4 občanského zákoníku nebo 2 roky v případě dohody o zkrácené době odpovědnosti za vady u použitého výrobku podle § 2168 odst. 2 občanského zákoníku. Touto novou povinností má být spotřebitel motivován k udržitelnějšímu chování, konkrétně k tomu, aby si namísto výměny vadného výrobku za bezvadný zvolil jeho opravu. Při vyjednávání návrhu směrnice 2024/1799 byla u této povinnosti zdůrazňována její důležitost, která má zajistit, aby spotřebitel byl v okamžiku reklamování vadného výrobku upozorněn, že v rámci jeho volby prostředků nápravy vadného plnění bude výhodnější, pokud zvolí podle Komise ekologičtější řešení nápravy vadného plnění, kterým je oprava. Účelem této povinnosti tedy je, aby spotřebitel tuto informaci získal v okamžiku, kdy je pro něj tato informace důležitá, tj. v okamžiku uplatnění reklamace, a nikoli pouze prostřednictvím informace v reklamačních řádech, které jsou součástí všeobecných obchodních podmínek (v opačném případě by tato povinnost byla upravena ve směrnici 2011/83 a nikoli ve směrnici 2019/771). Tento výklad byl předkladateli potvrzen i Komisí, která sdělila, že plnění této specifické informační povinnosti není prostřednictvím všeobecných obchodních podmínek dostatečné. Nicméně směrnice sama o sobě nepřikazuje, jakou formou se informace poskytuje. Například při osobní reklamaci mohou být požadované informace sděleny ústně při přijetí reklamace příslušnou odpovědnou osobou v provozovně. Naopak při reklamaci vadného plnění prostřednictvím online formuláře prodávajícího by tyto informace mohly být do tohoto formuláře zapracovány.

K prodloužení doby odpovědnosti nemusí dojít při prvním uplatnění reklamace výrobku, protože reklamace mohla být napoprvé vyřízena výměnou vadného výrobku za bezvadný. K prodloužení doby odpovědnosti může proto dojít až při druhé či další reklamaci, která byla vyřízena právě opravou. Zde vzniká otázka, kdy přesně a jak má prodávající spotřebitele informovat o jeho právech z vadného plnění, resp. právu volby mezi opravou a výměnou, jak vyžaduje směrnice 2019/771 ve znění směrnice 2024/1799. Problematická z hlediska předkladatele je skutečnost, že ačkoli prodávající spotřebiteli předá informaci o jeho právu volby a ačkoli tato informace bude věcně správná, může se stát, že tato informace bude za určitých okolností zavádějící a mohla by spotřebitele uvést v omyl, že jiné právo nemá, ačkoli by byl například v postavení, kdy by měl už ze zákona rovněž právo na odstoupení od smlouvy nebo na přiměřenou slevu. Informace o těchto právech obdrží spotřebitel nově přímo prostřednictvím tzv. „harmonizovaného oznámení“ v rámci předsmuvních informací (viz např. odůvodnění k čl. II bodu 2 této důvodové zprávy). Komise je toho názoru, že tato informační povinnost by tedy měla platit pouze při prvním uplatnění reklamace spotřebitelem. Komise zároveň připustila, že v některých případech by taková informace byla zavádějící. Nicméně takové omezení (informování pouze při první reklamaci) však nevyplývá ani ze samotného textu

směrnice 2019/771 ve znění směrnice 2024/1799 (konkrétně čl. 16 odst. 3), ani z příslušného bodu odůvodnění směrnice 2024/1799. Uvedené vysvětlení poskytla Komise na otázku předkladatele s obecným konstatováním, že se jedná čistě o její právní názor. Předkladatel se kloní k názoru, že takto omezovat povinnost nelze, a to zejména s ohledem na skutečnost, že bez kontroly v systému prodávajícího těžko prodáváč, který reklamaci přijímá, bude vědět, zda spotřebitel reklamuje poprvé nebo podruhé a jakým způsobem byla reklamační vyřízena. To samé platí i pro uplatnění reklamační prostřednictvím online formuláře.

Předkladatel proto dospěl k závěru, že tato povinnost by měla být naformulována tak, aby naplnila účel směrnice 2024/1799, ale zároveň nebyla konfliktní s plněním povinnosti prodávajícího řádně informovat spotřebitele o rozsahu a podmínkách a způsobu uplatnění práv z vadného plnění podle § 13 zákona o ochraně spotřebitele. Prodávající by neměl spotřebiteli sdělovat informace o jeho právech z vadného plnění zavádějícím způsobem. Spotřebitel by ale měl dostat informaci, že k prodloužení doby odpovědnosti prodávajícího z vadného plnění dojde pouze jednou a nikoli při každém vyřízení reklamační opravou. Nesprávné informování o právech spotřebitelů z vadného plnění je postihnutelné podle § 24 odst. 5 písm. l) zákona o ochraně spotřebitele (tj. za porušení povinnosti § 13 zákona o ochraně spotřebitele).

Nová povinnost podle § 19 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele se váže na úpravu podle § 2165 odst. 4 a 2168 odst. 2 občanského zákoníku, která se uplatní podle přechodného ustanovení až na smlouvy uzavřené po nabytí účinnosti návrhu zákona.

K bodu 14 (k § 19 odst. 5)

Úprava odkazů ve stávajícím zákonném ustanovení v návaznosti na nově vkládaný odstavec 2 do § 19 zákona.

K bodu 15 (k § 19 odst. 6)

Reklamační protokol, tedy potvrzení, které se vydává jak při přijetí i uzavření reklamační, je důležitým dokladem obsahující informace, které mohou spotřebiteli domoci se svých nároků před soudem. Za nevydání tohoto písemného potvrzení se podnikatel podle § 24 odst. 5 písm. x) vystavuje možnému postihu až do výše 3 mil. korun českých. Povinnost vydat písemné potvrzení při přijetí reklamační je výslovně stanovena v § 19 odst. 2 (nově odst. 3), nicméně taková specifikace chybí v § 19 odst. 5 (nově odst. 6), písemná podoba je dovozována v kontextu § 19 odst. 2 (nově odst. 3) a vymezeného přestupku v § 24 odst. 5 písm. x) (nově písm. w). Z důvodu právní jistoty se proto navrhuje tuto specifikaci do textu výslovně stanovit.

K bodu 16 (ke zrušení § 20l odst. 2)

Z důvodu zrušení nařízení 524/2013 nařízením 2024/3228 se zrušuje ustanovení, kterým se určovala role Evropského spotřebitelského centra Česká republika coby kontaktního místa pro zrušované nařízení 524/2013.

K bodu 17 (přesun nadpisu § 23)

Před účinností novely zákona o ochraně spotřebitele (zákon č. 374/2022 Sb.), byl skutečně dozor nad povinnostmi stanovenými tímto zákonem stanoven pouze v jeho § 23. Dozor nad ochranou spotřebitele však „nově“ v zákoně o ochraně spotřebitele upravují i další ustanovení zákona, a to

ustanovení § 23 až § 23h. Z tohoto důvodu se původní nadpis § 23 přesunuje nad uvedené paragrafy jako nadpis celé uvedené skupiny ustanovení (rubriky).

K bodu 18 [k § 23 odst. 2 písm. a) a § 23d]

Navrhuje se, aby dozor nad dodržováním povinnosti podle § 2174a odst. 1 občanského zákoníku spočívající ve vydání záručního listu na trvalém nosiči dat s předepsanými náležitostmi byl svěřen České obchodní inspekci a obecním živnostenským úřadům. Povinnost vydání záručního listu poskytovatelem záruky se týká podle § 2158 odst. 1) občanského zákoníku pouze zboží, tj. hmotné movité věci. Dalšími orgány, které ve výrobní oblasti kontrolují dodržování povinností podle zákona o ochraně spotřebitele, jsou orgány vyjmenované v § 23a zákona. Ani jeden z těchto orgánů nedozoruje dodržování řádného informování o právech z vadného plnění podle § 13 zákona, což je povinnost obsahem podobná. Z tohoto důvodu nedochází k rozšíření působnosti i u těchto orgánů.

K bodům 19 až 22 (k § 23 odst. 2 a § 23b)

V návaznosti na nařízení 2024/3228, kterým se zrušuje nařízení 524/2013, se zrušují kompetence orgánů dozoru příslušných k výkonu dozoru dodržování povinnosti stanovené v čl. 14 zrušovaného nařízení, a to konkrétně České obchodní inspekce, České národní banky, Českého telekomunikačního úřadu a Energetického regulačního úřadu.

K bodům 23 až 26 (k § 24 odst. 5)

k úpravě § 24 odst. 5 písm. m)

V návaznosti na zrušené nařízení 524/2013 se upravuje text příslušného přestupku, aby tento již neobsahoval odkaz na nařízení 542/2013.

ke zrušení § 24 odst. 5 písm. o)

V návaznosti na zrušení stávajícího odstavce 2 v § 15 zákona se zrušuje i příslušný přestupek za nesplnění povinnosti vymezené v uvedeném ustanovení.

k § 24 odst. 5 písm. w)

Dochází k legislativně technické úpravě tak, aby bylo zřejmé, že prodávající se dopustí přestupku, pokud nesplní jednu nebo druhou povinnost stanovenou v § 19 (povinnost podle § 19 odst. 3 nebo povinnost podle § 19 odst. 6), anebo obě tyto povinnosti současně. Tj. prodávající se dopustí přestupku tím, že nevydá spotřebiteli písemné potvrzení se všemi náležitostmi podle § 19 odst. 3 nebo podle § 19 odst. 6, případně nevydá ani jedno z těchto potvrzení, tj. nesplní ani jednu z povinností uvedených v § 19 odst. 3 a 6.

K bodu 27 a 28 (k § 24 odst. 16)

k § 24 odst. 16 písm. j)

V návaznosti na změny navrhované v § 1826 občanského zákoníku se rozšiřuje seznam údajů, na které prodávající musí spotřebitele upozornit bezprostředně před tím, než učiní objednávku prostřednictvím elektronických prostředků (například prostřednictvím eshopu). Konkrétně se tento seznam rozšiřuje o údaje, které musí být podle § 1820 odst. 1 písm. m) bodu 2 občanského zákoníku poskytnuty prostřednictvím harmonizovaného štítku.

Nesplnění uvedené povinnosti bude přestupkem.

k § 24 odst. 16 písm. r)

Navrhovaná úprava je legislativně technické povahy, kterou se v souladu s čl. 42 odst. 1 platných Legislativních pravidel mezi poslední dvě možnosti vkládá spojka „nebo“ oddělena čárkou.

K bodu 29 (k novému § 24 odst. 18)

Podnikatel, resp. poskytovatel záruky je při poskytnutí obchodní záruky (záruky za jakost podle § 2113 i 2114 občanského zákoníku) povinen vydat spotřebiteli potvrzení o záruce za jakost (záruční list) s předepsanými náležitostmi podle § 2174a odst. 1 občanského zákoníku. Toto potvrzení je pro spotřebitele důležité, aby věděl nejenom kdo záruku poskytuje, na co, ale i v jakém rozsahu a na jak dlouho záruku podnikatel poskytuje. Nevydání záručního listu bude nově přestupkem.

K bodům 30 až 33 (k pokutám, § 24 odst. 25)

Z důvodu zrušení § 24 odst. 5 písm. o) a přeznačení zbývajících bodů v tomto ustanovení bylo nezbytné tuto změnu promítnout i do ustanovení o pokutách v § 24 odst. 25. Za porušení povinností daných občanským zákoníkem (přestupky vymezené v § 24 odst. 16 lze uložit pokutu až do výše 5 mil. Kč. Za porušení zákazu užití nekalých obchodních praktik lze pachatele potrestat rovněž až do výše 5 mil. Kč. Nevystavení záručního listu u záruky za jakost nebo za životnost může ztížit postavení spotřebitele při uplatňování jeho nároků. Aby byla zachována zásada jednotnosti a rovnosti právního řádu, zejm. že pachatelé by měli být za přestupky stejné závažnosti trestáni ve stejné výši, navrhuje se, aby i za spáchání přestupku podle § 24 odst. 18 bylo možné postihnout pachatele až do stejné výše horní sazby pokuty 5 mil. Kč.

K bodu 34 [k falešným recenzím, písm. z) přílohy č. 1]

Nově navrhovaná textace zákazu zveřejňování falešných recenzí či jejich zkreslování vychází z anglické verze obsažené v čl. 3 odst. 7 písm. b) (bod 23c. přílohy I směrnice 2025/29) směrnice 2019/2161, která zní: „[s]ubmitting or commissioning another legal or natural person to submit false consumer reviews or endorsements, or misrepresenting consumer reviews or social endorsements, in order to promote products“.

Původní znění předmětné nekalé praktiky bylo převzato z českého překladu, který však v praxi způsoboval aplikační problémy, neboť tento zákaz byl interpretován tak, že zakázané je zkreslovat recenze nebo doporučení na sociálních sítích s cílem propagovat výrobek nebo službu. Tedy zakázané jsou pouze recenze a doporučení, které byly zkresleny na sociálních sítích s cílem propagace výrobku nebo služby. S tímto výkladem ale nelze souhlasit. Větu „zkresluje spotřebitelské recenze nebo doporučení na sociálních sítích s cílem propagovat výrobek nebo službu“ nelze vykládat tak, že recenze a doporučení jsou vázána na sociální síť, neboť „doporučení na sociálních sítích“ je překlad anglického pojmu „social endorsements“. V pochybnostech je třeba tento bod vykládat v souladu s cílem a účelem směrnice 2005/29/ES, ve znění (EU) 2019/2161, kterým je právě zabránit těm praktikám, které spočívají ve zveřejňování falešných recenzí, ale i jejich zkreslování, včetně zkreslování doporučení na sociálních sítích. Výraz „zkreslování“ v sobě zahrnuje také praktiku spočívající ve zveřejňování pouze pozitivních recenzí a odstraňování recenzí negativních. Podle Komise by pak pojem „doporučení“ měl být vykládán široce a měl by zahrnovat i praktiky související s využíváním falešných sledujících na sociálních sítích a falešných reakcí a názorů. Z důvodu právní jistoty byl proto stávající zákaz přeformulován, aby odpovídal požadavkům a cílům směrnice 2019/2161 revidující směrnici 2005/29.

K bodům 35 až 40 (změna přílohy č. 1)

obecně k příloze č. 1

Mění se příloha nekalých obchodních praktik, které jsou zakázány za všech okolností. Příloha I směrnice 2005/29 se směrnicí 2024/825 rozšiřuje o 12 vždy zakázaných nekalých praktik, které se dají rozdělit do dvou skupin. První skupina cílí primárně na eliminaci praktik spočívajících v tzv. lakování nazeleno, druhá skupina na předčasné zastarávání zboží. Z 27 položek se tak stávající seznam vždy zakázaných nekalých praktik rozšiřuje na 39 vždy zakázaných nekalých praktik.

k povoleným označením udržitelnosti [nové písm. c) přílohy č. 1]

Zakazuje se praktika, která spočívá v uvádění označení udržitelnosti, které není založeno na systému certifikace nebo není zavedeno orgány veřejné správy. Jinými slovy, jiná než takto doložená, označení není možné prezentovat spotřebitelům. Tímto opatřením se má zajistit, že spotřebitelům budou prezentována jenom skutečně povolená, a tedy důvěryhodná, označení udržitelnosti, která spotřebitele nebudou klamat o dopadech výrobků nebo služeb na životní prostředí. Samotný pojem označení udržitelnosti i systém certifikace jsou pojmy definované směrnicí 2024/825 a vysvětlené již v předchozích bodech.

Příklady povolených označení udržitelnosti jsou uvedeny v bodu odůvodnění č. 7 směrnice 2024/825. Tímto oficiálním, tedy povoleným označením je například označení EMAS (Eco Management and Audit Scheme).

EMAS je dobrovolným nástrojem ochrany životního prostředí, zřízeným na úrovni Evropské unie, prostřednictvím kterého může společnost „deklarovat, že v rámci své činnosti dbá na ochranu životního prostředí a že při produkci výrobků či poskytování služeb jsou zvažovány také jejich dopady na životní prostředí“.³³

Logo ekoznačky EU a další příklady označení udržitelnosti zavedené orgány veřejné správy již byly uvedeny v předcházejících bodech.

Od nabytí účinnosti implementačního předpisu, kterým je směrnice 2024/825, budou muset být všechna označení udržitelnosti, která jsou podnikateli uváděna v obchodních sděleních vůči spotřebiteli, v souladu s novými požadavky. To v praxi znamená, že všichni podnikatelé, kteří uvádějí označení udržitelnosti, musí ověřit, zda dané označení udržitelnosti splňuje zákonné požadavky.

k obecným environmentálním tvrzením [nové písm. e) přílohy č. 1]

Zakazuje se uvádění nepodloženého obecného environmentálního tvrzení. Takovým obecným tvrzením může být tvrzení spočívající v prezentování výrobku jako „zelený“, „šetrný k životnímu prostředí“, „biologicky rozložitelný“, „ekologicky šetrný“ nebo „šetrný ke klimatu“. Dovolena jsou

³³ <https://www.mzp.cz/cz/emas>

pouze taková tvrzení, která je možné prokázat prostřednictvím tzv. uznaného vynikajícího environmentálního profilu, například ekoznačkou EU nebo českou ekoznačkou „ekologicky šetrný výrobek“ nebo „ekologicky šetrná služba“ či jinou úředně uznávanou ekoznačkou (viz vysvětlení tohoto pojmu výše).

Nicméně v příslušném bodu odůvodnění č. 10 směrnice 2024/825 je upřesněno, že takto doložit tvrzení lze pouze v případě, že pro kritéria definovaná pro danou kategorii výrobku existují požadavky, o které se dané tvrzení může opřít. Například obecné environmentální tvrzení jako je „biologicky rozložitelný“, nelze opřít o ekoznačku EU, pokud pro ni, resp. kritéria pro danou kategorii výrobků, nejsou stanoveny požadavky na biologickou rozložitelnost.

Obecné environmentální tvrzení „energeticky úsporný“ u výrobku s energetickou účinností třídy A lze prokázat i například prostřednictvím odpovídajícího energetického štítku v souladu s nařízením (EU) 2017/1369³⁴.

Podle Komise však označení EMAS nelze použít jako uznávaný vynikající environmentální profil. Komise tento unijní systém nepovažuje za označení „nejlepší ve své třídě“, kterým by se dostatečně prokazoval vynikající vliv činnosti společnosti na životní prostředí.

Komise také zdůrazňuje funkci směrnice 2005/29, která slouží jako horizontální nástroj, který je tzv. bezpečnostní sítí pro oblasti, které nejsou speciálně upraveny. Jinými slovy připomíná, že speciální úprava má před úpravou uvedenou v této směrnici vždycky přednost. Například pro označování potravin existuje speciální úprava, například nařízení 2018/848 o ekologické produkci a označování ekologických produktů³⁵. Logo pro ekologickou produkci není označením udržitelnosti ve smyslu směrnice 2024/825, nicméně to nemění nic na tom, že může být za splnění daných podmínek používáno pro ekologické potraviny, které mohou být v souladu s čl. 30 citovaného nařízení označovány jako „bio“ či „eko“.

k zavádějícímu environmentálnímu tvrzení [nové písm. f) přílohy č. 1]

Zakazuje se prezentace environmentálního tvrzení, které vytváří dojem, že se vztahuje na celý výrobek nebo službu nebo celou činnost prodávajícího, ačkoli se ve skutečnosti týká pouze dílčí části výrobku nebo služby, tj. výrobku nebo služby nebo činnosti prodávajícího. Například se jedná o tvrzení, že jde o výrobek vyrobený z recyklovaného materiálu, ačkoli z recyklovaného materiálu je vyroben pouze jeho obal.

k tvrzení o kompenzaci emisí skleníkových plynů [nové písm. g) přílohy č. 1]

Tvrzení o nulovém, neutrálním nebo pozitivním dopadu na životní prostředí založené na kompenzaci emisí skleníkových plynů může spotřebitele uvádět v omyl, že toto tvrzení se týká samotného výrobku, služby nebo činnosti podnikatele. Proto jsou tvrzení typu „klimaticky neutrální“, „uhlíkově pozitivní“, „bez dopadu na klima“, „vykompenzované z hlediska klimatu“ a jiná podobná environmentální tvrzení zakázána za všech okolností, pokud jsou tato tvrzení založena pouze na

³⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU.

³⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007.

kompenzacích emisí skleníkových plynů (například investováním do projektů, které snižují emise nebo pohlcují CO₂ z atmosféry, jako jsou projekty zaměřené na zalesňování, obnovitelnou energii aj.). Taková tvrzení by byla povolena pouze tehdy, pokud by tyto dopady byly prokázány ve vztahu k samotným výrobkům, službám nebo činnosti prodávajícího. Tento zákaz však podle bodu odůvodnění č. 12 směrnice nebrání podnikateli tyto své projekty samostatně propagovat, nesmí však spotřebitele klamat ve smyslu výše uvedeném.

k prezentování souladu s právními předpisy jako výhody [nové písm. n) přílohy č. 1]

Spotřebitelé by také neměli být klamáni tím, že prodávající budou prezentovat soulad jimi nabízených výrobků nebo služeb jako charakteristický rys či environmentální vlastnost výrobku nebo služby nebo jako výhodu. Například, že výrobek neobsahuje určitou látku, která je však legislativou pro daný výrobek nebo službu zakázána. To naproti tomu nezakazuje, aby se tato výhoda prezentovala v situacích, kdy na dané výrobky se nevztahují požadavky práva EU. Jako příklad jsou v příslušném bodu odůvodnění č. 15 směrnice 2024/825 uvedeny rybí produkty vyrobené ve třetích zemích udržitelným způsobem v souladu s právem EU, které požadavky na udržitelnost splňovat nemusí. Proto jejich tvrzení, že jejich výrobky jsou vyrobeny udržitelným způsobem v souladu s právem EU, nejsou klamavé.

k ověřování recenzí [písm. zd) přílohy č. 1]

Navrhovanou změnou dochází ke zpřesnění stávajícího textu, konkrétně k nahrazení zákonem nepoužívaného pojmu „produkt“ za zákonem již zavedené pojmy, a to „výrobek nebo služba“.

k aktualizacím softwaru [nové písm. zf) a písm. zg) přílohy č. 1]

Zakazuje se zatajování informací o aktualizacích softwaru, které mají negativní dopad na fungování nebo používání výrobku s digitálními prvky nebo služby digitálního obsahu. Například spotřebitel by měl při aktualizaci chytrého zařízení, ať už hodinek nebo telefonu, vědět, že aktualizace může mít negativní dopad například na výdrž baterie nebo že po aktualizaci operačního systému dojde k jeho zpomalení aj.

Zakázané bude také prezentování aktualizací softwaru jako nezbytných, ačkoli se ve skutečnosti bude jednat pouze o aktualizaci softwaru zlepšující funkčnost výrobku (nebude se tedy jednat o aktualizaci nezbytnou k zachování souladu výrobku se smlouvou, protože pokud by nebyl zachován soulad, pak by spotřebitel měl nárok vzniklý nesoulad, tj. vadu, reklamovat).

Aktualizací softwaru se rozumí jak aktualizace softwaru, které jsou nezbytné pro zachování souladu zboží, digitálního obsahu a služby digitálního obsahu se smlouvou, tak také aktualizace funkčnosti. Kritéria souladu, resp. vlastnosti, jaké by měly být uchovány, aby byly v souladu se smlouvou (subjektivní kritéria), resp. zákonem (objektivní kritéria), jsou pro zboží definovány v § 2161 občanského zákoníku, pro digitální obsah a služby digitálního obsahu pak v § 2389i občanského zákoníku. Poskytování aktualizací je pro zachování souladu v některých případech vázáno s dobou, po kterou spotřebitel může rozumně očekávat, že mu budou aktualizace dodávány.

k zabudovanému kazítku [nové písm. zh) přílohy č. 1]

Mezi další vždy zakázané praktiky patří nabízení spotřebiteli výrobek, který obsahuje tzv. kazítko, tj. například software, který omezuje životnost výrobku. Pokud by se například prodávající o takové zabudované funkce na omezení životnosti výrobku dozvěděl, a přesto by takový výrobek dál prodával, byla by taková praktika považována vždy za nekalou, tedy zakázanou. Podle vysvětlení Komise je směrnicí 2005/29 ve znění směrnice 2024/825 zakázána nikoli výroba takového výrobku se

zabudovaným prvkem omezující jeho životnost, ale obchodní sdělení, která takový výrobek propagují, ať už přímo či nepřímo.

ke klamání o životnosti výrobku [nové písm. zi) přílohy č. 1]

Zakazuje se klamat spotřebitele o životnosti výrobku, například tvrzením, že výrobek za běžného způsobu použití vydrží po určitou dobu používání nebo po určitou intenzitu používání (jak často, resp. kolikrát je výrobek používán). Například se jedná o tvrzení, že žárovka má životnost X hodin svícení, ačkoli tomu tak není. Nebo například jde o informaci, že pračka za běžného používání vydrží daný počet pracích cyklů, ačkoli tomu tak ve skutečnosti není.

k opravitelnosti výrobků [nové písm. zj) přílohy č. 1]

Zakazuje se tvrzení, že výrobek je opravitelný, ačkoli oprava není možná.

ke spotřebnímu materiálu [nové písm. zk) přílohy č. 1]

Zakazují se takové praktiky, které nutí spotřebitele předčasně vyměňovat spotřební části výrobku, které ještě není třeba měnit. To se týká například indikace prázdné baterie nebo toneru v tiskárně, ačkoli jejich výměna ještě není potřeba. Tím dochází k předčasné výměně uvedené části tiskárny, a tedy plýtvání, protože se spotřebitel bojí, že bez okamžité výměny nebude tiskárna fungovat.

k neoriginálním náhradním dílům [nové písm. zl) přílohy č. 1]

Poslední praktikou, která je doplňována na seznam vždy zakázaných obchodních praktik, je klamání spotřebitele o negativních dopadech na výrobek při použití neoriginálních náhradních dílů, které nebyly dodány výrobcem. Této praktiky se může podnikatel dopustit, pokud tuto informaci spotřebiteli zamlčí, a neinformuje jej, že s neoriginálními díly dojde k omezení nebo narušení funkčnosti výrobku, nebo o klamavém uvádění, že k takovému narušení dojde, pokud si spotřebitel nekoupí originální náhradní díl od výrobce. Cílem je opět zabránit plýtvání se zdroji, protože pokud by spotřebitel tuto informaci neměl, mohl by si koupit neoriginální součást, například neoriginální kazetu s tonerem do tiskárny, kterou by ale nemohl se zakoupeným výrobkem použít. Chrání se tak ekonomické zájmy spotřebitele i životní prostředí.

K bodu 41 (změna přílohy č. 2 zákona o ochraně spotřebitele)

Příloha č. 2 písm. c) zákona o ochraně spotřebitele ve stávajícím znění obsahuje odkaz na § 2 písm. e) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů. V době transpozice směrnice 2005/29 bylo (na základě zákona č. 36/2008 Sb.) v zákoně o regulaci reklamy v § 2 pod písmenem e) zakázáno „šíření nevyžádané reklamy, pokud vede k výdajům adresáta nebo pokud adresáta obtěžuje; na šíření reklamy elektronickými prostředky a jeho omezení se vztahuje zvláštní právní předpis^{5a)} za reklamu, která obtěžuje, se považuje reklama směřující ke konkrétnímu adresátovi za podmínky, že adresát dal předem jasně a srozumitelně najevo, že si nepřeje, aby vůči němu byla nevyžádaná reklama šířena,“. Tento zákaz je ale v současné době obsažen v § 2 odst. 1 písm. c) tohoto zákona. Z tohoto důvodu se upravuje předmětný odkaz tak, aby odpovídal zamýšlenému účelu.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, byl zrušen a nahrazen zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Z tohoto důvodu dochází k aktualizaci odkazů, aby tyto odkazovaly na platný právní předpis.

K bodům 42 až 45 (k příloze č. 3)

Aktualizuje se působnost orgánů dozoru příslušných k uplatňování nařízení 2017/2394 podle § 24d zákona o ochraně spotřebitele. Konkrétně se mění působnost České obchodní inspekce, České národní banky, Českého telekomunikačního úřadu a Energetického regulačního úřadu tak, aby výčet předpisů EU spadajících do jejich kompetence neobsahoval odkaz na zrušené nařízení 524/2013.

K části druhé, článku II (novela občanského zákoníku)

Obecně k předmluvním informacím podle § 1811 a 1820 občanského zákoníku

V § 1811 odst. 1 občanského zákoníku je nastaveno výchozí pravidlo platné pro sdělování informací spotřebitelům, které stanovuje, že veškerá taková sdělení musí být jasná, srozumitelná a učiněná v jazyce, ve kterém se uzavírá smlouva.

V § 1811 odst. 2 občanského zákoníku je stanoven seznam předmluvních informací, které spotřebitel musí obdržet v dostatečném předstihu před tím, než uzavře smlouvu nebo před tím, než učiní závaznou nabídku podnikateli. Uvedené informace podnikatel spotřebiteli sděluje, pokud nejsou zřejmé ze souvislostí (například adresa prodejny, nachází-li se spotřebitel fyzicky v prodejně, kde lze očekávat, že spotřebitel adresu zná). Pro smlouvy uzavírané na dálku (např. e-shop) nebo mimo obchodní prostory podnikatele (zejm. podomní prodej, organizované prodejní akce) se § 1811 odst. 2 neuplatní, protože platí zvláštní úprava obsažená v § 1820 občanského zákoníku (§ 1811 odst. 1 občanského zákoníku však na tyto smlouvy platí).

§ 1820 odst. 1 upravuje seznam informačních povinností, které musí být spotřebiteli v případě smluv uzavíraných distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy, nebo předtím, než učiní závaznou nabídku podnikatelem sděleny. V tomto případě již neplatí výjimka, že informace, které jsou zřejmé ze souvislostí, nemusí podnikatel spotřebiteli sdělovat. Naopak pokud je daná povinnost pro danou situaci relevantní, pak musí být tato informace sdělena vždy.

K bodu 1 (k § 1811 odst. 2)

Na konci úvodní věty § 1811 odst. 2 se po vzoru § 1820 odst. 1 doplňuje v textu chybějící čárka za větou vedlejší.

K bodům 2 až 4 [k § 1811 odst. 2 písm. f) až k)]

k návěti § 1811 odst. 2 písm. f)

V § 1811 odst. 2 písm. f) zůstává zachována obecná povinnost podnikatele informovat spotřebitele o existenci práv z vadného plnění. U záruky za jakost (obchodní záruky) a pozáručního servisu musí podnikatel nejenom sdělit jejich existenci, ale i jejich podmínky, avšak za předpokladu, že takové záruky/servis poskytuje.

k harmonizovanému oznámení (bod 1)

V písm. f) bodu 1 se dále zakotvuje, že podnikatel při prodeji zboží musí spotřebiteli poskytnout harmonizované oznámení, jehož náležitosti a podobu stanoví nařízení Komise 2025/1960. Jedná se o přímo aplikovatelné nařízení Komise. Tato povinnost plyne z čl. 2 odst. 2 písm. a) směrnice 2024/825, kterým se v čl. 5 odst. 1 stávající znění písm. e) nahrazuje zněním novým, které se ale vztahuje pouze na zboží. Podle nového vymezení této povinnosti musí podnikatel spotřebiteli prostřednictvím harmonizovaného oznámení připomenout, že má práva z vadného plnění. Dále musí spotřebiteli připomenout hlavní prvky těchto práv (oprava, výměna, přiměřená sleva a odstoupení od

smlouvy) a minimální dobu, po kterou podnikatel podle směrnice 2019/771 odpovídá spotřebiteli za vady zakoupeného zboží. Minimální doba je v této směrnici stanovena v délce dvou let od koupě, resp. převzetí zakoupeného zboží spotřebitelem.

k harmonizovanému štítku (bod 2)

Podle písm. f) bodu 2 musí podnikatel spotřebiteli poskytnout harmonizovaný štítek, jehož podoba a obsah je stanoven v nařízení Komise 2025/1960. Tato povinnost neplatí ale vždy, ale pouze za stanovených podmínek. Prvně se vztahuje pouze na záruku za životnost výrobku, pokud ji výrobce, dovozce nebo osoba, která se za výrobce prohlásí, poskytuje bezplatně, na celé zboží a po dobu delší než dva roky. Za druhé: tyto informace byly podnikateli výrobcem, dovozcem nebo osobou, která se za výrobce prohlásí, zpřístupněny (například na obale výrobku nebo v průvodní dokumentaci); podnikatel tyto informace nemá povinnost aktivně vyhledávat sám. Pokud tedy dané informace podnikatel od výrobce, dovozce nebo osoby, která se za výrobce prohlásí, získal, musí je spotřebiteli zřetelně sdělit, a to prostřednictvím harmonizovaného štítku. V příslušném bodu odůvodnění č. 36 směrnice 2024/825 je totiž uvedeno: *„zejména pokud jde o zboží, měl by obchodník spotřebitelům sdělit informace, které výrobce poskytl obchodníkovi nebo je zamýšlel jinak učinit snadno přístupnými pro spotřebitele před uzavřením smlouvy, a to uvedením na samotném produktu, jeho obalu nebo etiketách a štítcích, které by si spotřebitel před uzavřením smlouvy běžně prohlédl. Od obchodníka by se nemělo vyžadovat, aby tyto informace od výrobce aktivně vyhledával, například na internetových stránkách daného produktu. Zároveň by bylo v zájmu výrobců tyto informace aktivně poskytovat s cílem využít je jako obchodní výhodu.“*

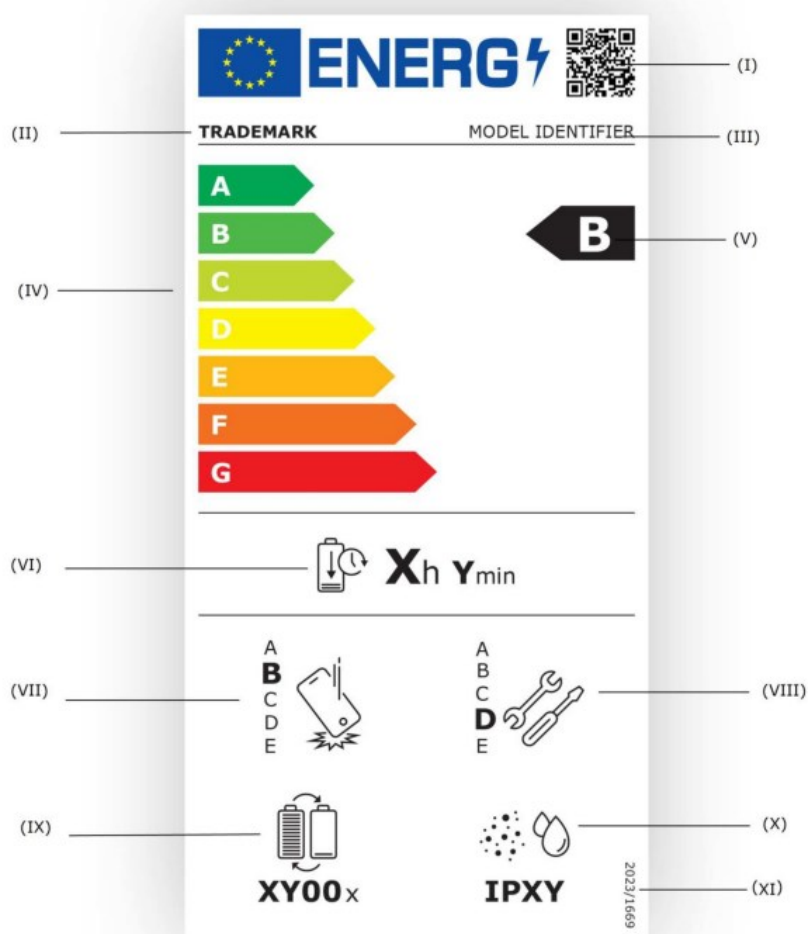
k aktualizaci softwaru [§ 1811 odst. 2 písm. j)]

U chytrého zboží, tj. věci s digitálními vlastnostmi, u digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu (digitální služby), musí podnikatel spotřebitele informovat, po jak dlouhou dobu nebo do jakého data budou u věci s digitálními vlastnostmi/digitálního obsahu/sluzby digitálního obsahu poskytovány bezplatné aktualizace softwaru (programového vybavení) pro zachování souladu těchto plnění se smlouvou. Informační povinnost se týká tedy pouze bezplatných aktualizací softwaru nezbytných pro zachování souladu těchto plnění se smlouvou, a to včetně aktualizací zabezpečení [toto plyne z definice aktualizace softwaru v novém čl. 2 bodu 14e) směrnice 2011/83, ve znění směrnice 2024/825]. Tuto informační povinnost podnikatel má ale pouze v případě, pokud mu tyto informace výrobce nebo jiný poskytovatel aktualizace softwaru zpřístupnil. Opět platí, že podnikatel nemá povinnost tyto informace sám vyhledávat.

Tato povinnost se nevztahuje na placené aktualizace softwaru. Cílem této povinnosti je, aby si spotřebitelé mohli porovnat srovnatelné prvky, tedy výhodnost koupě v podobě nabízené délky bezplatné aktualizace softwaru.

k hodnocení opravitelnosti zboží [§ 1811 odst. 2 písm. k)]

Aby se spotřebitelé o koupi mohli rozhodovat i na základě toho, zda je výrobek opravitelný, byla na seznam předsmělných informací přidána povinnost informovat spotřebitele o hodnocení opravitelnosti zboží, pokud takové hodnocení je vyžadováno přímo použitelnými předpisy EU. V době tvorby této důvodové zprávy je předkladateli znám pouze jeden relevantní právní předpis, který vyžaduje hodnocení opravitelnosti u výrobků uvádět. Konkrétně se jedná o nařízení 2023/1669. Nařízení Komise 2023/1669 bude účinné od 20. června 2025 a stanoví povinnost uvádět energetický štítek u mobilních telefonů a tabletů, který musí mj. obsahovat i informaci o třídě opravitelnosti, viz obrázek níže, bod VIII.

Povinné zobrazování hodnocení opravitelnosti by mohlo být v budoucnosti dále stanoveno pro příslušné kategorie výrobků na základě nařízení 2024/1781, resp. v příslušném aktu Komise v přenesené pravomoci.

Pokud uvedené hodnocení opravitelnosti není povinné podle práva EU a pokud informace výrobce podnikateli zpřístupnil, musí podnikatel spotřebiteli sdělit údaj o dostupnosti náhradních dílů, jejich odhadované ceně a postupu, jak tyto náhradní díly lze objednat. Spotřebitel by měl dále získat informace o dostupnosti pokynů pro opravu a údržbu a také informace, jestli existují omezení, která by bránila opravě.

K bodu 5 [k § 1811 odst. 3 písm. d)]

Dochází ke zpřesnění stávajícího znění písmene d) v § 1811 odst. 3, které je užší oproti požadavkům směrnice 2011/83/EU, což vzhledem k tomu, že se jedná o výjimku, která je zpravidla vykládána restriktivně, může působit potíže (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 1217/2020).

K bodům 6 až 8 [k § 1820 odst. 1 písm. h) až t)]

Obecná poznámka k nově doplňovaným povinnostem v § 1820 odst. 1: vyjma povinnosti informovat spotřebitele o šetrném způsobu dodání, pokud jej podnikatel nabízí [viz odůvodnění níže k § 1820

písm. h)] se nově doplňované informační povinnosti shodují s nově stanovovanými informačními povinnostmi v § 1811 odst. 2. Z tohoto důvodu je v odůvodnění těchto bodů odkazováno na odůvodnění u příslušných bodů k § 1811 odst. 2.

k šetrnému způsobu dodání [§ 1820 odst. 1 písm. h)]

Stávající povinnost ukládá podnikateli informovat spotřebitele o způsobu (podmínkách) platby a způsobu a času dodání nebo plnění (tj. dokdy se podnikatel zavazuje dodat zboží nebo poskytnout službu), a má-li je, pak podmínky/pravidla pro vyřizování stížností (z anglického „complaint handling policy“, ve směrnici 2024/825 nepřesně přeložené jako vyřizování reklamací a stížností). Nově se zpřesňuje, že v rámci způsobu dodání musí podnikatel spotřebitele informovat o jím nabízených šetrných způsobech dodání k životnímu prostředí. To může představovat například rozvoz zboží prostřednictvím kurýrů na kolech nebo elektrickými dodávkami nebo i možnost využití sdružené přepravy. Jedná se o povinnost informovat o podnikatelem nabízených, tedy dostupných způsobů dopravy šetrných k životnímu prostředí. Tato informační povinnost neznamena, že takovou k životnímu prostředí šetrnou dopravu musí podnikatel nabízet, tedy zajišťovat. Ale pokud takovou dopravu šetrnou k životnímu prostředí podnikatel má dostupnou, pak o ní podnikatel musí informovat.

k § 1820 odst. 1 písm. m)

viz odůvodnění k § 1811 odst. 2 písm. f)

k aktualizaci softwaru [§ 1820 odst. 1 písm. s)]

viz odůvodnění k § 1811 odst. 2 písm. j)

k hodnocení opravitelnosti [§ 1820 odst. 1 písm. t)]

viz odůvodnění § 1811 odst. 2 písm. k)

K bodu 9 (k § 1826a)

Směrnici 2024/825 se mění čl. 8 odst. 2 směrnice 2011/83, který požaduje, aby v případě úplatných smluv uzavíraných prostřednictvím elektronických prostředků (např. internetové stránky, online rozhraní) byl spotřebitel jasně a výrazně upozorněn na údaje, které jsou důležité k tomu, aby si spotřebitel mohl přečíst hlavní části smlouvy a rozhodnout se tak, zda závaznou objednávku (případně nabídku) potvrdí. Nově mezi již požadované informace, které musí takto spotřebitel získat (informace o hlavních vlastnostech, celkové ceně, době platnosti smlouvy a podmínkách jejího ukončení a minimální době trvání povinností ze smlouvy) bude nově patřit i informace o záruce za životnost podle čl. 6 odst. 1 písm. la) směrnice 2011/83, ve znění směrnice 2024/825, transponované do § 1820 odst. 1 písm. m) bodu 2 občanského zákoníku.

Všechny tyto informace musí být předkládány těsně před tím, než spotřebitel potvrdí objednávku. Požadavek na výrazné, tedy zřetelné zobrazení těchto informací je třeba vykládat tak, že tyto informace musí být spotřebiteli předkládány takovým způsobem, který spotřebiteli umožní informace skutečně vidět, tedy přečíst, aniž by musel z dané internetové stránky, na které se nachází potvrzení o objednávce, odejít. To znamená, že poskytnutí informací prostřednictvím prokliku není považováno za splnění požadavku na výrazné (zřetelné) zobrazení.

K bodu 10 (k § 1840)

Dochází ke zpřesnění stávajícího znění § 1840 písm. h), které je užší oproti požadavkům směrnice 2011/83/EU, což vzhledem k tomu, že se jedná o výjimku, která je zpravidla vykládána restriktivně, může působit potíže (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 1217/2020).

K bodu 11 (k § 2114)

Poskytování transparentních informací ohledně obchodních záruk (záruk za jakost) patří mezi další cíle unijních normotvůrců v oblasti ochrany spotřebitele. Směrnice 2011/83 stanoví požadavky na informace, směrnice 2019/771 pak požadavky na transparentnost. Konkrétně obchodní záruky jsou upraveny v čl. 17 směrnice 2019/771, kde je mj. upravena záruka výrobce na trvanlivost (životnost). Pokud výrobce, dovozce nebo osoba, která se za výrobce prohlásí, takovou záruku poskytuje, pak spotřebiteli odpovídá po celou dobu trvání této záruky pro účely opravy nebo výměny podle čl. 14 této směrnice. Článek 14 směrnice 2019/771 uvádí, že odstranění vady (tj. oprava nebo výměna) musí být provedena bezplatně, v přiměřené době a bez významných obtíží pro spotřebitele. Výrobcem se podle definice obsažené v čl. 2 bodu 4 směrnice 2019/771 rozumí nejenom výrobce zboží, ale i dovozce zboží do Unie nebo jakákoli jiná osoba, která se za výrobce prohlásí, například tím, že na zboží umístí své jméno, ochrannou známku nebo jiné rozlišovací označení. Za dovozce je konstantně podle spotřebitelské legislativy považována osoba, která zboží uvede, tj. dodá na trh Unie výrobek ze třetí země.

Záruka za životnost byla provedena do § 2114 občanského zákoníku, avšak s širší působností, ale užším vymezení, které neobsahovalo všechny požadavky směrnice, zejm. soulad s čl. 14 směrnice 2019/771, tj. soulad s § 2170 občanského zákoníku. Navrhovaná změna uvádí transpozici plně do souladu s požadavky směrnice 2019/771. Protože se jedná o obecné ustanovení, vztahuje se povinnost dodat novou věc nebo opravu věci v rámci této záruky podle § 2170 občanského zákoníku pouze na spotřebitelské smlouvy.

K bodu 12 [k § 2161 odst. 2 písm. b)]

Podle čl. 16 odst. 1 směrnice 2024/1799, měnící čl. 7 odst. 1 písm. d) směrnice 2019/771, se nově mezi objektivní požadavky na soulad se smlouvou doplňuje požadavek na opravitelnost. Z tohoto důvodu je tento nový požadavek promítnut do příslušného transpozičního ustanovení, kterým je § 2161 odst. 2 písm. b) občanského zákoníku.

K bodu 13 (k § 2165 odst. 4)

Jedná se o transpozici čl. 16 odst. 2 směrnice 2024/1799, kterým se vkládá nový čl. 10 odst. 2a do směrnice 2019/771. Tato úprava má spotřebitele motivovat k tomu, aby si jako prostředek, kterým bude zjednána náprava vadného plnění, zvolil opravu namísto výměny vadného výrobku za nový, což je podle Komise méně šetrný způsob nápravy pro životní prostředí. Směrnice 2024/1799 stanovuje, že v případě, že k nápravě vadného plnění dojde jeho opravou, pak se doba odpovědnosti prodlouží jednou o 12 měsíců. Směrnice požaduje prodloužení odpovědnostní doby jedenkrát po 12 měsících, ale neomezuje toto prodloužení pouze na první uplatnění reklamace. Jinými slovy, i pokud se vada projeví potřetí, kdy první dvě reklamace byly vyřízeny výměnou, pak u třetí reklamace vyřízené opravou dochází k prodloužení celkové zákonem stanovené odpovědnostní doby ze dvou na tři roky. Neplatí ani omezení na vady nových výrobků, stejné pravidlo se uplatní i v případě prodeje použitého zboží.

Z důvodu právní jistoty, že k prodloužení doby odpovědnosti dochází pouze jednou, se stanovuje, že v případě odstranění vady opravou, činí tato doba 3 roky. Jinými slovy, že prodávající v takovém případě odpovídá, že věc bude bezvadná tři roky od převzetí zakoupeného zboží (oproti výchozím dvou rokům podle § 2165 odst. 1 občanského zákoníku), resp. že věc nebude mít v době převzetí vady, které se v průběhu tří let od jejího převzetí projeví. Cílem je tedy zabránit výkladu, podle kterého by docházelo k opakovanému prodlužování doby podle § 2165 odst. 1 občanského zákoníku, tedy nekonečné odpovědnosti, což není záměrem této úpravy. K prodloužení doby odpovědnosti dochází tedy pouze jednou, přičemž není rozhodné, zda oprava byla zvolena jako první prostředek zjednání nápravy, či jako poslední.

Původní odstavec 4 (nově 5) zakotvuje pravidlo o stavění lhůt, vytknul-li spotřebitel vadu oprávněně. Toto pravidlo platí i v případě prodloužení doby odpovědnosti podle § 2165 nového odst. 4 i § 2168 odst. 2 občanského zákoníku.

K bodu 14 (k § 2168)

Tato změna souvisí s požadavky nového čl. 10 odst. 2a směrnice 2019/771, ve znění směrnice 2024/1799 [viz odůvodnění k předcházejícímu bodu (§ 2165 odst. 4), kde bylo uvedeno, že prodloužení doby, po kterou prodávající odpovídá za vadné plnění, dochází i v případě odstranění vady opravou u použitého zboží].

U použitého zboží může být odpovědnostní doba dohodou zkrácena. Toto zkrácení však nesmí být kratší než 1 rok. Protože si strany mohou ujednat rozdílné doby (například zkrácení odpovědnostní doby na 20, 18 nebo 12 měsíců), nelze stanovit napevno, že odpovědnostní doba u použitého zboží, u kterého byla reklamáce vyřízena opravou, činí 2 roky. Zde platí pravidlo, že odpovědnostní doba činí podle výchozího pravidla 2 roky, zkrácená odpovědnostní doba ne méně než 1 rok a v případě opravy se tato doba prodlužuje o 12 měsíců. Například prodávající se se spotřebitelem dohodl na zkrácení doby odpovědnosti na 18 měsíců. V rámci této doby došlo k projevení vady, kdy reklamáce byla vyřízena opravou a zároveň k prodloužení doby odpovědnosti o 12 měsíců (tj. 18 měsíců + 12 měsíců), tj. v úhrnu činí odpovědnostní doba 30 měsíců.

K bodu 15 (k § 2169)

Mezi další opatření, která mají pomoci k ochraně životního prostředí, patří možnost, aby, pokud o to spotřebitel výslovně požádá, byla vada odstraněna nikoli výměnou vadného výrobku za nový, ale za výrobek renovovaný. Tato úprava je obsažena v novém znění čl. 14 odst. 1 směrnice 2019/771, ve znění čl. 16 odst. 4 směrnice 2024/1799. Směrnice 2024/1799, která tuto změnu přináší, nedefinuje, co znamená renovovaný výrobek. Definuje však pojem renovace (odkazem na čl. 2 bodu 18 nařízení 2024/1781), kterou se rozumí „činnosti provedené za účelem přípravy, čištění, zkoušení a v případě potřeby opravy výrobku nebo vyřazeného výrobku za účelem obnovy jeho výkonnosti nebo funkčnosti v rámci zamýšleného použití a rozsahu výkonnosti původně koncipované ve fázi návrhu v době uvedení výrobku na trh“.

Pokud spotřebitel výslovně prodávajícího požádá, aby mu namísto nového výrobku poskytl renovovaný výrobek, pak se takové plnění považuje za uvedení výrobku do souladu se smlouvou. Je třeba však zdůraznit, že se jedná o možnost, nikoli povinnost. Proávající nejsou povinni zajišťovat renovaci výrobků.

Spotřebitel nesmí být nucen k akceptaci renovovaného výrobku v rámci výměny. Výslovná žádost musí být vykládána v tom smyslu, že jde o aktivní úkon ze strany spotřebitele, za který nelze považovat souhlas s informacemi poskytnutými ve všeobecných obchodních podmínkách.

K bodu 16 (§ 2171 odst. 2)

Tímto ustanovením dochází k zpřesnění transpozice čl. 15 směrnice 2019/771, který upravuje, jakým způsobem má být přistupováno k výpočtu snížení ceny jako jednoho z prostředků nápravy vadného plnění. Stávající znění § 2171 odst. 2 vychází z českého překladu směrnice 2019/771, který však zcela neodpovídá záměru evropského zákonodárce. Ustanovení § 2171 odst. 2 v návaznosti na české znění čl. 15 směrnice 2019/771 stanoví, že přiměřená sleva se určí jako rozdíl mezi hodnotou věci bez vady a vadné věci, kterou kupující obdržel. Výpočet výše slevy by však měl odpovídat poměru mezi hodnotou věci s vadou a hodnotou zboží bez vady, což vyplývá z jiných jazykových verzí směrnice. Jinými slovy, cílem předmětné úpravy je, aby byla zachována ujednaná ekvivalence plnění mezi kupujícím a prodávajícím, projeví-li se na věci vada. Srov. „*The reduction of price shall be proportionate to the decrease in the value of the goods which were received by the consumer compared to the value the goods would have if they were in conformity.*“, „*La réduction du prix est proportionnelle à la différence entre la valeur des biens reçus par le consommateur et la valeur qu'auraient les biens s'ils étaient conformes.*“, „*Die Preisminderung bemisst sich nach dem Verhältnis, in dem der verminderte Wert der vom Verbraucher entgegengenommenen Waren zu dem Wert steht, den die Waren gehabt hätten, wenn sie vertragsgemäß gewesen wären.*“, „*Zl'ava z ceny musí byť úmerná zníženej hodnote tovaru, ktorý spotrebiteľ dostal, v porovnaní s hodnotou, akú by tovar mal v prípade, že by bol v súlade.*“.

K bodům 17 a 18 (k poznámce pod čarou č. 1)

Aktualizuje se poznámka pod čarou č. 1, pokud se týká výčtu občanským zákoníkem implementovaných právních předpisů EU, konkrétně se jedná o doplnění směrnice 2024/825 a směrnice 2024/1799 do daného výčtu. K rozdělení aktualizace tohoto výčtu do dvou bodů bylo přistoupeno z důvodu nutnosti stanovení dělené účinnosti návrhu zákona.

K části druhé, článku III (přechodné ustanovení)

V souladu s požadavky čl. 21 směrnice 2024/1799 se stanovuje, že navrhovaná právní úprava, zejména úprava odpovědnosti za vadné plnění, se uplatní na smlouvy uzavřené ode dne účinnosti navrhovaného zákona (účinnost pro tuto část je stanovena ke dni 31. července 2026).

K části třetí (ÚČINNOST)

Stanovuje se datum nabytí účinnosti návrhu zákona, a to v souladu s § 9 odst. 3 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv), ve znění pozdějších předpisů. Jak již bylo uvedeno, hlavním cílem návrhu je zajistit slučitelnost právního řádu ČR s právem EU. Návrhem zákona se zejména provádí dvě směrnice.

Konkrétně se jedná o směrnici 2024/825, u níž je požadováno, aby členské státy požadavky směrnice transponovaly do 27. března 2026 a stanovily jejich účinnost o 6 měsíců později, tj. od 27. září 2026. Dále je prováděna část směrnice 2024/1799, u které je požadováno stanovení data platnosti i účinnosti prováděných ustanovení shodně, a to od 31. července 2026. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno

k dělené účinnosti s tím, že pozdější účinnosti nabývají pouze ustanovení transponující směrnici 2024/825.

V Praze dne 12. listopadu 2025

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

podepsáno elektronicky

Ministr průmyslu a obchodu:

Ing. Lukáš Vlček

podepsáno elektronicky

4.12.2025 14:15:41
CN: Lukáš Vlček
O: Česká republika - Ministerstvo
průmyslu a obchodu
SN: 0x030B2CAD9393FD6371
S časovým razítkem

Digitálně podepsal
Petr Fiala
5. 12. 2025